

EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA

NADZOR BANAKA

Godišnje izvješće ESB-a o nadzornim aktivnostima

2016.

BANKENTOEZICHT

Ožujak 2017.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDŽĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Sadržaj

Predgovor Marija Draghija, predsjednika ESB-a	3
Uvodni razgovor s Danièle Nouy, predsjednicom Nadzornog odbora	4
1. Doprinos nadzora financijskoj stabilnosti	9
1.1. Kreditne institucije: glavni rizici i opća uspješnost	9
1.2. Provedba modela nadzora u sklopu SSM-a	13
Okvir 1. Institucionalni sustavi zaštite	31
2. Odobrenja, postupci provođenja i izricanja sankcija	33
2.1. Kretanja u više značajnih institucija i u području zajedničkih postupaka	33
2.2. Izvješćivanje o kršenjima, postupcima provedbe i postupcima izricanja sankcija	40
3. SSM kao dio europske i svjetske nadzorne arhitekture	44
3.1. Europska i međunarodna suradnja	44
3.2. Doprinos izradi europskog i međunarodnog regulatornog okvira	49
4. Organizacijski ustroj nadzora banaka ESB-a	53
4.1. Ispunjavanje zahtjeva povezanih s odgovornošću	53
4.2. Odlučivanje	55
4.3. Zapošljavanje u nadzoru banaka ESB-a	58
Okvir 2. Europska suradnja	60
4.4. Provedba Kodeksa ponašanja	62
4.5. Primjena načela odvajanja zadaća monetarne politike od nadzornih zadaća	63
4.6. Okvir za izvješćivanja o podacima i upravljanje informacijama	64
Okvir 3. Napori u svrhu postizanja veće transparentnosti	65
5. Izvješćivanje o proračunskoj potrošnji	67
5.1. Rashodi za 2016.	67
5.2. Okvir za naknade u 2016.	69

6.	Pravni instrumenti koje je ESB donio u vezi s nadzorom banaka	72
7.	Europski bankarski sektor u brojkama	74
8.	Pojmovnik	76

Predgovor Marija Draghija, predsjednika ESB-a

Stabilan bankarski sektor koji služi gospodarstvu osnovni je činitelj oporavka u europodručju. A ključna pouka koju smo iz krize naučili jest da su strogi propisi i učinkovit nadzor važni za stabilan bankarski sektor. Prekomjerna deregulacija zapravo je jedan od uzroka svjetske financijske krize. Stroža pravila za financijski sektor i bolji nadzor stoga su dio plana za rast. Veliki napredak ostvaren je na europskoj i svjetskoj razini. U studenome 2014. uspostavljen je europski nadzor banaka. To je bio odlučujući korak i time su položeni temelji za stabilniji bankarski sektor i integriraniju Europu.

Tijekom proteklih nekoliko godina europske su banke postale otpornije u pogledu kapitala, financijske poluge, financiranja i preuzimanja rizika. Zbog toga su se mogle održati unatoč gospodarskoj krizi na tržištima u nastajanju, padu cijena nafte i neposrednim posljedicama Brexita. Zdravije banke isto tako mogu kontinuirano odobravati kredite, što je potrebno radi potpore gospodarskom oporavku u europodručju.

Europski nadzor banaka imao je ključnu ulogu u osiguravanju otpornosti sektora. Uvođenjem strogog i pravednog nadzora banaka – koji se provodi u skladu s istim visokim standardima na čitavom europodručju – uspostavljeno je povjerenje u kvalitetu nadzora i stoga u stabilnost banaka.

Izazovi, međutim, i dalje postoje. Sposobnost bankarskog sektora da u potpunosti podupire oporavak europodručja ograničena je zbog njegove niske profitabilnosti. Preveliki kapaciteti, neučinkovitost i naslijeđena problematična imovina pridonose niskoj profitabilnosti banaka. Odgovarajuće odgovore na te izazove morale bi pronaći same banke. A radi snažnog oporavka u europodručju one to moraju napraviti brzo.

Europski nadzor banaka u velikoj mjeri pridonosi stabilnijem bankarskom sektoru u europodručju. Istodobno se njime osiguravaju jednaki uvjeti, što je nužno za stvaranje jedinstvenog bankovnog tržišta. Međutim, trebamo dovršiti bankovnu uniju kako se ne bi doveo u pitanje integritet jedinstvenog bankovnog tržišta. Baš kao što smo stvorili zajednički nadzor i sanaciju u europodručju, moramo osigurati da se štediše svugdje osjećaju jednako sigurno.

Uvodni razgovor s Danièle Nouy, predsjednicom Nadzornog odbora

U studenome 2016. europski nadzor banaka obilježio je svoju drugu godišnjicu. Jeste li zadovoljni njegovom dosadašnjom uspješnošću?

Iskreno, vrlo sam ponosna na ono što smo postigli. U vrlo kratkom razdoblju stvorili smo instituciju koja pomaže osigurati stabilnost čitavog europskog bankarskog sektora. Europski je nadzor banaka, naravno, vrlo mlad i još se može poboljšati. No, on funkcionira i funkcionira dobro. Ljudi diljem Europe zajedno rade kako bi ostvarili jedan zajednički cilj: stabilan bankarski sektor. Neki od njih rade ovdje u ESB-u, dok još mnogo njih radi za nacionalna nadležna tijela. Oni zajedno čine istinski europski tim nadzornika banaka, a njihova predanost temelj je našeg uspjeha. Ne mogu im dovoljno zahvaliti. Zadovoljstvo mi je i čast surađivati sa svim tim ljudima: zaposlenicima ESB-a, nacionalnim nadzornicima i, naravno, s članovima Nadzornog odbora.

Ukratko, koja su glavna postignuća europskog nadzora banaka u 2016.?

Navela bih tri postignuća: prvo, počeli smo učinkovito rješavati pitanje neprihodonosnih kredita. Već smo u 2015. osnovali radnu skupinu koja je rješavala to pitanje. U 2016. objavili smo nacrt uputa za banke o postupanju s visokim razinama neprihodonosnih kredita. To je bio velik napredak. Drugo, nastavili smo poboljšavati solventnost bankarskog sektora u europodručju. I konačno, dodatno smo uskladili nadzor banaka u europodručju s ciljem nadziranja svih banaka poštujući iste visoke standarde.

Što ste točno učinili kako biste uskladili nadzorne prakse?

Europskim bonitetnim pravom predviđeno je više mogućnosti i diskrecijskih prava koji nadzornim tijelima omogućuju određenu slobodu u primjeni pravila. U 2016. dogovorili smo se s nacionalnim tijelima da se te mogućnosti i diskrecijska prava ostvaruju usklađeno u čitavom europodručju te smo naknadno objavili Uredbu ESB-a i Vodič. Postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP) još je jedno važno sredstvo kojim se usklađuje nadzor. Njime se osigurava nadzor svih banaka iz europodručja u skladu s istim metodama i standardima. U 2016. smo SREP dodatno poboljšali i prilagodili. Naši su nadzorni dodatni kapitalni zahtjevi sada zbog toga usklađeni s pojedinačnim profilom rizika svake banke.

Znači banke u europodručju sada posluju u jednakim uvjetima?

Dobro napredujemo prema ostvarenju tog cilja. Međutim, još postoje područja u kojima to nije postignuto. Na primjer, propisi u europodručju i dalje su u određenoj mjeri rascjepkani. Neka od pravila za banke u obliku su direktiva EU-a koje tek treba prenijeti u nacionalno pravo. Stvarna se pravila stoga razlikuju od države do države, zbog čega je europski nadzor banaka manje učinkovit i skuplji. Ako tvorcima politika ozbiljno misle stvoriti bankovnu uniju, moraju dodatno ujednačiti pravila. Jedna od mogućnosti bilo bi manje oslanjanje na direktive i veće oslanjanje na uredbe jer se one izravno primjenjuju u svim državama članicama EU-a. Najnoviji zakonodavni prijedlog Europske komisije, u kojem se preispituju mnogi važni aspekti jedinstvenih pravila, dobra je prilika da se dodatno usklade bankovni propisi u EU-u. Moramo se pobrinuti da ne propustimo tu priliku. Konačnim zakonskim tekstom trebalo bi se isto tako osigurati da nadzorno tijelo ima sve nužne instrumente i fleksibilnost za primjereno izvršavanje svojih zadaća.

Vrijede li jednaki uvjeti i za one banke koje nisu pod izravnim nadzorom ESB-a?

ESB izravno nadzire oko 130 najvećih banaka u europodručju, odnosno značajne institucije. Preostale banke (njih oko 3200), koje se nazivaju manje značajnim institucijama, izravno nadziru nacionalna nadležna tijela. ESB ima neizravnu ulogu u nadzoru manje značajnih institucija. Zajedno s nacionalnim nadzornim tijelima podupiremo uspostavljanje jedinstvenih standarda i za nadzor manje značajnih institucija. U 2016. smo izradili nekoliko takvih standarda. Naš smo pristup mogućnostima i diskrecijskim pravima proširili i na manje banke, a radimo i na usklađenom SREP-u za manje značajne institucije. Naravno, primjenjujemo načelo proporcionalnosti u pogledu manje značajnih institucija. Prilagođavamo razinu nadzornih aktivnosti rizicima kojima su izložene manje banke.

Kad je riječ o bankama, kako posluju europske banke?

Pa dobra je vijest da su one postale otpornije tijekom proteklih nekoliko godina. Njihovi zaštitni slojevi kapitala znatno su se povećali. Međutim, istodobno se još suočavaju s rizicima i izazovima. Osim što moraju smisliti kako mogu povećati dobit u zahtjevnom okružju, kako raspolagati naslijeđenom imovinom te kako rješavati pitanja povezana s kiberkriminalitetom i ostalim rizicima koji se odnose na informacijsku tehnologiju, trenutačno se susreću s brojnim drugim pitanjima. Hoće li se intenzivirati tržišno natjecanje s nebankarskim organizacijama? U kojem se smjeru kreće gospodarstvo europodručja? Na koji će način Brexit utjecati na banke u europodručju? Kako će se razvijati druga geopolitička pitanja? Banke posluju u svijetu kojem su svojstveni rizici i promjene. One moraju upravljati rizicima i prilagođavati se promjenama. Samo će tako moći biti dugoročno profitabilne.

Niske kamatne stope i stroži propisi često se ističu kao posebni izazovi za banke. Što mislite o tome?

Za velike banke u europodručju kamatni prihodi čine više od polovice njihova ukupnog prihoda. Zato su kamatne stope uistinu važno pitanje, a niske kamatne stope su doista izazov. U 2017. ćemo se još baviti kamatnim rizikom banaka. Na primjer, ovogodišnje testiranje na stres obuhvaćat će analizu osjetljivosti usmjerenu na učinke promjena kamatnih stopa na knjigu banke. Što se tiče propisa, pravilima se uvijek nameće opterećenje onima koji ih moraju poštovati. No, u ovom slučaju nisu bitne same banke. Strožim se pravilima pridonosi sprečavanju krize. A naučili smo da su financijske krize skupe za gospodarstvo, za porezne obveznike i, konačno, za same banke. Imajući to u vidu, bilo bi jako dobro kada bi se globalna regulatorna reforma dovršila prema predviđanjima. Najgore bi bilo odustati od globalne regulatorne reforme. Financijski sektor nadilazi nacionalne granice, pa isto mora vrijediti za pravila koja ga uređuju – to je glavna pouka financijske krize.

Na koji način nadzor banaka odgovara na izazove s kojima se banke suočavaju?

Rizici i izazovi koje sam upravo spomenula sadržani su u nadzornim prioritetima za 2017. Prije svega dodatno ćemo analizirati poslovne modele banaka i nastaviti ispitivati njihove pokretače profitabilnosti. U tu će svrhu naši zajednički nadzorni timovi temeljito ispitati banke koje nadziru. Isto ćemo tako ocijeniti kako bi određena kretanja, kao što su razvoj financijske tehnologije i Brexit, mogla utjecati na poslovne modele banaka u europodručju. Međutim, nije, naravno, naš posao propisivati nove poslovne modele. No možemo provjeravati postojeće i to ćemo i činiti. Naš je drugi prioritet upravljanje rizicima. U trenutačnom okružju niske profitabilnosti i visoke likvidnosti banke bi mogle biti u iskušenju upustiti se u opasnu potragu za prinosom. U takvoj situaciji nikad nije bilo važnije upravljanje rizicima. Kreditni rizik naš je treći prioritet. To se uglavnom odnosi na važno pitanje neprihodnosnih kredita, koje sam već spomenula.

Neprihodonosni krediti uistinu su bili velik problem u 2016. Kakva je trenutačna situacija?

Banke i nadzorna tijela zasigurno su već postigli mnogo. Unatoč tomu, neprihodonosni krediti i dalje su velik problem. Oni su poput mrtvog tereta u bilancama banaka: smanjuju dobit i ograničavaju sposobnost banaka da odobravaju kredite gospodarstvu. Upute koje smo osmislili pomoći će bankama da očiste svoje bilance. Njima se potiče dosljedno restrukturiranje, priznavanje, objavljivanje neprihodonosnih kredita i rezerviranja za njih. Isto tako banke s visokom razinom neprihodonosnih kredita potiču se da utvrde i ostvare posebne ciljane niže razine. Naša nadzorna očekivanja temelje se na najboljoj praksi koja je definirana u našim uputama. Naši zajednički nadzorni timovi već su zajedno s bankama počeli aktivno razmatrati načine na koje one planiraju provesti te upute. No pitanje neprihodonosnih kredita ne odnosi se samo na banke i njihova nadzorna tijela. Brzina kojom banke mogu riješiti pitanje svojih neprihodonosnih kredita ovisi i o nacionalnim pravnim i pravosudnim sustavima. U nekim državama ti sustavi ometaju brzo rješavanje pitanja neprihodonosnih kredita. S tim u vezi, nacionalni tvorcii politika mogli bi pomoći bankama. Mogli bi povećati učinkovitost pravosudnih sustava, poboljšati pristup kolateralu, omogućiti brze izvansudske postupke i uskladiti fiskalne poticaje.

Spomenuli ste upravljanje rizicima kao jedan od vaših prioriteta za 2017. Što to znači?

Jasno je da banke uvijek i posvuda trebaju dobro upravljati rizicima – ipak se one bave preuzimanjem i raspodjelom rizika. No dobro je upravljanje rizicima složeno i zahtijeva prisutnost nekoliko činitelja. Prije svega, potrebna je prava kultura – kultura u kojoj se upravljanje rizicima cijeni i ne smatra preprekom na putu prema ostvarenju veće dobiti. Konkretno, za dobro upravljanje rizicima potrebna je dobra upravljačka struktura – oni koji donose odluke moraju čuti glas upravitelja rizicima. U rujnu 2016. objavili smo rezultate povezanog preispitivanja koje je pokazalo da mnoge banke još moraju postići napredak u tom pogledu. Konačno, za dobro upravljanje rizicima potrebni su dobri podatci. Zbog toga ćemo u 2017. ocjenjivati usklađenost banaka s relevantnim međunarodnim standardima. S tim u vezi pokrenuli smo veliki projekt provjere internih modela koje banke upotrebljavaju za određivanje svoje imovine ponderirane rizikom. Ti su interni modeli važni jer imovina ponderirana rizikom čini osnovu za izračun kapitalnih zahtjeva. Konačno, pokrenut ćemo tematsku provjeru kako bismo dobili uvid u poslove koje banke eksternaliziraju i ispitali na koji način upravljaju rizicima u tom području.

Kakva je vaša vizija europskog nadzora banaka u sljedećem razdoblju? Na koji način on istodobno služi javnosti i bankama?

Nadzor na banke djeluje poput protuteže za povećanje stabilnosti: banke su sklone voditi brigu o prinosima, a nadzorna tijela o rizicima. Bankama je najčešće važna profitabilnost, a nadzornim tijelima stabilnost. Obavljajući svoju funkciju, nadzornici sprečavaju banke da preuzimaju prekomjerne rizike te na taj način pomažu u

sprečavanju budućih kriza. Oni štite štediše, ulagače, porezne obveznike i čitavo gospodarstvo. Europski nadzor banaka ima dodatnu prednost posebne europske perspektive. Promatrano izvan nacionalnih granica, on može prepoznati rizike u ranoj fazi i spriječiti njihovo širenje. Može biti strog i pravedan nadzornik za sve banke u europodručju jer djeluje neovisno o nacionalnim interesima. Na taj način pomaže u stvaranju jednakih uvjeta u kojima svi imaju jednake mogućnosti i jednake odgovornosti. To je temelj na kojem istinski europski bankarski sektor može rasti na korist čitavoga gospodarstva.

1. Doprinos nadzora financijskoj stabilnosti

U 2016. banke u europodručju zabilježile su stabilnu, no malu dobit. Istodobno su njihovi rizici i izazovi bili gotovo nepromijenjeni u odnosu na 2015. Glavni rizik bio je povezan s održivošću poslovnih modela banaka i profitabilnošću. Ostali glavni rizici obuhvaćali su visoku razinu neprihodonosnih kredita i geopolitičku neizvjesnost, kao što su srednjoročni i dugoročni učinci Brexita. Europski nadzor banaka odredio je svoje nadzorne prioritete u skladu s time.

Europski nadzor banaka također je nastavio poboljšavati svoj glavni instrument, postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP). Zbog toga su se kapitalni zahtjevi banaka bolje uskladili s njihovim pojedinačnim profilima rizika. Cjelokupno gledano, zahtijevani kapital koji proizlazi iz SREP-a za 2016. bio je uglavnom stabilan.

U 2016. europski nadzor banaka ostvario je dobar napredak u postupanju s neprihodonosnim kreditima. U rujnu je objavljen nacrt uputa za javno savjetovanje. Preporuke i najbolja praksa koji su sadržani u tim uputama pomoći će bankama da učinkovito smanje neprihodonosne kredite.

1.1. Kreditne institucije: glavni rizici i opća uspješnost

1.1.1. Glavni rizici u bankarskom sektoru i nadzorni prioriteti

Glavni rizici u europskom bankarskom sektoru nisu se promijenili.

Rizici utvrđeni u 2016. u velikoj mjeri ostaju relevantni u 2017. Banke u europodručju još posluju u poslovnom okružju kojem je svojstven slab gospodarski rast. Tmurni gospodarski rezultati utječu na kamatne stope i na gospodarski oporavak te uzrokuju glavne rizike s kojima se suočava bankarski sektor i koji su prikazani u **Grafikonu 1**.

Dugo razdoblje niskih kamatnih stopa podupire gospodarstvo i smanjuje rizik nastanka statusa neispunjavanja obveza. Međutim, ono isto tako vrši pritisak na poslovne modele banaka jer niske kamatne stope smanjuju kamatne prihode u okružju u kojem je ukupna profitabilnost već niska. Rizici za **održivost poslovnih modela i niska profitabilnost** i dalje su jedan od glavnih problema za bankarski sektor u europodručju u 2016.

Banke moraju smanjiti visoku razinu neprihodonosnih kredita.

Visoka razina neprihodonosnih kredita u više banaka europodručja još je jedan razlog za zabrinutost. Osim što smanjuju profitabilnost, zbog njih su pogođene banke osjetljivije na promjene raspoloženja na tržištu. Banke stoga trebaju dobre i pouzdane strategije za čišćenje svojih bilanci, uključujući aktivno upravljanje portfeljima neprihodonosnih kredita.

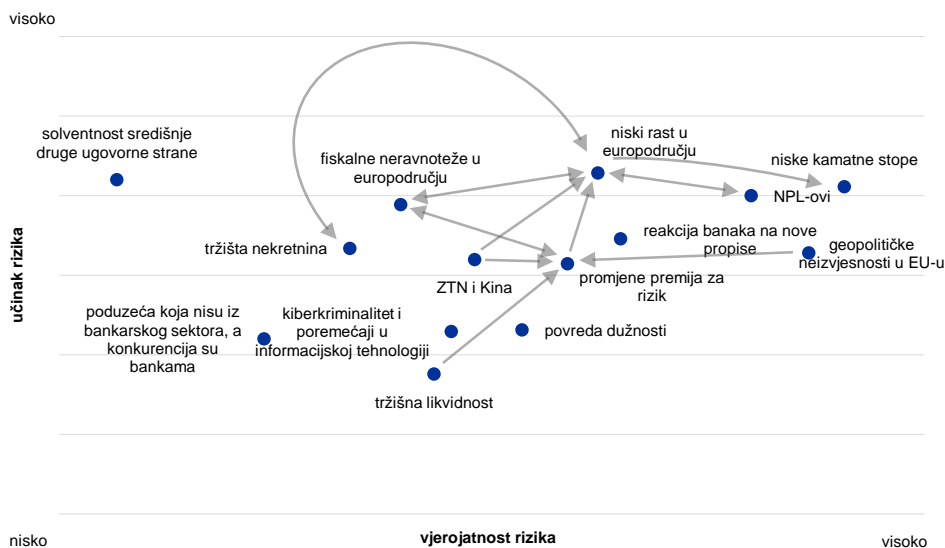
Brexit je geopolitički rizik za banke.

Geopolitička neizvjesnost raste. Posebno s obzirom na referendum u Ujedinjenoj Kraljevini o **Brexitu**, nadzor banaka ESB-a bio je u bliskom kontaktu s najizloženijim bankama kako bi osigurao da one pažljivo prate situaciju i rizike te da se pripremaju

za moguće ishode. U tom razdoblju nisu utvrđeni nikakvi znatni likvidnosni rizici / rizici financiranja ili operativni rizici u bankarskom sektoru. Međutim, najnovija politička kretanja mogu dogoditi ulaganja, što će za posljedicu imati sporiji rast.

Grafikon 1.

Karta rizika za bankovni sustav europodručja

Izvor: ESB; strelice pokazuju moguće transmissijske kanale od jednog pokretača rizika do drugog pokretača (prikazani su samo glavni učinci prvog reda); NPL: ovaj pokretač rizika važan je samo za banke iz europodručja s visokim udjelima neprihodonosnih kredita.

Unatoč prednostima sigurnijeg i otpornijeg financijskog sustava, problem je i neizvjesnost u pogledu **budućih propisa**. Zahvaljujući dovršetku preispitivanja kapitalnog okvira Basel III i utvrđivanju ciljnih **minimalnih zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze** (MREL) smanjit će se regulatorna neizvjesnost i povećati stabilnost poslovnog okruženja banaka. U međuvremenu se banke isto tako pripremaju za provedbu MSFI-ja 9 koji će stupiti na snagu početkom 2018. Sve u svemu, određenim bi bankama i dalje moglo biti teško ispunjavati strože zahtjeve, uz istodobno održavanje odgovarajuće profitabilnosti.

U 2016. nadzor banaka ESB-a proveo je **u cijelom EU-u testiranje otpornosti na stres Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA)** za banke europodručja i **testiranje otpornosti na stres nadzora banaka ESB-a u sklopu SREP-a**.¹ Testiranje otpornosti na stres u cijelom EU-u obuhvatilo je 37 velikih značajnih institucija (koje zajedno čine oko 70 % imovine banaka koje nadzire europski nadzor banaka). EBA je objavila rezultate testiranja otpornosti na stres 29. srpnja 2016.² Testiranje otpornosti na stres u sklopu SREP-a obuhvatilo je dodatnih 56 značajnih institucija u europodručju. Gotovo ista metodologija primijenjena je u oba testiranja kako bi se procijenila otpornost financijskih institucija na negativna tržišna kretanja i osigurali ulazni podatci za SREP.

¹ Kako bi se dosljedno postupalo sa svim značajnim institucijama u SREP-u, nadzor banaka ESB-a proveo je testiranje otpornosti na stres u sklopu SREP-a, kojim su bile obuhvaćene one značajne institucije koje nisu bile obuhvaćene testiranjem otpornosti na stres EBA-e na razini cijelog EU-a.

² EBA je objavila pojedinosti o rezultatima testiranja otpornosti na stres na svojim [mrežnim stranicama](#).

Rezultati testiranja otpornosti na stres pokazali su sljedeće:

- Bankovni sustav može se održati usprkos učincima još većeg stresa od onog koji je simuliran u sveobuhvatnoj procjeni iz 2014., pri čemu zadržava prosječno jednaku razinu kapitala nakon stresa.
- Najrelevantniji pokretači u smislu razlike između rezultata testiranja otpornosti na stres u osnovnom i nepovoljnom scenariju bili su veći gubitci po kreditima, manji neto kamatni prihodi i veći gubitci od revalorizacije pozicija tržišnog rizika.
- Banke koje imaju nisku kreditnu kvalitetu i veći udio neprihodonosnih kredita u prosjeku su manje uspješne u pogledu učinka koji stres ima na gubitke po kreditima i neto kamatne prihode; to pokazuje koliko je važno rješavati pitanje visokih udjela neprihodonosnih kredita.

Tim koji se sastojao od oko 250 članova iz ESB-a i iz nacionalnih nadležnih tijela / nacionalnih središnjih banaka podvrgnuo je rezultate testiranja otpornosti na stres, koje su izračunale banke, pouzdanom postupku osiguranja kvalitete. Taj se postupak oslanjao na posebno znanje nadzornih timova o pojedinačnim bankama, uspoređivanje banaka s bankama usporedivih značajki, vlastite izračune ESB-a prema pristupu „odozgo prema dolje” te na stručnost nacionalnih nadležnih tijela.

Slika 1.
Nadzorni prioriteti za 2016. i 2017.

Prioriteti u 2016.	Prioriteti u 2017.	Nadzorne aktivnosti za 2017. i dalje	Vjerojatno će se nastaviti i u 2018.
Poslovni modeli i pokretači profitabilnosti	 Poslovni modeli i pokretači profitabilnosti	Procjena poslovnih modela i pokretača profitabilnosti banaka	☐
		Pripreme za Brexit – dijalog s bankama	☒
Kreditni rizik	 Kreditni rizik s naglaskom na neprihodonosnim kreditima i koncentracijama rizika	Nebankarske organizacije koje su konkurencija bankama / poduzeća iz područja financijske tehnologije	☒
		Dosljedan pristup neprihodonosnim kreditima / restrukturiranim izloženostima (npr. dubinske analize / nadzori na licu mjesta)	☒
Adekvatnost kapitala	 Kreditni rizik s naglaskom na neprihodonosnim kreditima i koncentracijama rizika	Procjena pripremljenosti banaka za MSFI 9	☐
		Praćenje koncentracija izloženosti (npr. za broderska poduzeća / nekretnine)	☒
Upravljanje rizicima i kvaliteta podataka	 Upravljanje rizicima	Procjena usklađenosti s načelima BCBS-a 239, tj. načelima za učinkovito agregiranje podataka o rizicima i izvješćivanje o rizicima	☐
		TRIM ¹ Modeli kreditnog rizika, tržišnog rizika i kreditnog rizika druge ugovorne strane	☒
Likvidnost	 Upravljanje rizicima	Unapređenje ICAAP-a ² i ILAAP-a ³ koje provode banke	☒
		Eksternalizacija	☒

¹ Ciljana provjera internih modela.

² Postupak procjene adekvatnosti internog kapitala.

³ Postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti.

Napomena: Tematske provjere označene su tamno plavim okvirom.

Kvantitativni učinak nepovoljnog scenarija testiranja otpornosti na stres jedan je od činitelja za određivanje razine uputa u sklopu drugog stupa. Kvalitativni ishod testiranja otpornosti na stres uključen je u određivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa³. Nadalje, osim rizika koji su već utvrđeni tijekom kontinuirane nadzorne procjene, testiranje otpornosti na stres upućuje na ključne ranjivosti banaka europodručja u slučaju nepovoljnog šoka. Na primjer, većina gubitaka po kreditima nastala je zbog neosiguranih izloženosti prema kućanstvima i poduzećima. Testiranjem otpornosti na stres utvrdilo se da je pokretač gubitaka po kreditima i odobravanje kredita određenim geografskim područjima poput Latinske Amerike i Srednje i Istočne Europe.

U **nadzornim prioritetima SSM-a** utvrđena su glavna područja za nadzor u određenoj godini. Temelje se na procjeni glavnih rizika s kojima se suočavaju nadzirane banke, a u obzir se uzimaju i najnovija kretanja u gospodarskom, regulatornom i nadzornom okružju. Prioriteti, koji se preispituju jednom godišnje, nužan su instrument za usklađenu, proporcionalnu i djelotvornu koordinaciju nadzornih mjera u bankama i pridonose osiguravanju jednakih uvjeta i snažnijem utjecaju nadzora (vidi **Sliku 1.**).

1.1.2. Opća uspješnost značajnih banaka u 2016.

Dobit značajnih institucija u europodručju ostala je stabilna.

Rezultati prva tri tromjesečja 2016. pokazuju da je profitabilnost značajnih institucija ostala stabilna u 2016.⁴ Prosječni godišnji povrat na kapital za reprezentativni uzorak od 101 značajne institucije iznosio je 5,8 % u trećem tromjesečju 2016., što je neznatno manje u odnosu na prethodnu godinu (6,0 % u trećem tromjesečju 2015.)⁵. Međutim, treba napomenuti da se u pozadini tih agregiranih podataka primjećuju raznovrsna kretanja.

 5,8 %
povrat na kapital u 2016.

Redoviti prihodi smanjili su se u 2016.: ukupni neto kamatni prihodi značajnih institucija smanjili su se za 3 %, unatoč blagom povećanju kredita (+0,5 % u odnosu na prethodnu godinu), posebno obujma kredita poduzećima (+2,8 %). Smanjenje je bilo najizraženije u prvom tromjesečju 2016. Kamatni prihodi nakon toga su se stabilizirali. Prihodi od naknada isto su se tako smanjili (–2,8 % u odnosu na prethodnu godinu), u velikoj mjeri zbog pada provizija od upravljanja imovinom i aktivnosti na tržištu kapitala u prva tri tromjesečja 2016. Taj se trend možda preokrenuo u četvrtom tromjesečju 2016. jer su se ponovno intenzivirale aktivnosti na tržištima kapitala.

³ Vidi također odjeljak 1.2.1.

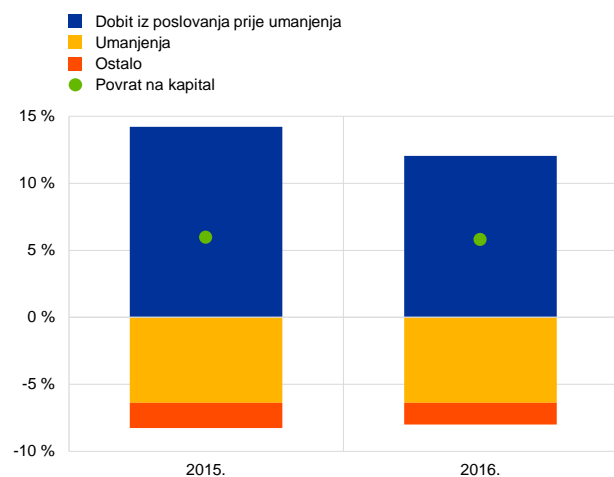
⁴ U ovom se odjeljku podatci za 2016. odnose na treće tromjesečje 2016.

⁵ Agregirani povrat na kapital iznosio je 4,8 % u četvrtom tromjesečju 2015. Na godišnjoj su osnovi brođani podatci za četvrto tromjesečje često niži od podataka za treće tromjesečje zbog sezonskog karaktera nekih temeljnih stavki.

Grafikon 2.

Stabilna razina povrata na kapital u 2016. zbog manjeg umanjjenja koje ublažava pad dobiti iz poslovanja

(Sve su stavke ponderirani prosjeci prikazani kao postotak kapitala.)

Podatci za obje godine prikazani su kao kumulativni iznosi za 3. tromjesečje iskazani na godišnjoj razini.

Izvor: okvir FINREP-a (101 značajna institucija izvješćuje o podacima u skladu s MSFI-jem na najvišoj razini konsolidacije.)

Negativni učinak pada prihoda djelomično je ublažen nižim troškovima poslovanja (-1 %). Smanjenje troškova posebno je izraženo za troškove za zaposlenike (-1,4 % u odnosu na prethodnu godinu). Imajući u vidu mjere restrukturiranja koje je nedavno uvelo nekoliko banaka europodručja, taj bi se trend mogao nastaviti u sljedećim tromjesečjima.

Bolji makroekonomski uvjeti imali su pozitivan utjecaj na umanjnja, koja su bila manja nego u 2015.: umanjnja kredita i druge financijske imovine smanjila su se s 5,5 % ukupnog kapitala u trećem tromjesečju 2015.⁶ na 4,4 % u trećem tromjesečju 2016. Poboljšanja su uglavnom bila koncentrirana u nekoliko država, dok su gubitci po kreditima bili na povijesno niskim razinama u nekim drugim državama. Iskustvo pokazuje da banke često knjiže veća umanjnja u četvrtom tromjesečju, što bi moglo utjecati na ostvarenu profitabilnost tijekom čitave godine.

Izvanredni izvori prihoda podupirali su profitabilnost banaka u 2016. (3,4 % ukupnog kapitala u trećem tromjesečju 2016.). Međutim, jednokratni dobitci bili su manji nego u 2015. i vjerojatno se neće ponoviti u sljedećim tromjesečjima.

1.2. Provedba modela nadzora u sklopu SSM-a

1.2.1. Poboljšanje metodologije za SREP u sklopu SSM-a

Zbog poboljšanja metodologije za SREP veća je korelacija profila rizika banaka s njihovim kapitalnim zahtjevima.

76 %

korelacija između kapitalnih zahtjeva i profila rizika

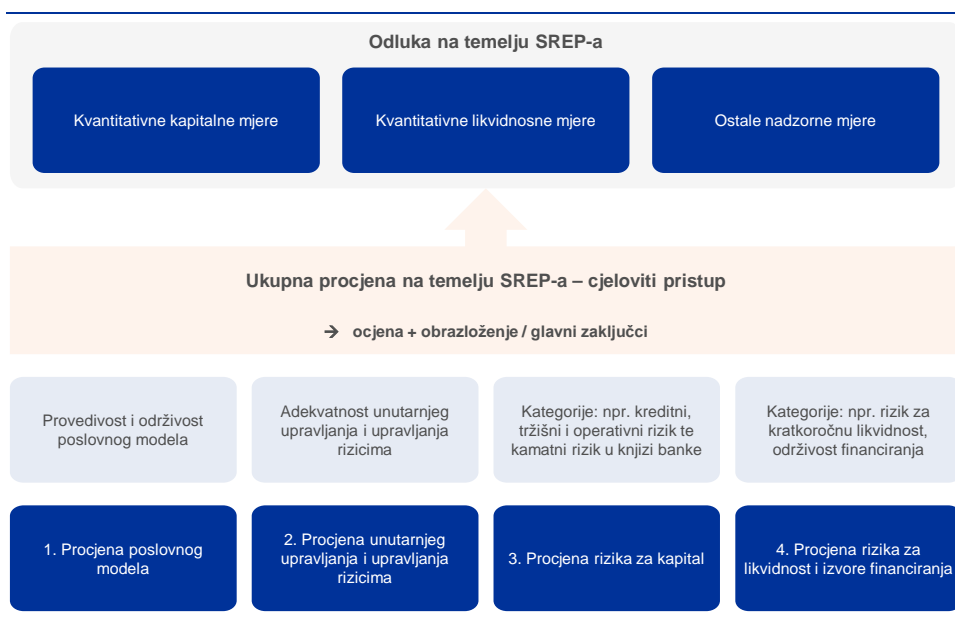
Na temelju zajedničke metodologije za najveće bankovne grupe u europodručju, europski nadzor banaka proveo je SREP drugi put u 2016. Ponovno je cilj bio ojačati otpornost bankovnog sustava kako bi mogao održivo financirati realno gospodarstvo europodručja. Budući da je usklađenost već postignuta u 2015., nadzorni ciklus dao je konkretne rezultate u tom pogledu. Procjena u sklopu SREP-a poboljšana je na temelju tih postignuća. Poboljšanja su pridonijela povećanju korelacije kapitalnih zahtjeva s profilom rizika banaka (sa 68 % nakon SREP-a iz 2015. na 76 % nakon SREP-a iz 2016.). Istodobno je zadržan opći pristup objedinjavanja kvantitativnih i kvalitativnih elemenata na temelju ograničene stručne prosudbe. Osim toga, metodologija za SREP dodatno je dopunjena kako bi se obuhvatili rezultati testiranja otpornosti na stres u cijelom EU-u iz 2016.

Slika 2. pregled je metodologije za SREP. Posuđena brošura [SSM SREP Methodology Booklet](#) objavljena je u prosincu 2016.

⁶ U četvrtom tromjesečju 2015. iznosila su 5,8 %.

Slika 2.

Metodologija za SREP u sklopu SSM-a u 2016.

Zajednički nadzorni timovi pribavili su ključne ulazne podatke za SREP tako što su za banke za koje su zaduženi procijenili svaki od sljedećih četiriju elemenata: **poslovni model, unutarnje upravljanje i upravljanje rizicima, rizike za kapital i rizike za likvidnost i izvore financiranja.**

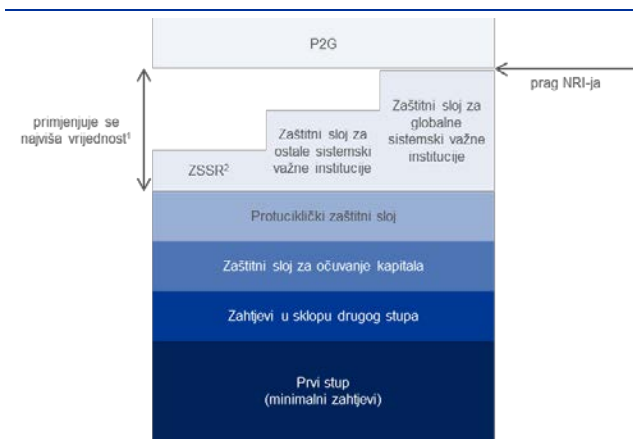
Metodologija za SREP u sklopu SSM-a poboljšana je u 2016.

U 2016. poboljšana je metodologija za SREP koja se odnosi na procjenu unutarnjeg upravljanja i upravljanja rizicima na temelju opsežne tematske provjere upravljanja rizicima i sklonosti preuzimanju rizika⁷ koju su proveli zajednički nadzorni timovi 2015.

⁷ Vidi odjeljak 1.2.5.

Slika 3.

Upute u sklopu drugog stupa (P2G) nisu uključene u izračun NRI-ja

1) Najčešći slučaj; može se primijeniti poseban izračun, ovisno o tomu je li država članica provela članak 131. stavak 15. CRD-a IV.

2) Zaštitni sloj za sistemski rizik.

Napomena: Razmjer nema značenje; provedba mišljenja EBA-e o NRI-ju i priopćenje za javnost od 1.7.2016.

Nadalje, u 2016. uvedene su upute u sklopu drugog stupa, kao što je odredila EBA u srpnju 2016⁸. Upute u sklopu drugog stupa dopuna su zahtjevima u sklopu drugog stupa i čine nadzorna očekivanja za kapital banaka iznad razine obvezujućih kapitalnih zahtjeva (minimalnih i dodatnih) i iznad kombiniranog zaštitnog sloja (vidi [Sliku 3.](#)). Budući da je riječ o nadzornom očekivanju, upute u sklopu drugog stupa ne uključuju se u izračun NRI-ja, kao što je navedeno u članku 141. Direktive o kapitalnim zahtjevima (CRD IV).

Pri sastavljanju uputa u sklopu drugog stupa sljedeći se elementi uzimaju u obzir u cjelovitom pristupu: općenito, smanjenje kapitala u nepovoljnom scenariju [testiranja otpornosti na stres](#), specifičan profil rizika pojedinačnih institucija i njihova osjetljivost na stresne scenarije, privremene promjene u profilu rizika institucije od zaključnog datuma testiranja otpornosti na stres i mjere koje institucija poduzima za smanjivanje

osjetljivosti na rizik.

Iako se od banaka očekuje da se usklade s uputama u sklopu drugog stupa, neusklađenost s njima ne dovodi do automatskih mjera ograničavanja. Ako banka ne ispunila upute u sklopu drugog stupa, nadzor banaka ESB-a donijet će korektivne mjere koje su prilagođene pojedinačnoj situaciji svake banke.

Uzimajući u obzir rezultate SREP-a iz 2016. zahtijevani redovni osnovni kapital na temelju SREP-a za 2017. ostao je na jednakoj razini kao i u prethodnoj godini. Ako okolnosti ostanu iste, trenutni zahtijevani kapital u sustavu daje i naznaku za budućnost⁹. U više pojedinačnih slučajeva, zahtijevani redovni osnovni kapital na temelju SREP-a promijenio se kako bi se uzela u obzir promjena profila rizika određene institucije. U SREP-u iz 2016. kapital u sklopu drugog stupa premješten je u novouvedene upute u sklopu drugog stupa, a uključivanje neprovedenog dijela zaštitnog sloja za očuvanje kapitala napušteno je. Budući da upute u sklopu drugog stupa nisu uključene u izračun NRI-ja, prag NRI-ja snizio se s prosječnih 10,2 % na prosječnih 8,3 %.

Osim kapitalnih mjera, više su se upotrebljavale kvalitativne mjere kako bi se ispravile posebne slabosti pojedinačnih institucija. Vjerojatnost tih mjera u korelaciji je s profilom rizika banaka: što je veći rizik, vjerojatnija je upotreba kvalitativnih mjera.

Ne očekuje se da će se metodologija za SREP u sklopu SSM-a znatno promijeniti u 2017. Unatoč tomu, nadzor banaka ESB-a nastavit će je poboljšavati u skladu sa

⁸ [Nova obavijest o testiranju otpornosti na stres provedenom u cijeloj Europskoj uniji u 2016.](#)

⁹ Zahtijevani kapital odnosi se na zahtjeve u sklopu prvog stupa uvećane za zahtjeve u sklopu drugog stupa, uvećane za zaštitni sloj za očuvanje kapitala i upute u sklopu drugog stupa. Bez obzira na postupno uvođenje tog zaštitnog sloja, banke mogu očekivati da će u budućnosti imati pozitivne upute u sklopu drugog stupa.

Zahtijevani redovni osnovni kapital na temelju SREP-a stabilan je u 2017.

Ne očekuju se znatne promjene SREP-a za 2017.

svojim pristupom koji je okrenut budućnosti kako bi se na odgovarajući način pratile bankovne aktivnosti i rizici.

1.2.2. Rad na drugim metodologijama

Ciljevi i uspostava ciljane provjere internih modela detaljno su utvrđeni.

109

provjera internih modela započelih u 2016.

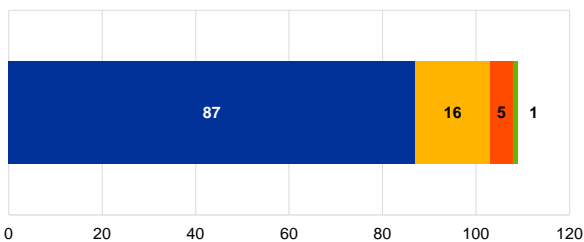
U 2016. konceptualan rad na internim modelima bio je usmjeren na **ciljanu provjeru internih modela**, koja započinje u 2017. Kao priprema za ciljanu provjeru internih modela, nadzor banaka ESB-a poduzeo je sljedeće:

- napravio je reprezentativan odabir, koji se temelji na rizicima, modela koji će se provjeravati na licu mjesta
- izradio je nadzorni vodič za posebne vrste rizika i uspostavio pregledne tehnike za njihovo potvrđivanje¹⁰
- donio je organizacijske odredbe kako bi se riješio problem povećanog broja provjera internih modela koje se obavljaju na licu mjesta u sljedećim godinama
- redovito je obavještavao značajne institucije o projektu
- u nekoliko je navrata prikupljao informacije, što je značajnim institucijama omogućilo da daju svoj doprinos pripremnoj fazi.

Grafikon 3.

Većina provjera internih modela u 2016. usmjerila se na kreditni rizik

■ Kreditni rizik
■ Tržišni rizik
■ Kreditni rizik druge ugovorne strane i rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju
■ Operativni rizik

U protekloj godini pokrenuto je 109 provjera internih modela u značajnim institucijama i doneseno je 88 odluka ESB-a koje se odnose na interne modele. Te brojke vjerojatno će se povećavati u budućnosti kada se budu provodile dodatne provjere u sklopu ciljanih provjera internih modela.

Ostvaren je daljnji napredak u pogledu **usklađivanja praksi procjene** internih modela. Zaposlenici ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela predstavljali su europski nadzor banaka na europskim i međunarodnim forumima u vezi s pitanjima povezanim s internim modelima te su sudjelovali u različitim aktivnostima, poput EBA-ina određivanja referentnih vrijednosti za interne modele.

1.2.3. Kreditni rizici: rad povezan s neprihodonosnim kreditima

Razina neprihodonosnih kredita znatno se povećala od 2008.

Neprihodonosni krediti poseban su izazov za banke. Neprihodonosni krediti znatno su porasli od 2008., posebno u državama članicama koje su prošle kroz velike gospodarske prilagodbe tijekom proteklih godina. Veliki iznosi neprihodonosnih

¹⁰ Vodič je objavljen 28.2.2017.

6,49 %
ponderirani prosjek
udjela neprihodonosnih
kredita u bruto kreditima
za značajne institucije

54 mlrd. EUR
smanjenje iznosa
neprihodonosnih kredita
između trećeg
tromjesečja 2015. i
trećeg tromjesečja 2016.

ESB podupire banke u rješavanju
pitanja naslijeđenih
neprihodonosnih kredita i
sprečavanju nakupljanja novih
neprihodonosnih kredita.

kredita pridonose niskoj profitabilnosti banaka i ograničavaju njihovu sposobnost osiguravanja novog financiranja za gospodarstvo.

U trećem tromjesečju 2016. ponderirani prosječni udio neprihodonosnih kredita u bruto kreditima značajnih institucija iznosio je 6,49 % u usporedbi s udjelima od 6,85 % u prvom tromjesečju 2016. i 7,31 % u trećem tromjesečju 2015. Ukupni podatci za značajne institucije pokazuju da se iznos neprihodonosnih kredita smanjio za 54 mlrd. EUR između trećeg tromjesečja 2015. i trećeg tromjesečja 2016. (od toga 15,59 mlrd. EUR u trećem tromjesečju 2016.). U trećem tromjesečju 2016. njihov je iznos dosegno 921 mlrd. EUR.¹¹

Od sveobuhvatne procjene u 2014. ESB nastavlja podupirati rješavanje pitanja neprihodonosnih kredita stalnim dijalogom o nadzoru s pogođenim bankama.

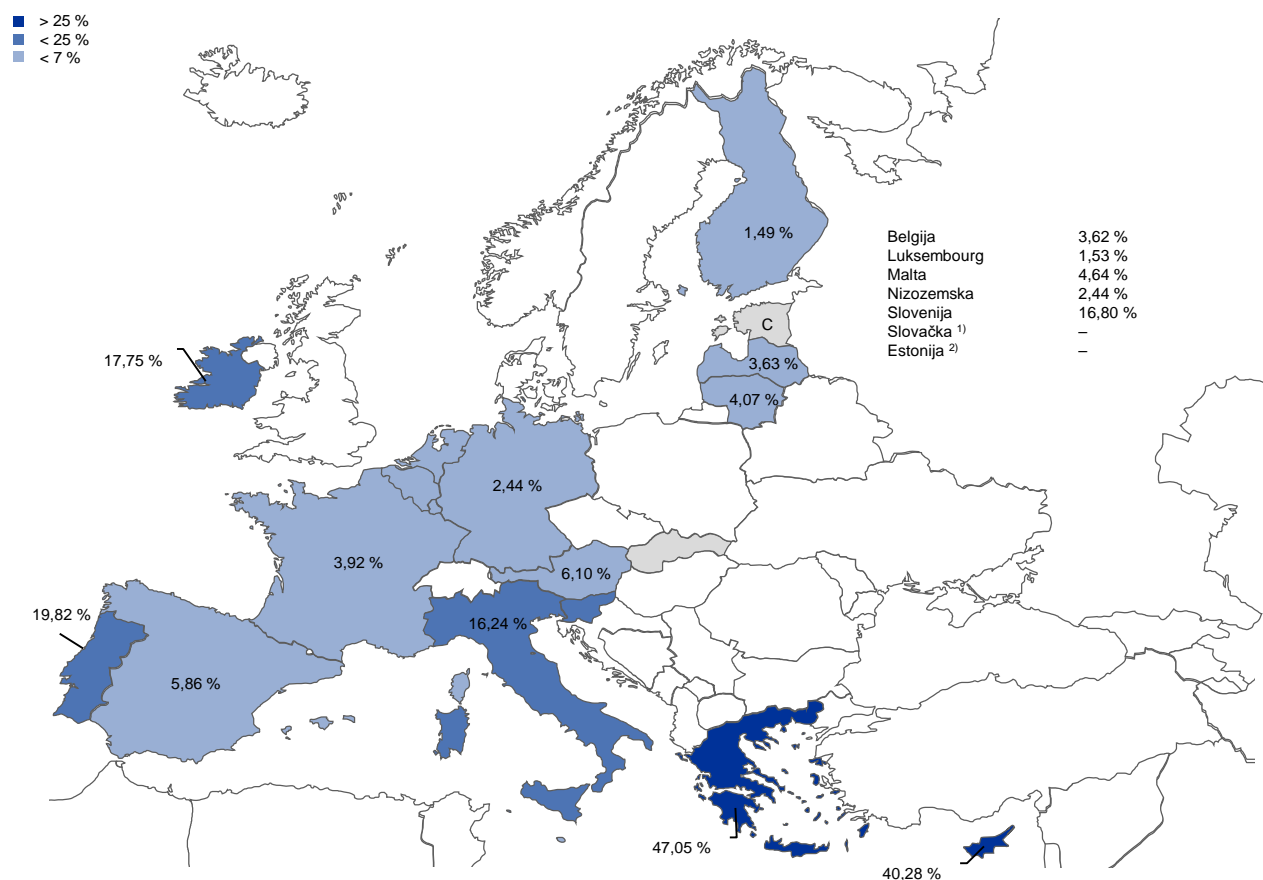
Kako bi odlučno i snažno odgovorio na izazov neprihodonosnih kredita, europski nadzor banaka uspostavio je posebnu radnu skupinu za neprihodonosne kredite u srpnju 2015. Radnom skupinom, koja se sastoji od predstavnika nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a, predsjedava Sharon Donnelly, zamjenica guvernera središnje banke Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland. Cilj je radne skupine razviti i provesti dosljedan nadzorni pristup za institucije s visokom razinom neprihodonosnih kredita.

Na temelju rada radne skupine ESB je objavio **upute bankama o neprihodonosnim kreditima** radi savjetovanja u razdoblju od 12. rujna do 15. studenoga 2016. Javna rasprava održana je 7. studenoga. Zaprimito je više od 700 pojedinačnih očitovanja na koja je radna skupina odgovorila za vrijeme službenog postupka savjetovanja. Konačne upute objavljene su u ožujku 2017. Te su upute važan korak prema postizanju znatnog smanjenja neprihodonosnih kredita.

¹¹ Podatci se odnose na značajne institucije na najvišoj razini konsolidacije za koje je dostupno zajedničko izvješćivanje (COREP) i financijsko izvješćivanje (FINREP). Popis banaka koje su bile uključene u različitim referentnim razdobljima može se razlikovati s obzirom na promjene popisa značajnih institucija i ovisno o početku obveze izvješćivanja za banke prema FINREP-u. Odnosno, 102 banke bile su obuhvaćene u drugom tromjesečju 2015., 123 u prvom tromjesečju 2016. (povećanje obveza izvješćivanja prema FINREP-u), a 124 u drugom tromjesečju 2016. (promjene u popisu značajnih institucija i obvezama izvješćivanja prema FINREP-u). Očekuje se da će se u budućnosti stabilizirati broj subjekata u referentnom razdoblju te da će se bilo kakve promjene, koje proizlaze iz izmjena popisa značajnih institucija nakon procjena nadzora banaka ESB-a, pojavljivati najčešće jednom godišnje.

Slika 4.

Udio neprihodonosnih kredita u europodručju

Izvor: ESB

Napomene: Podatci za treće tromjesečje 2016.; značajne institucije na najvišoj razini konsolidacije za koje je dostupno zajedničko izvješćivanje (COREP) i financijsko izvješćivanje (FINREP).

1) Nema značajnih institucija na najvišoj razini konsolidacije u Slovačkoj.

2) Vrijednost je izostavljena radi pouzdanosti zbog ograničene veličine uzorka.

Upute o neprihodonosnim kreditima odnose se na glavne aspekte strategije, upravljanja i poslova koji su ključni za uspješno rješavanje pitanja neprihodonosnih kredita. Kao što je navedeno u nastavku, njima se daju preporuke bankama i navodi se nekoliko najboljih praksi koje je utvrdio europski nadzor banaka, a koje čine njegova nadzorna očekivanja.

- U uputama se preporučuje da banke s visokom razinom neprihodonosnih kredita utvrde jasnu strategiju, usklađenu sa svojim poslovnim planom i okvirom za upravljanje rizicima, kako bi vjerodostojno, izvedivo, pravodobno i učinkovito upravljale svojim neprihodonosnim kreditima i smanjile njihov iznos. Strategija banke trebala bi obuhvaćati određivanje kvantitativnih ciljeva na razini portfelja te detaljan provedbeni plan.
- Uputama se banke potiču da uvedu odgovarajuće strukture upravljanja i poslovanja kako bi se učinkovito postupalo s neprihodonosnim kreditima. Tomu bi pridonijelo blisko uključivanje višeg rukovodstva, uspostava posebne jedinice

za neprihodonosne kredite i uvođenje jasne politike povezane s rješavanjem problema neprihodonosnih kredita.

- U uputama se bankama daje dosljedna metodologija za priznavanje neprihodonosnih kredita i za izračun rezervacija za gubitke po kreditima i otpisa, u skladu s međunarodnim preporukama i najboljom praksom.
- Uputama se potiče poboljšano objavljivanje podataka o neprihodonosnim kreditima kako bi se povećalo tržišno povjerenje.

Zajednički nadzorni timovi počeli su aktivno surađivati s nadziranim bankama radi provedbe uputa.

Za učinkovito smanjenje neprihodonosnih kredita potrebne su ne samo nadzorne aktivnosti, već i zakonske i institucionalne reforme.

Rješavanje problema neprihodonosnih kredita i dalje je ključan nadzorni prioritet europskog nadzora banaka. Međutim, rješavanje tog problema ovisi o djelovanju mnogo različitih dionika te se tim pitanjem ne mogu baviti samo nadzorna tijela i banke. Potrebni su daljnji koraci povezani s regulativom i politikama na razini EU-a i na nacionalnoj razini kako bi se uklonile prepreke koje onemogućuju bankama da rješavaju problem neprihodonosnih kredita i restrukturiraju problematične dugove.

U suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima nadzor banaka ESB-a proveo je **analizu stanja nacionalnih nadzornih praksi i pravnih okvira** koji se odnose na neprihodonosne kredite u osam država europodručja. Konačno izvješće u kojem će se obuhvatiti i preostale države članice europodručja bit će objavljeno tijekom 2017. Neke su države poduzele proaktivne i usklađene bonitetne, sudske i druge mjere za rješavanje tog pitanja. Ostale bi države mogle dodatno poboljšati svoj pravni i sudski okvir kako bi se omogućilo pravodobno rješavanje problema neprihodonosnih kredita. Osim toga, treba razviti sekundarna tržišta za neprihodonosne kredite kako bi se omogućila prodaja problematične imovine. U takvim je okolnostima potrebno poticati razvoj djelatnosti upravljanja neprihodonosnim kreditima kako bi se poboljšala kvaliteta podataka i pristup podatcima te uklonile porezne i pravne prepreke za restrukturiranje duga.

1.2.4. NADZOR KOJI SE PROVODI NA LICU MJESTA

Drugi ciklus nadzora na licu mjesta

185

nadzora na licu mjesta odobreno za 2016.

Drugi ciklus nadzora na licu mjesta bio je dio cjelokupnog plana programa nadzornog ispitivanja za 2016. koji je bio odobren u siječnju 2016. U srpnju 2016. u polugodišnjem posuvremenjenom planu dio nadzora na licu mjesta je ukinut, a odobreni su dodatni nadzori u drugoj polovini godine. Za 2016. godinu odobreno je ukupno 185 nadzora na licu mjesta.

Planiranje nadzora na licu mjesta dodatno je poboljšano 2016.

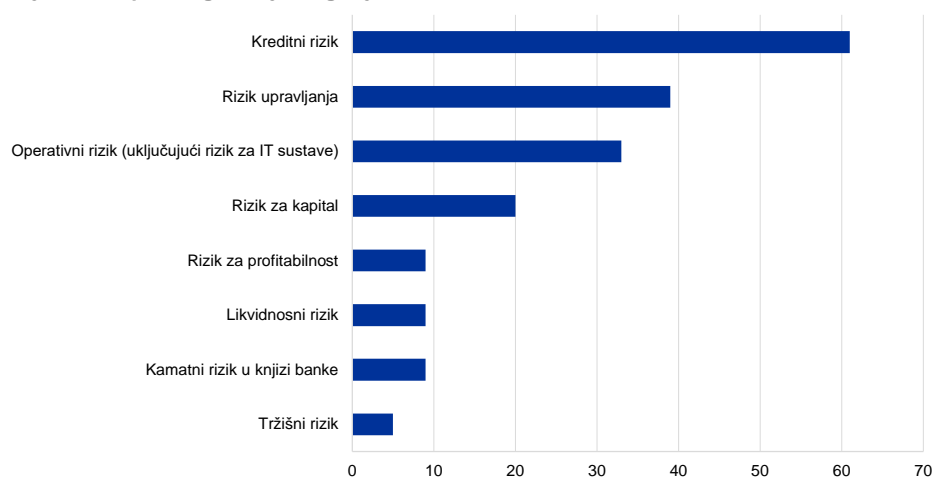
Kako bi se razvilo i poboljšalo planiranje nadzora na licu mjesta sljedeći strateški koraci poduzeti su u 2016. i uključeni u ciklus planiranja za 2017. Prvo, uvođenjem **ciljane razine potrebnog nadzora** uobličen je poboljšani pristup temeljen na riziku tako što se daju indikativni ciljevi u pogledu broja misija po instituciji i tematskog

područja za trogodišnje razdoblje. Drugo, **detektorom „mrtvog kuta”** utvrđuju se mogući nadzorni jazovi ili netipične vrijednosti kojima je još potrebno posvetiti pozornost. Treće, trajanje misija skraćeno je kako bi se optimiziralo pravodobno postupanje s njihovim rezultatima.

Grafikon 4.

Nadzori na licu mjesta uglavnom usmjereni na kreditni rizik, rizik upravljanja i operativni rizik

Broj nadzora prema glavnoj kategoriji rizika

Nadzori na licu mjesta planiraju se i za njih se angažiraju zaposlenici u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima, koja i dalje u većini slučajeva daju voditelje misija i članove timova. Na dan 31. prosinca 2016. nacionalna nadležna tijela dala su 167 ili 90 % voditelja misija, dok je 10 % voditelja misija bilo iz nadzora banaka ESB-a.

Tablica 1.

Tijela iz kojih dolaze voditelji misija

Ukupno odobreni nadzori na licu mjesta	ESB		Nematično nacionalno nadležno tijelo		Matično nacionalno nadležno tijelo	
	Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak
185	18	9,73 %	17	9,19 %	150	81,08 %

U 2016. nadzor banaka ESB-a predvodio je 18 misija u raznim državama europodručja. Naglasak je u prvom redu bio na kreditnom riziku, a odmah zatim slijedili su kapitalni zahtjevi.

Sada se prekogranično angažiranje zaposlenika na misijama podupire alatom nadzora na licu mjesta „Tržnica”. Tim se instrumentom omogućuje svim nacionalnim nadležnim tijelima da pristupe popisu budućih nadzora na licu mjesta koji su prikladni

za **mješovite / prekogranične timove**¹², i prijave svoj interes za sudjelovanje u tim nazorima na licu mjesta ili za njihovo vođenje.

Ukupno je provedeno 74 misija mješovitih timova, što čini 40 %¹³ ukupnog broja nadzora na licu mjesta.

Tablica 2.
Pregled mješovitih timova

Ukupno odobreni nadzori na licu mjesta	Inspektori na licu mjesta iz ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela		Mješoviti timovi inspektora na licu mjesta iz nacionalnih nadležnih tijela		Članovi zajedničkih nadzornih timova i inspektori na licu mjesta ESB-a i/ili nacionalnog nadležnog tijela	
185	20	10,81 %	27	14,59 %	27	14,59 %

Kako bi se osigurala bliska suradnja s nacionalnim nadležnim tijelima u vezi sa svim pitanjima koja se odnose na nadzore na licu mjesta, u 2016. ukupno je održano deset sastanaka na razini mreže i 15 bilateralnih sastanka s pojedinačnim nacionalnim nadležnim tijelima. Organizirani su seminari i radionice za voditelje misija kako bi se poticala usklađenost rada povezanog s nadzorom na licu mjesta unutar europskog nadzora banaka. Mrežna stranica nadzorne zajednice služi kao platforma za komunikaciju sa svim unutarnjim dionicima u ESB-u i partnerima na razini SSM-a.

Kontinuirane aktivnosti praćenja

Odjel ESB-a Centralizirani nadzori na licu mjesta (i) tijekom pripreme faze pregledava najavu nadzora na licu mjesta u kojoj zajednički nadzorni tim iznosi ciljeve misije, (ii) prati napredak nadzora na licu mjesta i (iii) obavlja provjere kvalitete svih izvješća o nadzoru na licu mjesta kako bi se osigurala dosljedna primjena metodologije za nadzor na licu mjesta.

Odjel Centralizirani nadzori na licu mjesta primjenjuje pristup usmjeren na rizike. Posvećuje dodatne resurse praćenju ključnih misija, čime se osigurava pravodobna informiranost Nadzornog odbora ako bi ishodi nadzora na licu mjesta mogli izazvati veću zabrinutost. ESB i nacionalna nadležna tijela blisko surađuju u provođenju svih aktivnosti kako bi pridonijeli sve boljem međusobnom razumijevanju i oblikovanju zajedničkog pristupa.

Rad na metodologijama

Metodologija za nadzor na licu mjesta koju primjenjuju svi inspektori u sklopu europskog nadzora banaka kontinuirano se razvija i posuvremenjuje. U 2016. je

¹² To znači da barem jedan inspektor na licu mjesta nije državljanin države u kojoj banka ima poslovni nastan.

¹³ Uključujući sudjelovanje zajedničkih nadzornih timova u nadzorima na licu mjesta.

revidirana postojeća **metodologija za kreditni rizik** kako bi voditelji misija dobili praktične upute o tomu kako pregledati kreditne spise. Nova metodologija sada sadržava:

- skup tehnika koje se obično primjenjuju za uzorkovanje izloženosti te donju granicu za veličinu uzorka
- upute za razvrstavanje izloženosti
- tehnike za izračun pojedinačnih i skupnih umanjnja
- upute za procjenu kolaterala.

Revidirana je i **metodologija za rizik koji se odnosi na informacijsku tehnologiju** kako bi se uskladila s novim nadzornim prioritetima povezanim s tim rizikom, kao što je rizik za kibersigurnost i kvaliteta podataka. Usklađena je i načelima Bazelskog odbora za nadzor banaka za učinkovito agregiranje podataka o rizicima i izvješćivanje o rizicima (BCBS 239) te s povezanom tematskom provjerom.

Dvije zasebne radne skupine za metodologiju bavile su se dvama posebnim pitanjima: (i) horizontalnim pregledom portfelja brodarstva kako bi se analizirala i usporedila kvaliteta tih portfelja i pristupa upravljanju rizicima najrelevantnijih značajnih institucija i (ii) jačanjem metodologija za procjenu rizika koji se odnosi na informacijsku tehnologiju radi daljnjeg razvoja najbolje nadzorne prakse, posebno u pogledu rizika za kibersigurnost.

Konačno, priprema se vodič za nadzor na licu mjesta u kojem će se objasniti kako se obavljaju nadzori na licu mjesta i koji će biti koristan referentni dokument za banke koje su obuhvaćene takvim misijama.

1.2.5. Rad na tematskim provjerama

Poslovni modeli i pokretači profitabilnosti

U 2016. je europski nadzor banaka pokrenuo tematsku provjeru usmjerenu na dubinsku procjenu poslovnih modela i pokretača profitabilnosti najznačajnijih institucija.

Poslovni modeli banaka i pokretači profitabilnosti glavni su prioriteti europskog nadzora banaka. Profitabilnim bankama svojstveno je stvarati kapital i tako održavati adekvatne zaštitne slojeve kapitala, pri čemu zadržavaju razumnu sklonost riziku i odobravaju kredite realnom gospodarstvu. Međutim, u trenutačnom je okružju profitabilnost banaka u europodručju ugrožena ne samo zbog niskih kamatnih stopa i kontinuirano visoke razine umanjnja (vidi odjeljak 1.1.). Profitabilnost ugrožavaju i strukturni činitelji, kao što su preveliki kapaciteti na nekim tržištima, oštija konkurencija nebankarskih organizacija zbog koje se povećava potražnja klijenata za digitalnim uslugama te novi regulatorni zahtjevi.

Poslovni modeli banaka i pokretači profitabilnosti i dalje su glavni prioriteti europskog nadzora banaka.

Tematska provjera odnosi se na pokretače profitabilnosti banaka na razini organizacije i na razini poslovnih modela. Provjera, kojom je obuhvaćeno dvogodišnje razdoblje, ima više ciljeva. Osim što će se procjenjivati sposobnosti banaka da smanjuju slabosti svojih poslovnih modela, tematskom provjerom će se pratiti kako slaba profitabilnost utječe na postupanje banaka te će se njome proširiti horizontalna analiza, posebno objedinjavanjem spoznaja koje su stekli zajednički nadzorni timovi i ujednačavanjem njihove primjene u svim bankama.

U prvoj godini provođenja tematske provjere alati europskog nadzora banaka za procjenu poslovnih modela banaka i profitabilnosti obogaćeni su na nekoliko načina. **Razvrstavanje poslovnih modela** značajnih institucija poboljšano je kako bi se omogućila usporedba pojedinačnih banaka s bankama usporedivih značajki. Razvrstavanje dopunjuje druge kriterije za usporedbu, kao što je veličina organizacije, ocjena rizika ili geografski položaj. Nadalje, izrađeno je nekoliko posebnih alata za određivanje usporedivih značajki koji pomažu zajedničkim nadzornim timovima u procjenjivanju profitabilnosti banaka.

Nadzor banaka ESB-a isto je tako prikupljao **podatke o prognozama dobiti i gubitka banaka, kao i o temeljnim pretpostavkama**. Rezultati pokazuju da će se kratkoročno i dalje održati pritisak na prihode banaka. To se uglavnom može objasniti niskim kamatnim stopama koje nepovoljno utječu na neto kamatne prihode, no i na slabiji rast kredita koji je, u prosjeku, ispod očekivanja samih banaka. Taj će se postupak ponoviti ove godine.

U 2017. nadzor banaka ESB-a izradio je i detaljne **upute kako bi podupro zajedničke nadzorne timove u analizi profitabilnosti na razini organizacija**. Upute obuhvaćaju nekoliko aspekata povezanih s profitabilnošću banaka, od temeljne sposobnosti banaka za stvaranje prihoda do njihove sposobnosti ostvarivanja dobiti. Bilateralnim bi se razgovorima između nadzornih tijela i banaka trebala osigurati dubinska procjena poslovnih modela i pokretača profitabilnosti svih značajnih institucija do kraja tematske provjere u 2017. Primijenit će se proporcionalan pristup kako bi se uzela u obzir veličina i složenost pojedinačnih institucija.

Rezultati dubinske procjene koju provode svi zajednički nadzorni timovi odrazit će se na SREP, posebno u 2018., kao i na nadzorne aktivnosti i planiranje za pojedinačne institucije. Na temelju analiza moći će se usporediti prakse banaka u usporedivim institucijama.

MSFI 9 Financijski instrumenti

Nadzor banaka ESB-a provodi dvogodišnju tematsku provjeru za razdoblje od 2016. do 2017. kako bi ispitao kako banke provode novi računovodstveni standard MSFI 9, pri čemu je glavni naglasak na **novom modelu umanjenja**. U provjeri se također procjenjuje uzimaju li banke u obzir načela koja su uspostavljena uputama Bazelskog odbora o kreditnom riziku i obračunavanju očekivanih gubitaka po kreditima. EBA je uključila ta načela u svoj savjetodavni dokument o Nacrtu

smjernica o praksama upravljanja kreditnim rizikom kreditnih institucija i obračunavanja očekivanih gubitaka po kreditima.

Tematskom provjerom obuhvaćene su sve značajne institucije koje primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI). Posebni su ciljevi provjere (i) ocijeniti kako su institucije pripremljene za uvođenje MSFI-ja 9, (ii) procijeniti mogući učinak na prakse institucija u rezerviranju i (iii) pomoći u poticanju visokokvalitetne provedbe MSFI-ja 9.

U 2016. je nadzor banaka ESB-a razvio važnu internu **metodologiju nadzorne procjene**. Polazeći od razgovora sa stručnjacima praktičarima (institucijama, revizorima, savjetnicima) u toj se metodologiji uzimaju u obzir promjene u regulativi, najnovija najbolja praksa i provedbena pitanja. Nadalje, nadzor banaka ESB-a, u suradnji s vodećim računovodstvenim stručnjacima, organizirao je usavršavanje za oko 250 nadzornika u vezi s MSFI-jem 9 i metodologijom za procjenu.

Na temelju metodologije za procjenu u prosincu 2016. pokrenuta je tematska provjera, usklađena s anketom EBA-e¹⁴ za više od 100 značajnih institucija, u kojoj zajednički nadzorni timovi ocjenjuju razinu spremnosti banaka i njihove provedbene prakse. Nakon te ocjene uslijedit će horizontalna analiza u kojoj će se banke usporediti s bankama s usporedivim značajkama, uzimajući u obzir rezultate spomenute ankete EBA-e. Očekuje se da će rezultati tematske provjere pridonijeti pravilnoj i dosljednoj provedbi MSFI-ja 9 i njegovih politika koje se odnose na rezervacije do 1. siječnja 2018. kada MSFI 9 stupa na snagu.

Prikupljanje podataka o rizicima i izvješćivanje o rizicima

Dobro upravljanje rizicima počiva na kvaliteti podataka na razini organizacije, učinkovitom agregiranju podataka o rizicima i internoj izvještajnoj praksi. Međutim, ključna pouka iz iskustva s financijskom krizom bila je da određene banke nisu mogle u potpunosti utvrditi izloženosti riziku. Razlog za to bio je nedostatak odgovarajućih informacija o rizicima, kao i slabe prakse prikupljanja podataka o rizicima. Sposobnost pogođenih banaka da donose pravodobne odluke ozbiljno je bila narušena, što je imalo dalekosežne posljedice za same banke i za financijski sektor u cjelini.

U takvom je okružju tematska provjera agregiranja podataka o rizicima i izvješćivanja o rizicima bila jedan od nadzornih prioriteta u 2016. Njezin je cilj bio procijeniti učinkovitost agregiranja podataka o rizicima i prakse izvješćivanja o rizicima, kao i povezane informacijsko-tehnološke infrastrukture. Ta se procjena u velikom dijelu temelji na **načelima Bazelskog odbora za nadzor banaka za učinkovito agregiranje podataka o rizicima i izvješćivanje o rizicima (BCBS 239)**.

Početakom 2016. nadzor banaka ESB-a pokrenuo je tematsku provjeru učinkovitog agregiranja podataka o rizicima i izvješćivanja o rizicima za podskup banaka koje

¹⁴ [Druga procjena učinka MSFI-ja 9 na banke EU-a.](#)

izravno nadzire. U uzorku su bile dvije skupine banaka. U prvoj su bile banke koje su bile uključene u samoprocjenu na temelju BCBS-a 239 koju je provodio Bazelski odbor za nadzor banaka u 2013. i 2014. Ta je skupina u velikoj mjeri bila istovjetna skupini banaka koje su u tom trenutku imale status globalno sistemski važnih banaka. U drugoj je skupini dodatni skup banaka uključen u uzorak radi njegova proširenja.

Tematsku provjeru obavljaju zajednički nadzorni timovi, uz potporu centralizirane radne skupine u kojoj sudjeluju zaposlenici ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela. Ona daje operativne upute i osigurava dosljednu primjenu. Rad se provodi u skladu s načelom proporcionalnosti te se u 2016. sastojao od dvije glavne faze. Tijekom prve faze izrađene su odgovarajuće operativne smjernice za analizu i procjenu statusa usklađenosti, s naglaskom na vrsti rizika (kreditni rizik, likvidnosni rizik, kreditni rizik druge ugovorne strane, operativni rizik, kamatni rizik u knjizi banke i tržišni rizik). Drugu fazu činila je dubinska analiza dimenzija likvidnosnog rizika i kreditnog rizika. Prvo, od obuhvaćenih banaka tražilo se da u vrlo kratkom vremenskom razdoblju dostave poseban skup podataka koji se odnose na likvidnosni i kreditni rizik (engl. *SSM Fire Drill exercise*). Drugo, od istih se banaka tražilo da pokažu kako izdvajaju podatke, kao i svoje procese upravljanja i izvješćivanja za odabrane kreditne i likvidnosne parametre iz perspektive koja se temelji na načelu „od polazišta do odredišta” (vježba kontrole kretanja podataka¹⁵, engl. *lineage*).

Slika 5.

Druga faza tematske provjere učinkovitog agregiranja podataka o rizicima i izvješćivanja o rizicima usmjerena na kreditni i likvidnosni rizik

Modul	Načela BCBS-a 239	
Upravljanje i informacijsko-tehnološka infrastruktura	1. Upravljanje	
Prikupljanje podataka o rizicima	2. Arhitektura podataka i informacijsko-tehnološka infrastruktura	
	3. Točnost i cjelovitost	
	4. Potpunost	
	5. Pravodobnost	
	6. Prilagodljivost	
Izvješćivanje o rizicima	7. Točnost	
	8. Sveobuhvatnost	
	9. Jasnoća i korisnost	
	10. Učestalost	
	11. Raspodjela	

Nekoliko banaka trebat će još vremena za potpunu usklađenost s BCBS-om 239.

Rezultati tematske provjere pomoći će u unaprjeđivanju nadzornih aktivnosti te će biti uključeni u sljedeći ciklus SREP-a. Analiza sveukupnih rezultata omogućit će donošenje sveobuhvatnih zaključaka. U načelima BCBS-a 239 predviđeno je da će globalne sistemski važne banke biti usklađene do siječnja 2016., a domaće

¹⁵ Kontrola kretanja podataka definira se kao životni ciklus podataka koji uključuje podrijetlo podataka i kretanje podataka tijekom vremena: prihvaćanje pristupa „od polazišta do odredišta” odnosi se na optimizaciju učinkovitosti i djelotvornosti u postupku tako da se ukloni što više posrednika ili koraka.

sistemske važne banke tri godine od njihova utvrđivanja (tj. nakon kraja 2019.). Međutim, potpuna usklađenost globalnih sistemski važnih banaka s BCBS-om 239 neće biti ostvarena u bliskoj budućnosti jer se planovi provedbe za nekoliko banaka protežu do kraja 2018. ili nakon tog razdoblja. S obzirom na to da je usklađivanje s načelima BCBS-a u tijeku potrebno je primjereno postupati s promjenama poslovnih modela banaka i profila rizika te banke trebaju redovito procjenjivati adekvatnost svojeg prikupljanja podataka o rizicima i svoje sposobnosti izvješćivanja o rizicima.

Upravljanje rizicima i sklonost preuzimanju rizika

U 2016. europski nadzor banaka nastavio se baviti upravljanjem bankama. Njegov rad temelji se na rezultatima tematske provjere upravljanja i sklonosti preuzimanju rizika koja je provedena 2015. radi veće dosljednosti i usklađenosti s visokim standardima.

U 2016. europski nadzor banaka pojasnio je svoja nadzorna očekivanja u pogledu upravljanja i sklonosti preuzimanju rizika.

Početak 2016. svih 113 zajedničkih nadzornih timova koji su sudjelovali u tematskoj provjeri poslali su institucijama koje nadziru pisma o daljnjim aktivnostima u kojima su od njih tražili da provedu određene mjere. Tijekom godine zajednički nadzorni timovi pratili su **provedbu tih preporuka** kao dio kontinuiranog nadzora.

Tematska provjera pridonijela je poboljšanju učinkovitosti upravljačkih tijela banaka i funkcija upravljanja rizicima. Gotovo sve banke sada izrađuju samoprocjene za nadzorni odnosno upravni odbor, procese planiranja nasljednika za rukovodeće položaje i okvire za sprečavanje sukoba interesa u svojim odborima. Neke banke isto tako prilagođuju sastav svojih odbora. Nadalje, poboljšala se kvaliteta relevantne dokumentacije koju primaju odbori, a banke su počele definirati i provoditi okvir za sklonost preuzimanju rizika.

S obzirom na to da se neke preporuke još provode, daljnje aktivnosti nastaviti će se 2017. Zajednički nadzorni timovi posvetit će posebnu pozornost sposobnosti odbora da se neovisno usprotivi odlukama višeg rukovodstva te uključivanju perspektive rizika u proces odlučivanja. Isto će tako pomno pratiti (i) sveobuhvatnost okvira za sklonost preuzimanju rizika (posebno u pogledu uključivanja nefinancijskih rizika), (ii) učinkovitost ograničenja, (iii) odnos između sklonosti preuzimanju rizika i strategije kao i (iv) upotrebu okvira za sklonost preuzimanju rizika.

Osim toga, 25 banaka predmet je dviju dubinskih analiza od kraja 2016. Tim se analizama obuhvaća nadzorna uloga odbora, kao i nadzor nad funkcijama unutarnje kontrole te ograničenja sklonosti preuzimanju rizika. Te će se provjere dovršiti u prvoj polovini 2017.

U lipnju 2016. ESB je objavio **Nadzornu izjavu SSM-a o upravljanju rizicima i sklonosti preuzimanju rizika** čiji je cilj usmjeravati institucije prema provedbi međunarodnih najboljih praksi. Nadalje, 23. lipnja 2016. nadzor banaka ESB-a organizirao je **konferenciju o upravljanju** na kojoj su sudjelovali najviši izvršni i neizvršni direktori kako bi se poboljšao dijalog između odbora banaka i nadzornih

tijela¹⁶. U 2017. će ESB nastaviti poticati dijalog s odborima banaka i aktivno će sudjelovati u definiranju međunarodnih standarda na razini EU-a i na međunarodnoj razini.

Financiranje financijskom polugom

U 2016. je ESB objavio nacrt uputa o transakcijama uz financijsku polugu za javno savjetovanje.

Od kraja studenoga 2016. do kraja siječnja 2017. ESB je održao javno savjetovanje o svojem **nacrtu uputa o transakcijama uz financijsku polugu**. Uputama se nastoje uvesti jasne i dosljedne definicije, koje omogućuju dosljedno praćenje, te odrediti odgovarajuće mjere za transakcije uz financijsku polugu. Nacrt uputa nastao je na temelju tematske provjere koja je pokrenuta u sklopu nadzornih prioriteta SSM-a za 2015.

Provjera je obuhvatila dubinsko ispitivanje aktivnosti banaka europodručja i okvir za upravljanje rizicima s obzirom na financiranje financijskom polugom. Sedamnaest zajedničkih nadzornih timova poslalo je tijekom prve polovine 2016. pisma o daljnjim aktivnostima institucijama koje nadziru, u kojima su od njih traži da provedu određene mjere koje se posebno odnose na prakse upravljanja rizicima, te da izrade akcijske planove za ispravljanje nalaza njihove provjere.

Nadalje, ESB je odlučio odrediti opća nadzorna očekivanja u spomenutim uputama. U uputama se bankama preporučuje da uvedu jedinstvenu i sveobuhvatnu definiciju transakcija uz financijsku polugu. Osim toga, trebale bi jasno odrediti svoju strategiju transakcija uz financijsku polugu i svoju sklonost preuzimanju rizika za takve transakcije i njihovu sindiciranje. Banke bi trebale i osigurati da provedene transakcije odgovaraju njihovim standardima preuzimanja rizika. To se može postići dobrim procesima odobravanja kredita i redovitim praćenjem portfelja transakcija uz financijsku polugu. Konačno, treba sastavljati redovita sveobuhvatna izvješća o transakcijama uz financijsku polugu i slati ih višem rukovodstvu banaka.

U 2017. će ESB nastaviti javno savjetovanje i objaviti konačne upute o transakcijama uz financijsku polugu. Njima će se dopuniti ovaj pristup, uz posebno praćenje ključnih kretanja povezanih sa sklonošću transakcijama uz financijsku polugu najvažnijih banaka.

1.2.6. Neizravni nadzor manje značajnih institucija i nadgledanje nadzora

Uredbom o SSM-u određuje se da je ESB odgovoran za učinkovito i dosljedno funkcioniranje SSM-a i stoga mu se dodjeljuje funkcija nadgledanja nadzora, dok nacionalna nadležna tijela zadržavaju glavnu odgovornost za nadzor manje značajnih institucija. Na temelju glavnog cilja te funkcije, odnosno osiguravanja dosljedne primjene visokih nadzornih standarda u cijelom europodručju, nadzor banaka ESB-a surađuje s nacionalnim nadležnim tijelima u razvijanju operativnog okvira za neizravni nadzor manje značajnih institucija.

¹⁶ [Enhanced dialogue between boards and supervisors: towards a sound governance framework](#)

Zajedničkim nadzornim standardima i zajedničkim metodologijama nastoji se osigurati približavanje dosljednoj praksi visoke kvalitete.

Zajednički nadzorni standardi i zajedničke metodologije koje se odnose na nadzor manje značajnih institucija

Zajednički nadzorni standardi i zajedničke metodologije važan su alat za dosljednu primjenu visokih nadzornih standarda u cijelom europodručju. Oni služe kao sredstvo za približavanje zajedničkim nadzornim praksama jer pružaju upute o tomu kako provoditi nadzorne aktivnosti.

Zajednički nadzorni standardi izrađuju se u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima i u potpunosti su usklađeni s jedinstvenim pravilima EU-a te standardima i smjernicama koje izdaje EBA. U 2016. su dovršeni zajednički nadzorni standardi o **nadzornom planiranju i planiranju oporavka**, koji su se uglavnom sastavljali u 2015.

Nakon dovršetka tih standarda, tijekom 2016. učinjeno je mnogo u izradi više dodatnih standarda.

Zajednički nadzorni standardi za **obavljanje nadzora na licu mjesta u manje značajnim institucijama** obuhvaćaju definicije i ciljeve nadzora na licu mjesta, kao i glavna načela koja treba primjenjivati pri obavljanju takvih nadzora. Oni također obuhvaćaju planiranje nadzora na licu mjesta kao dio programa nadzornog ispitivanja te minimalnu razinu nadzornih aktivnosti u smislu učestalosti, trajanja i resursa. Nadalje, standardom se daje smjernica u pogledu same provedbe nadzora na licu mjesta i obuhvaćene su glavne faze nadzora na licu mjesta: priprema, istraga, izvješćivanje i daljnje aktivnosti.

Još jedan zajednički nadzorni standard koji je izrađen u 2016. odnosi se na **nadzor institucija za financiranje kupnje automobila**. Institucije za financiranje kupnje automobila kreditne su institucije čija je glavna poslovna aktivnost sklapanje ugovora o lizingu ili odobravanje kredita radi financiranja kupnje motornih vozila. Na temelju početne provjere rizika koji se odnose na taj poslovni model, glavni cilj ovog zajedničkog nadzornog standarda jest osigurati dosljedan, proporcionalan pristup visoke kvalitete za nadzor institucija za financiranje kupnje automobila u sklopu europskog nadzora banaka.

Započeo je rad na zajedničkom nadzornom standardu za **izdavanje odobrenja za rad za manje značajne institucije s poslovnim modelima za nove financijske tehnologije**, odnosno za organizacije čije se bankarske aktivnosti temelje na tehnološkim inovacijama. Cilj je ovog zajedničkog nadzornog standarda osigurati pravilno postupanje s posebnim rizicima povezanim s tim inovativnim poslovnim modelima u postupku izdavanja odobrenja za rad u skladu sa standardima koji su istovrijedni onima koji se primjenjuju na ostale vrste kreditnih institucija.

Nadzor banaka ESB-a uspostavio je i **okvir za suradnju u upravljanju** krizama za ESB i za nacionalna nadležna tijela. Svrha okvira za suradnju u upravljanju krizama za manje značajne institucije jest poduprijeti zadaće nacionalnog nadležnog tijela, kao tijela odgovornog za upravljanje krizama u manje značajnim institucijama, i ESB-a, kao tijela odgovornog za odlučivanje o zajedničkim postupcima.

U 2016. je ESB, u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima, također nastavio razvijati **zajedničku metodologiju za SREP za manje značajne institucije**. Budući da je SREP glavni alat nadzora banaka, njegovo će usklađivanje biti važan korak prema poticanju konvergencije u nadzoru manje značajnih institucija. Projekt je pokrenut u 2015. Rad, s kojim se započelo u 2016., bio je usmjeren na kvantificiranje kapitala i likvidnosti. Projekt će se testirati u 2017. s ciljem uspostave zajedničkog sustava SREP-a za prvi podskup manje značajnih institucija od 2018. nadalje. Predložena metodologija za SREP za manje značajne institucije proizlazi iz SSM-ove metodologije za SREP za značajne institucije. Primjenjivat će se na manje značajne institucije u skladu s načelom proporcionalnosti te će se prilagoditi njihovim posebnostima.

Suradnja ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela u nadzoru manje značajnih institucija

Suradnja između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela ključna je za razvoj dosljednog visokokvalitetnog nadzora manje značajnih institucija. Suradnja općenito obuhvaća niz kontinuiranih procesa za svakodnevne aktivnosti, kao i definiciju zajedničkih nadzornih standarda i metodologija koji se odnose na manje značajne institucije. Uz potporu ESB-a nacionalna nadležna tijela razmjenjuju svoja različita iskustva i unapređuju svoje znanje o sektoru manje značajnih institucija europodručja i o njegovu nadzoru.

Radionice i projekti koje organiziraju nacionalna nadležna tijela i ESB dopunjavali su redovne poslove u području nadzora manje značajnih institucija.

Podršku razvoju nadzornih standarda za manje značajne institucije pružao je sve veći broj projekata koje su zajednički organizirali ESB i nacionalna nadležna tijela. Osim toga, suradnja između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela pridonijela je osiguravanju kontinuiranog praćenja sektora manje značajnih institucija.

U izvještajnoj godini znatno se povećao broj takvih zajedničkih inicijativa. Na primjer, održane su radionice o metodologijama nacionalnih nadležnih tijela za SREP kako bi se razmijenilo znanje u cijelom SSM-u s obzirom na početak rada na metodologiji za SREP za manje značajne institucije. U pogledu pojedinačnih manje značajnih institucija, zajedničke su se aktivnosti odnosile na nekoliko tehničkih misija i pet nadzora na licu mjesta posvećenih analizi određenih rizičnih područja manje značajnih institucija. Nadalje, započele su razmjene zaposlenika između nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a.

Svakodnevna suradnja u nadzoru manje značajnih institucija usmjerena je na provjeru dosljednosti primjene visokih nadzornih standarda i poticanje nacionalnih nadležnih tijela na dosljednu primjenu tih standarda. Kako bi se osigurala usklađenost ishoda, treba shvatiti sličnosti i razlike sektora manje značajnih institucija u cijelom europodručju kao i nacionalne posebnosti.

U pogledu manje značajnih institucija ESB se strogo pridržava načela proporcionalnosti.

Načelo proporcionalnosti od temeljne je važnosti za neizravni nadzor manje značajnih institucija i stoga je čvrsto ugrađeno u kontinuirane procese i razvoj zajedničkih standarda i metodologija. Imajući u vidu to načelo, ESB je zajedno s nacionalnim nadležnim tijelima razvio poseban **okvir za određivanje razine**

Posebni okvir za obavještanje jedan je od temeljnih elemenata svakodnevne suradnje između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela.

prioriteta. Na temelju tog okvira manje značajne institucije razvrstavaju se na one niskog, srednjeg i visokog prioriteta prema njihovoj intrinzičnoj rizičnosti i mogućem utjecaju na domaći financijski sustav. Takvo razvrstavanje omogućuje usklađivanje razine nadzorne usmjerenosti i intenziteta nadzornih aktivnosti s rizicima s kojima su suočene institucije.

Nacionalna nadležna tijela kontinuirano dostavljaju obavijesti središnjem mjestu za obavještanje unutar ESB-ove glavne uprave Mikrobonitetni nadzor III (GU MN III) s pomoću **posebnog okvira za obavještanje**. Time se ESB-u omogućuje da uspoređuje i preispituje prakse s obzirom na nadzorne standarde SSM-a. Na primjer, nacionalna nadležna tijela dostavljaju *ex ante* obavijesti o važnim nadzornim postupcima i nacrtima važnih odluka koje se odnose na manje značajne institucije visokog prioriteta, a koje pokrivaju niz pitanja u vezi s nadzorom (npr. u vezi s kapitalom, likvidnosti, SREP-om i unutarnjim upravljanjem). Ona isto tako dostavljaju obavijesti o svakom brzom i velikom pogoršanju financijskog položaja manje značajnih institucija. Cilj je tih obavijesti osigurati da ESB bude pravodobno informiran o relevantnim slučajevima tako što mu se omogućuje procjenjivanje najprimjerenijeg postupanja zajedno s relevantnim nacionalnim nadležnim tijelom, kao i rasprava o tomu. Nadzor banaka ESB-a primio je u 2016. ukupno 79 obavijesti od nacionalnih nadležnih tijela.

Iskustvo u primjeni okvira za obavještanje pokazalo je da postoji potreba za dodatnim povećanjem dosljednosti obavještanja u nacionalnim nadležnim tijelima. Stoga radna skupina ispituje na koji bi način bilo moguće poboljšati postupke i kriterije za obavještajne zahtjeve.

Nadalje, **specijalizirani timovi za pojedinačne države** unutar GU MN III u stalnom su dijalogu s nacionalnim nadležnim tijelima kako bi pratili kretanja u bankarskom sektoru koja mogu utjecati na manje značajne institucije. Zahvaljujući obavijestima raspoložu informacijama i prate situaciju u manje značajnim institucijama visokog prioriteta. Osim toga, prate kretanja s obzirom na institucije koje su suočene s velikim pogoršanjem svojeg financijskog položaja ili likvidnosnim stresom (koji bi mogli prerasti u krizni slučaj) te koja zahtijevaju odlučivanje ESB-a u vezi s kvalificiranim udjelima, oduzimanjem ili izdavanjem odobrenja za rad. U nekim slučajevima specijalizirani timovi za pojedinačne države surađuju i s nacionalnim nadležnim tijelima u obavljanju aktivnosti na licu mjesta u vezi s manje značajnim institucijama.

Konačno, kontinuiranu suradnju između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela podupiru kontinuirani naponi za daljnje usklađivanje procesa i metodologija za nadziranje sektora manje značajnih institucija. Nadzorne aktivnosti i zadatci nacionalnih nadležnih tijela u pogledu manje značajnih institucija te utvrđivanje rizika i ranjivosti u sektoru manje značajnih institucija redovito se sažeto prikazuju, među ostalim, u obliku posebnih izvješća koja se šalju nadzornim tijelima u cijelom europodručju. Suradnja i interakcija također se u velikoj mjeri oslanjaju na dijeljenje i razmjenu podataka. ESB i nacionalna nadležna tijela u tu svrhu razvijaju mehanizme za poboljšanje razmjene informacija.

Okvir 1.

Institucionalni sustavi zaštite

Veliki napredak u radu koji se odnosi na institucionalne sustave zaštite i koji je započeo je u 2015.¹⁷

U nekim su državama članicama štedionice i zadružne banke uspostavile institucionalne sustave zaštite. Ti institucionalni sustavi zaštite štite svoje institucije članice i posebno osiguravaju njihovu likvidnost i solventnost. Sveukupno gledano, u institucionalnim sustavima zaštite više je od 50 % ukupnog broja kreditnih institucija europodručja, što je oko 10 % ukupne imovine bankarskog sektora. U 2016. dovršen je rad usmjeren na razvijanje zajedničkog pristupa procjeni institucionalnih sustava zaštite, s kojim se započelo u 2015., radi uspostave dosljednog nadzornog postupanja s institucionalnim sustavima zaštite u cijelom europodručju.

Vodič o pristupu za priznavanje institucionalnih sustava zaštite za bonitetne svrhe

Vodič o pristupu za priznavanje institucionalnih sustava zaštite za bonitetne svrhe izrađen je tijekom rada ESB-a na mogućnostima i diskrecijskim pravima koja predviđa pravo EU-a. Nakon javnog savjetovanja vodič je dovršen i objavljen u srpnju 2016. Vodičem se nastoji osigurati usklađenost, učinkovitost i transparentnost u pogledu nadzorne politike koja će se primjenjivati pri procjeni institucionalnih sustava zaštite. To je posebno važno jer službeno priznavanje institucionalnog sustava zaštite ima za posljedicu različito postupanje s nekim od bonitetnih zahtjeva iz Uredbe o kapitalnim zahtjevima (CRR), odnosno uvođenje pondera rizika od 0 % za izloženosti prema drugim članovima institucionalnog sustava zaštite i ukidanje ograničenja velikih izloženosti prema drugim članovima institucionalnog sustava zaštite.

Usklađivanje i suradnja za mješovite institucionalne sustave zaštite u pogledu odlučivanja i kontinuiranog praćenja

Obično se institucionalni sustavi zaštite sastoje od značajnih institucija i manje značajnih institucija (takozvani mješoviti institucionalni sustavi zaštite). Stoga je posebno važno da ESB i nacionalna nadležna tijela postupaju s mješovitim institucionalnim sustavima zaštite na isti način. U tu je svrhu u studenome 2016. donesena i objavljena [smjernica ESB-a upućena nadležnim tijelima SSM-a \(koja obuhvaćaju ESB i nacionalna nadležna tijela\)](#). Ona sadržava načela za usklađivanje između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela u pogledu nadzornih odluka koje se odnose na institucionalne sustave zaštite i za kontinuirano praćenje institucionalnih sustava zaštite. Njome se osigurava da nacionalna nadležna tijela primjenjuju iste kriterije kada procjenjuju zahtjeve u vezi s institucionalnim sustavom zaštite koje su podnijele manje značajne institucije. Osim toga, u 2016. formirane su skupine za praćenje sastavljene od zaposlenika ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, koje su započele svoje nadzorne aktivnosti. Smjernica ESB-a ne utječe na već izdana odobrenja u vezi s institucionalnim sustavom zaštite. Međutim, može se razmotriti mogućnost ponove procjene u slučaju velikih strukturnih promjena institucionalnog sustava zaštite ili mogućih incidenata zbog kojih se mogu pojaviti sumnje u pogledu usklađenosti institucionalnog sustava zaštite s odgovarajućim pravnim zahtjevima.

¹⁷ Rad koji se obavljao u tom području opisan je u Godišnjem izvješću ESB-a o nadzornim aktivnostima za 2015. na stranici 43.

1.2.7. Makrobonitetne zadaće

U 2016. je ESB s nacionalnim tijelima vodio razgovore povezane s primjenom makrobonitetnih instrumenata u europodručju.¹⁸ Kako bi se osiguralo učinkovito međusobno dopunjavanje mikrobonitetnih i makrobonitetnih alata, **Makrobonitetni forum** služi kao platforma za raspravu članova Upravnog vijeća i Nadzornog odbora na kojoj se objedinjavaju mikrobonitetna i makrobonitetna gledišta u SSM-u. Na tom forumu predstavnici mikrobonitetnog nadzora i makrobonitetne politike razmjenjuju mišljenja i dijele informacije. Razmjena pridonosi makrobonitetnom procesu jer se iskorištavaju sinergije i stručna znanja nadzorne funkcije kako bi se utvrdila zajednička stajališta, na primjer u pogledu bonitetnih pitanja. Međutim, na tim zajedničkim raspravama ne donose se nikakve službene odluke u skladu s načelom odvajanja i cjelovitosti odlučivanja Upravnog vijeća i Izvršnog obora (članak 12. stavak 1. Statuta).

više od 100
makrobonitetnih
obavijesti primljeno od
nacionalnih tijela

ESB je u 2016. primio više od 100 **obavijesti o makrobonitetnoj politici od nacionalnih tijela**. Većina se obavijesti odnosila na tromjesečne odluke o utvrđivanju protucikličkih zaštitnih slojeva kapitala i na odluke o utvrđivanju i kapitalnom tretmanu globalnih i drugih sistemski važnih kreditnih institucija. Na temelju metodologije BCBS-a ESB i nacionalna tijela utvrdili su osam globalnih sistemski važnih institucija¹⁹ sa sjedištima u Francuskoj, Njemačkoj, Italiji, Nizozemskoj i Španjolskoj te su ih rasporedili u razrede koji podrazumijevaju postupno uvođenje stope zaštitnog sloja kapitala od 0,75 % do 1,5 % u 2018. (Nakon završetka postupnog uvođenja u 2019. konačne razine zaštitnog sloja za te banke bit će između 1,0 % i 2,0 %.) Osim toga, nacionalna tijela također su donijela odluku o stopama zaštitnog kapitala za 110 drugih sistemski važnih institucija u skladu s metodologijom ESB-a za procjenu takvih institucija i utvrđivanje njihovih zaštitnih slojeva. Nadalje, ESB je od više nacionalnih tijela primio obavijesti o primjeni zaštitnog sloja za sistemski rizik i donjih pragova pondera rizika, kao i obavijesti o recipročnosti primjene makrobonitetnih mjera poduzetih u drugim državama članicama²⁰.

Konačno, ESB je u 2016. unaprijedio svoju komunikaciju objavom prve **makrobonitetne izjave** nakon rasprava na Makrobonitetnom forumu.

¹⁸ U skladu sa zadaćama dodijeljenim ESB-u na temelju članka 5. Uredbe o SSM-u.

¹⁹ Utvrđene globalne sistemski važne institucije (koje imaju u potpunosti uvedene zahtjeve za zaštitni sloj od 2019.) jesu BNP Paribas, Groupe BPCE, Groupe Crédit Agricole, Deutsche Bank, ING Bank, Banco Santander, Société Générale i UniCredit Group.

²⁰ Dodatne informacije mogu se pronaći u [ECB Macropprudential Bulletin, br. 2/2016](#).

2. Odobrenja, postupci provođenja i izricanja sankcija

Iako izravno nadzire samo značajne institucije, ESB je nadležno tijelo za sve kreditne institucije u europodručju kada je riječ o izdavanju odnosno oduzimanju odobrenja za rad banaka te procjeni stjecanja kvalificiranih udjela (što je poznato pod skupnim nazivom „zajednički postupci“). ESB je odgovoran i za procjenu primjerenosti i sposobnosti članova upravljačkih tijela značajnih kreditnih institucija te za postupke na temelju režima putovnica. Sve u svemu, znatan dio odluka povezanih s europskim nadzorom banaka odnosi se na postupke izdavanja odobrenja.

ESB-u je u 2016. upućeno više od 3000 postupaka izdavanja odobrenja, uglavnom povezanih s procjenom primjerenosti i sposobnosti. Uložen je velik trud kako bi se poboljšali postupci u pogledu jednostavnosti i proporcionalnosti te izradile upute o politici u pogledu nizu pitanja.

Osim toga, ESB je ispunio svoju dužnost osiguravanja djelotvornih mehanizama izvješćivanja o kršenjima mjerodavnog prava EU-a. U 2016. godini zaprimljena su 102 izvješća o kršenjima, od kojih je 73 spadalo u djelokrug nadzornih funkcija ESB-a. Ta su se izvješća uglavnom odnosila na pitanja upravljanja i izračuna regulatornog kapitala i kapitalnih zahtjeva.

2.1. Kretanja u više značajnih institucija i u području zajedničkih postupaka

2.1.1. Promjene u broju institucija koje ESB izravno nadzire

Sveobuhvatna procjena u 2016.

Sveobuhvatna procjena zahtijeva se za sve banke koje postaju ili koje će vjerojatno postati predmet izravnog nadzora ESB-a na temelju kriterija značajnosti navedenih u članku 6. stavku 4. Uredbe o SSM-u.

Uzorak banaka koje su predmet sveobuhvatne procjene obuhvaća one banke za koje se čini da će vjerojatno postati značajne na početku sljedeće kalendarske godine, ne dovodeći u pitanje ishod potpune procjene značajnosti koja može biti dovršena samo onda kada budu dostupne sve važne informacije (npr. revidirani financijski izvještaji za kraj prethodne godine).

Od ožujka do studenoga 2016. ESB je proveo sveobuhvatnu procjenu sljedećih četiriju banaka:

- Abanka d.d. (Slovenija)
- Akciju sabiedrība „Rietumu Banka” (Latvija)
- Banca Mediolanum S.p.A. (Italija)
- Citibank Holdings Ireland Limited (Irska)

Sveobuhvatna procjena u 2016. bila je podjednako temeljita kao što su bile one provedene za ukupno 130 banaka u 2014. i 9 banaka u 2015. Sastojala se od pregleda kvalitete imovine i testiranja otpornosti na stres.

Pregled kvalitete imovine proveden je na temelju metodologije koja je primijenjena u pregledima iz 2014. i 2015. Bio je to bonitetni, a ne računovodstveni pregled. Omogućio je trenutačnu procjenu knjigovodstvene vrijednosti imovine banaka na kraju 2015. i njime se utvrdilo postoji li potreba da pojedinačne banke ojačaju svoje kapitalne osnove. Utvrđivanje dodatnih loših izloženosti i povećanje razina posebnih i zajedničkih rezervacija bili su glavni razlozi za prilagodbu pregleda kvalitete imovine u pogledu redovnog osnovnog kapitala.

Testiranje otpornosti na stres temeljilo se na metodologiji primijenjenoj u testiranju otpornosti na stres koje je u 2016. provela EBA. Rezultati pregleda kvalitete imovine poslužili su kao polazište za testiranje otpornosti na stres, kojim se predviđelo poboljšanje kapitalnih pozicija banaka u trogodišnjem razdoblju (2016. – 2018.) prema osnovnom i nepovoljnom scenariju.

Minimalne stope za utvrđivanje manjka kapitala bile su na jednakoj razini kao u 2014. i 2015.: stopa redovnog osnovnog kapitala (CET1) u visini od 8 % za pregled kvalitete imovine i osnovni scenarij testiranja otpornosti na stres te stopa redovnog osnovnog kapitala u visini od 5,5 % za nepovoljni scenarij testiranja otpornosti na stres. Ukupan manjak kapitala banke određen je najvećim manjkovima u različitim sastavnicama procjene. Sažeti prikaz rezultata triju banaka koje su sudjelovale u procjeni i koje su pristale na objavljivanje rezultata naveden je u **Tablici 3.**

Tablica 3.

Sveobuhvatna procjena u 2016.

Naziv banke	Polazišna stopa CET1 ¹	Stopa CET1 nakon pregleda kvalitete imovine ¹	Stopa CET1 za osnovni scenarij ²	Stopa CET1 za nepovoljni scenarij ²	Manjak CET1 (mil. EUR)
Abanka d.d.	23,00 %	22,60 %	23,80 %	10,00 %	0
Banca Mediolanum S.p.A.	19,70 %	19,70 %	23,00 %	17,70 %	0
Citibank Holdings Ireland Ltd	14,70 %	13,30 %	12,70 %	10,40 %	0

1) Stopa redovnog osnovnog kapitala na dan 31. prosinca 2015., osim za banku Citibank Holdings Ireland Limited, za koju se 31.3.2016. upotrebljava kao referentni datum.

2) U razdoblju od tri godine u kojem se provodilo testiranje otpornosti na stres najniža stopa redovnog osnovnog kapitala.

Nijedna od triju banaka nije pala ispod odgovarajućih minimalnih stopa na temelju učinka pregleda kvalitete imovine i testiranja otpornosti na stres. Stoga one nisu suočene s manjkovima kapitala zbog sveobuhvatne procjene. Međutim, od banaka se očekuje da poduzimaju mjere na temelju kvalitativnih rezultata pregleda kvalitete

imovine, kao što su manjkavosti u politikama i procesima te slabosti u podatkovnim sustavima. To je u skladu s pristupom koji se primjenjivao u prethodnim pregledima u 2014. i 2015.

Godišnja procjena značajnosti

U skladu s [Okvirnom uredbom o SSM-u](#), ESB procjenjuje barem jednom godišnje ispunjava li nadzirani subjekt ili nadzirana grupa bilo koji od kriterija na temelju kojih se banke određuju kao značajne, kako je navedeno u članku 6. stavku 4. Uredbe o SSM-u, poput ukupne imovine, prekograničnih djelatnosti, itd.

Ta se godišnja procjena provodi u isto vrijeme kad i sveobuhvatna procjena. Njome su obuhvaćene kreditne institucije, financijski holdinzi i mješoviti financijski holdinzi s poslovnim nastanom u europodručju, kao i podružnice kreditnih institucija s poslovnim nastanom u drugim državama članicama EU-a.

Nakon procjene banke se razvrstavaju na značajne i na manje značajne. Značajne banke i bankovne grupe izravno nadzire ESB. Manje značajne institucije nadziru njihova nacionalna nadležna tijela uz nadgledanje ESB-a.

U 2016. ESB je zajedno s nacionalnim nadležnim tijelima država članica sudionica procijenio (i) ispunjavaju li subjekti trenutačno razvrstani kao značajni još odgovarajuće kriterije, (ii) ispunjavaju li sada kriterije subjekti trenutačno razvrstani kao manje značajni te (iii) primjenjuju li se i dalje iznimne okolnosti i posebne okolnosti koje su utvrđene u prethodnoj godini.

Nove značajne institucije

Nakon godišnje procjene za 2016., koja je provedena sredinom studenoga 2016., broj značajnih institucija smanjio se sa 129 na 127. Banka Citibank Holdings Ireland Limited²¹ novoutvrđena je značajna institucija zbog bitnog povećanja veličine te je postala predmetom izravnog nadzora ESB-a od 1. siječnja 2017. Istodobno je banka WGZ Bank prestala postojati nakon spajanja s bankom DZ Bank, a dvije grupe izgubile su status značajnih grupa zbog restrukturiranja (State Street bank Luxembourg S.C.A. i RFS Holdings B.V.).

Treba napomenuti da se popis značajnih institucija posuvremenjuje tijekom godine. Krajem 2016. broj značajnih institucija još je smanjen na 126. Najnoviji popis dostupan je na [mrežnoj stranici nadzora banaka ESB-a](#).

²¹ Banka Citibank Holdings Ireland Limited holding je na najvišoj je razini konsolidacije za bankovni subjekt Citibank Europe plc. Banka Citibank Europe plc jedino je društvo kći banke Citibank Holdings Ireland Limited.

Tablica 4.

Značajne i manje značajne institucije unutar SSM-a nakon godišnje procjene za 2016.

	Ukupna imovina (mlrd. EUR)	Broj subjekata	
		na konsolidiranoj razini	na pojedinačnoj razini
Značajne institucije	21.114,75	127	951
Manje značajne institucije	5.354,62	2972	3275
Ukupno	26.469,37	3099	4226

Ukupna imovina na dan 30.12.2016., referentni datum 31.12.2015. (ili najkasniji raspoloživi datum); referentni datum za grupe sastavljene od manje značajnih institucija je 15.11.2016.

2.1.2. Zajednički postupci (odobrenja za rad i kvalificirani udjeli), procjene primjerenosti i sposobnosti te postupci na temelju sustava putovnica

Broj postupaka ostao je uglavnom stabilan

3182

postupka odobrenja
upućena ESB-u u 2016.

U 2016. su nacionalna nadležna tijela uputila nadzoru banaka ESB-a oko 3182 postupaka odobrenja: 24 zahtjeva za odobrenje za rad, 42 rješenja o oduzimanju odobrenja za rad, 178 obavijesti o prestanku važenja odobrenja za rad²², 142 postupka stjecanja kvalificiranih udjela, 2544 imenovanja u upravne i nadzorne odbore²³ i 252 postupka na temelju režima putovnica.

U 2016. Nadzorni odbor i Upravno vijeće odobrili su nacрте odluka u ukupno oko 2686 postupaka odobrenja²⁴. Dovořeno je i oko 214 postupaka odobrenja koji nisu zahtijevali službenu odluku ESB-a, uključujući uglavnom postupke na temelju režima putovnica te postupke zbog prestanka važenja odobrenja za rad.

Ako se izuzmu postupci u slučaju prestanka važenja odobrenja za rad, broj zajedničkih postupaka ostao je uglavnom stabilan u usporedbi s prethodnom godinom, a za određena mala odstupanja smatra se da imaju normalan raspon. Broj postupaka procjene primjerenosti i sposobnosti i izdavanja odobrenja za rad smanjio se, a broj postupaka za oduzimanje odobrenja za rad neznatno je porastao. Broj postupaka u slučaju stjecanja kvalificiranih udjela bio je uglavnom stabilan. Broj postupaka u slučaju prestanka važenja odobrenja za rad porastao je djelomično zbog slučajnih učinaka (npr. spajanje grupe od više od 100 povezanih banaka u

²² Prestanak važenja odobrenja za rad znači da, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, odobrenje za rad prestaje važiti bez službene odluke o tome. To je pravna posljedica koja nastaje čim nastupi neki poseban, dobro definiran događaj, na primjer kada se subjekt izričito odrekne odobrenja za rad ili činjenica da je sama institucija prestala postojati, na primjer zbog spajanja s drugim društvom.

²³ Uključujući ograničen broj (15) zahtjeva za dodatne direktorske položaje.

²⁴ Tih 2686 postupaka odobrenja ugrađeno je u 1191 pravni akt ESB-a (vidi **Sliku 7.** u odjeljku 4.2.). Neki pravni akti obuhvaćaju više od jednog postupka odobrenja (npr. procjene primjerenosti i sposobnosti nekoliko članova upravljačkih tijela iste značajne institucije ili stjecanja kvalificiranih udjela u različitim društvima kćerima na temelju jedne transakcije).

jedan jedinstveni subjekt). Međutim, on je i posljedica poboljšanja procesa i veće svijesti o potrebi da se takvi postupci upute ESB-u.

Tablica 5.

Većina postupaka odobrenja upućenih ESB-u odnosi se na procjene primjerenosti i sposobnosti²⁵

Izdavanje odobrenja za rad			Oduzimanje odobrenja za rad			Prestanak važenja odobrenja za rad			Kvalificirani udjeli			Primjerenost i sposobnost			Postupci na temelju režima putovnica		
2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.
7	37	24	5	26	42	0	26	178	9	134	142	115	2729	2544	34	431	252

Napomena: U prethodnim godišnjim izvješćima ESB-a o nadzornim aktivnostima, postupci oduzimanja odobrenja za rad i prestanka važenja odobrenja za rad prikazani su zajedno. Zbog povećanja broja slučajeva prestanka važenja odobrenja za rad, postupci su sada prikazani zasebno.

Broj postupaka na temelju režima putovnica smanjio se zbog boljeg upućivanja postupaka.

Značajno smanjenje broja postupaka na temelju režima putovnica posljedica je boljeg upućivanja postupaka. Nacionalna nadležna tijela sada mogu u jedinstveni postupak uključiti informacije koje se odnose na više putovnica za isti nadzirani subjekt ili skup usluga. Bez tog poboljšanja ukupan bi broj postupaka na temelju režima putovnica bio sličan prošlogodišnjem.

Kretanja u zajedničkim postupcima

Kada je riječ o odobrenjima za rad, postoji više poslovnih modela kojima se tradicionalne bankovne usluge integriraju s mobilnim uređajima.

Većina postupaka za izdavanje odobrenja za rad odnosila se na postojeće kreditne institucije koje su se trebale restrukturirati (npr. spajanje ili podjela banaka / bankovnih grupa, zbog čega je trebalo izdati odobrenje za rad za novi subjekt) ili je trebalo proširiti njihova odobrenja za rad nakon provedbe predloženih promjena aktivnosti. Među potpuno novim bankama kojima je izdano odobrenje za rad primijećeno je povećanje poslovnih modela kojima se integriraju tradicionalne bankovne usluge s mobilnim uređajima. Taj trend odražava snažniji naglasak na tehnološke inovacije u bankarskom sektoru. Primjeri takvih poslovnih modela za nove financijske tehnologije bili su uvođenje internetskih bankovnih proizvoda namijenjenih tehnološkim poduzećima koja žele nuditi proizvode s integriranim bankovnim uslugama i mobilna rješenja za uključivanje bankovnih usluga.

Postupci za oduzimanje odobrenja za rad i prestanak važenja odobrenja za rad u velikoj su mjeri posljedica toga što su kreditne institucije dobrovoljno prestale sa svojim bankovnim poslovima ili toga što su banke sudjelovale u spajanju ili restrukturiranju. Ipak, pokrenut je ograničen, no relevantan, broj postupaka za oduzimanje odobrenja za rad zbog (prisilne) likvidacije ili sanacije institucija (od kojih su sve bile manje značajne institucije).

U velikoj su se mjeri, kao i u 2015., postupci u slučaju stjecanja kvalificiranih udjela odnosili samo na unutarnje reorganizacije (npr. konsolidacija unutar grupe), što je često bilo zbog politika rezanja troškova. Drugi postupci u slučaju stjecanja kvalificiranih udjela odnosili su se na udjele u bankama koje su stjecali dionički fondovi i državni fondovi, pri čemu su ta stjecanja imala posebna obilježja povezana

²⁵ Budući da je zaključni datum za 2014. bio 15.1.2015., brojeve za 2014. i 2015. djelomice se preklapaju.

sa složenim korporativnim strukturama, mogućim kratkoročnim investicijskim razdobljima ili upotrebom financiranja uz financijsku polugu (posebni stjecatelji²⁶).

Razvoj procjena primjerenosti i sposobnosti

Općenito postoje tri vrste postupaka procjene primjerenosti i sposobnosti osobe, ovisno o ulozi osobe koja se procjenjuje: izvršni članovi upravljačkog tijela, neizvršni članovi upravljačkog tijela i nositelji ključnih funkcija²⁷. Približno dvije trećine postupaka procjene primjerenosti i sposobnosti odnose se na neizvršne članove. Preostala jedna trećina odnosi se na izvršne članove upravljačkog tijela. Broj procjena nositelja ključnih funkcija zanemariv je²⁸.

Mnoge procjene uključivale su detaljniju analizu. Približno jedna petina svih slučajeva izazvala je zabrinutost, uglavnom u pogledu mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena i iskustva. U mnogim je slučajevima ESB odredio rješavanje određenih pitanja kao uvjet, obvezu ili preporuku, na primjer uvjetovanjem odluke dodatnim usavršavanjem ili napuštanjem funkcije izvan banke zbog sukoba interesa ili upitne mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena.

U 2016. su procjene primjerenosti i sposobnosti bile učinkovitije.

U 2016. provedene su mjere za poboljšanje prosječnog vremena obrade za postupke procjene primjerenosti i sposobnosti koje su polučile znatan uspjeh. Zaostatak je u velikoj mjeri smanjen tako što je oko 98 % svih postupaka za procjenu primjerenosti i sposobnosti bilo odobreno u nacionalnim zakonskim rokovima.

Promjene u postupcima izdavanja odobrenja

U 2016. su uloženi dodatni napor radi ubrzanja obrade kako bi se uspješno riješio problem velikog priljeva u postupcima izdavanja odobrenja te smanjio broj postupaka koji su u tijeku. Na temelju iskustva stečenog u 2015. poboljšani su unutarnji radni postupci, a suradnja između nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a intenzivirala se.

U drugoj polovici 2016. uveden je modul za izdavanje odobrenja u sustavu IMAS²⁹. Tim se sustavom omogućuje poboljšanje i veća automatizacija procesa rada za ESB i nacionalna nadležna tijela, što je važan korak prema ostvarenju krajnjeg cilja potpuno automatizirane obrade postupaka.

²⁶ „Posebnim stjecateljima” svojstvena je složena korporativna struktura, netransparentno korporativno upravljanje, kratkoročne investicijske strategije ili znatna upotreba financiranja dužničkim instrumentima ili instrumentima nalik dužničkim instrumentima (npr. privatni dionički fondovi).

²⁷ Nositelji ključnih funkcija zaposlenici su koji nisu članovi upravljačkog tijela, ali imaju znatan utjecaj na usmjerenje institucija pod sveukupnom odgovornošću upravljačkog tijela, npr. službenici za kreditni rizik, službenici za usklađenost, itd.

²⁸ Tek je krajem 2016. pojašnjeno da je ESB mjerodavan za procjenu nositelja ključnih funkcija ako je tako određeno nacionalnim pravom te da će se to provoditi od 2017.

²⁹ IMAS je sustav upravljanja informacijama za europski nadzor banaka. Vidi također odjeljak 4.6.

Utvrđivanje stajališta politike

U suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima nadzor banaka ESB-a nastoji uskladiti postupke izdavanja odobrenja.

Unatoč usklađivanju koje se postiže direktivom CRD IV, smjernicom EBA-e i regulatornim standardima, važeće odredbe kojima se provodi CRD IV u nacionalno pravo te nadzorne prakse za postupke izdavanja odobrenja još se razlikuju u državama članicama. U toj situaciji nadzor banaka ESB-a kontinuirano radi na usklađivanju utvrđivanjem novih stajališta politike u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima i relevantnim poslovnim područjima ESB-a radi postizanja zajedničkih nadzornih praksi za postupke izdavanja odobrenja.

Osim stajališta politike koja su već odobrena u 2015., na primjer onih povezanih s ugledom, mogućnošću posvećivanja dovoljno vremena i prikladnošću upravljačkog tijela kao cjeline, utvrđena su nova stajališta politike o upotrebi razgovora kao alata za prikupljanje informacija tijekom procjena primjerenosti i sposobnosti, uključujući preporučene prakse vođenja razgovora. Razgovori za procjenu primjerenosti i sposobnosti u pravilu će postati obvezni za novoimenovane glavne izvršne direktore i predsjedničke položaje u značajnim samostalnim bankama i nadređenim bankama u grupi kada nadzor banaka ESB-a objavi svoj **Vodič za procjenu primjerenosti i sposobnosti**³⁰. Utvrđena su i stajališta politike u pogledu (i) procjena iskustva kandidata, (ii) jedinstvene primjene uvjetnih odobrenja i (iii) ponovnih procjena. Obuhvaćen je i postupak za procjenu dodatnih položaja neizravnog direktora i kombinacije položaja predsjednika / glavnog izvršnog direktora.

Utvrđena su stajališta politike u pogledu kvalificiranih udjela, koja su usmjerena na procjenu „posebnih stjecatelja”, kao i na područje primjene, postupovne aspekte i format odluka koje donosi ESB. Napreduje i dodatni rad na praksama procjene kriterija za kvalificirane udjele te se njegov završetak očekuje u 2017.

Radi potpore učinkovitoj provedbi tih stajališta politike nadzor banaka ESB-a uložio je znatne napore u usavršavanje zaposlenika i komunikaciju s bankarskim sektorom i širom javnošću.

U pogledu **izdavanja odobrenja za rad**, započeo je rad na utvrđivanju stajališta politike koja se odnose na područje primjene, procjenu kriterija za izdavanje odobrenja za rad i postupovna pitanja u vezi s postupkom izdavanja odobrenja za rad. Započeo je još jedan projekt u svrhu utvrđivanja zajedničkog stajališta europskog nadzora banka o izdavanju odobrenja za pružanje bankovnih usluga poduzećima za novu financijsku tehnologiju.

³⁰ Nacrt vodiča [Guide to fit and proper assessments](#) objavljen je za javno savjetovanje 14.1.2016. u isto vrijeme i u potpunosti u skladu sa savjetovanjem EBA-e o svojim revidiranim Smjernicama za prikladnost. Očekuje se da će konačan vodič biti objavljen u drugom tromjesečju 2017.

2.2. Izvješćivanje o kršenjima, postupcima provedbe i postupcima izricanja sankcija

2.2.1. Provedba i postupci izricanja sankcija

Prema Uredbi o SSM-u i Okvirnoj uredbi o SSM-u, raspodjela ovlasti između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela za provedbu pravila o nadzoru i izricanje sankcija prema kreditnim institucijama ovisi o prirodi navodnog kršenja, odgovornoj osobi i mjeri koju je potrebno donijeti (vidi [Godišnje izvješće ESB-a o nadzornim aktivnostima za 2014.](#)).

Tijekom početne faze europskog nadzora banaka naglasak je uglavnom bio na upoznavanju bonitetnog stanja nadziranih subjekata (u 2015. su pokrenuta samo četiri postupka, od kojih su dva i završena u 2015.). Tijekom 2016. ESB je pokrenuo 41 postupak izricanja sankcija i jedan postupak provedbe pravila o nadzoru zbog sumnje da je 36 značajnih nadziranih subjekata počinilo kršenja.

Uzimajući u obzir dva postupka koja su bila u tijeku krajem 2015., ESB je rješavao 44 postupka u 2016., od kojih su se 42 odnosila na sankcije, a dva su bila povezana s mjerama provedbe (vidi [Tablicu 6.](#)).

Tablica 6.

ESB-ovi postupci provedbe i postupci izricanja sankcija u 2016.

	Postupci izricanja sankcija	Postupci provedbe pravila o nadzoru	Ukupno
Postupci u tijeku na kraju 2015.	1	1	2
Postupci započeti tijekom 2016.	41	1	42
Postupci koji su se rješavali tijekom 2016.	42	2	44
Od toga završeno	5	1	6
Od toga ESB-ov zahtjev upućen nacionalnim nadležnim tijelima da započnu postupak	3	–	3
Od toga postupci u tijeku na kraju 2016.	34	1	35

Sveukupno 30 od 42 postupka izricanja sankcija koja su se rješavala u 2016. odnose se na sumnju u kršenja izravno primjenjivog prava EU-a (uključujući odluke i uredbe ESB-a). Ti se postupci vode protiv 26 značajnih nadziranih subjekata i odnose se na područja regulatornog kapitala, izvješćivanja, javne objave, likvidnosti i velikih izloženosti. Dva postupka završena su tijekom 2016., uglavnom zbog nepostojanja pravnog temelja za izricanje sankcija u tim posebnim slučajevima. U tijeku je istraga drugih navodnih kršenja.

Preostalih 12 od 42 postupka izricanja sankcija odnose se na sumnju u kršenje nacionalnog prava kojim se prenose odredbe direktive CRD IV i tiču se značajnih nadziranih subjekata ili fizičkih osoba. Ti postupci uključuju sumnju u kršenja u pogledu upravljanja, uključujući mehanizme unutarnje kontrole, funkcije upravljačkog tijela i naknade. Tri takva postupka zaključena su tijekom 2016. jer kršenja za koja je postojala sumnja nisu bila značajna. Tijekom 2016. ESB je uputio tri zahtjeva

U 2016. se broj postupaka izricanja sankcija koje je pokrenuo ESB znatno povećao.

42

postupka provedbe i postupka izricanja sankcija pokrenuo je ESB u 2016.

Nesmetana suradnja između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela ključni je činitelj u izvršavanju ESB-ovih ovlasti za provedbu pravila o nadzoru i izricanje sankcija.

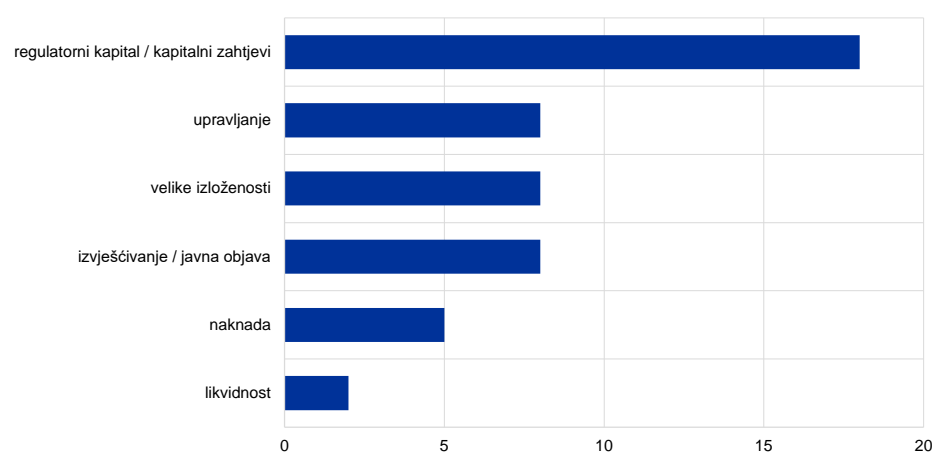
nacionalnim nadležnim tijelima za pokretanje postupka izricanja sankcija u njihovoj nacionalnoj nadležnosti.

Dva postupka provedbe koja su se rješavala u 2016. odnosila su se na sumnju u kršenje nacionalnih pravila o naknadama i neusklađenost s nadzornom odlukom ESB-a. Jedan od postupaka završen je u 2016. zbog nepostojanja pravnog temelja za izricanje učinkovitih mjera provedbe u tom posebnom slučaju, dok je drugi postupak u tijeku.

Potpuna raščlamba sumnji u kršenje prema području povrede, koje podliježe postupcima provedbe i postupcima izricanja sankcija, s kojima se ESB bavio u 2016. prikazana je u **Grafikonu 5**.

Grafikon 5.

Postupci provedbe i postupci izricanja sankcija uglavnom se odnose na regulatorni kapital i kapitalne zahtjeve

Ako ESB ima razlog za sumnju da je počinjeno kazneno djelo, on zahtijeva od relevantnog nacionalnog nadležnog tijela da uputi predmet odgovarajućim tijelima radi istrage i mogućeg kaznenog progona, u skladu s nacionalnim pravom. S tim je u vezi u 2016. jedan zahtjev podnesen relevantnom nacionalnom nadležnom tijelu, a četiri druga skupa činjenica bila su u razmatranju na kraju 2016.

2.2.2. Iskustvo u izvješćivanju o kršenjima u skladu s člankom 23. Uredbe o SSM-u

ESB je dužan osigurati uspostavu djelotvornih mehanizama koji omogućuju svakoj osobi da prijavi kršenje mjerodavnog prava EU-a (postupak koji se obično naziva „zviždanje“.) U skladu s time, ESB je uspostavio mehanizam za izvješćivanje o kršenjima koji obuhvaća **unaprijed strukturiranu mrežnu platformu** koja je dostupna na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka.

27 %

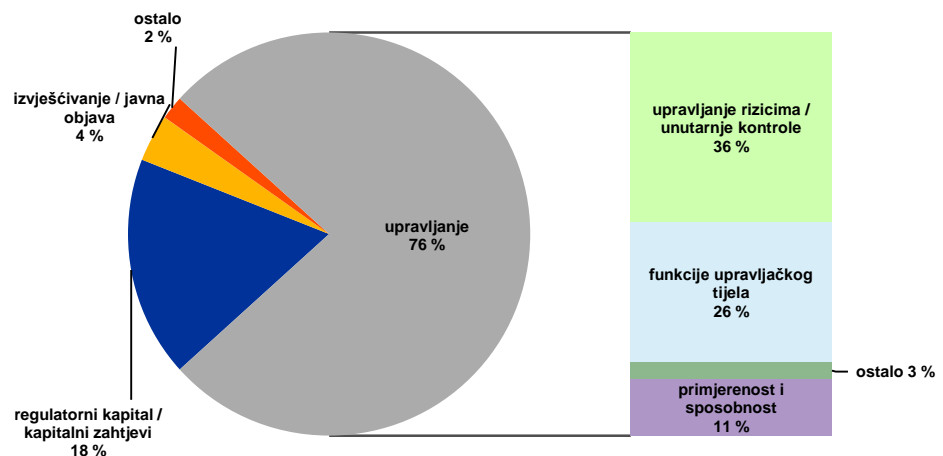
više izvješća o kršenju primio ESB u 2016.

U 2016. ESB je zaprimio 100 izvješća o kršenju, što je 27 % više nego u prethodnoj godini. Sedamdeset takvih izvješća odnosilo se na navodna kršenja mjerodavnog prava EU-a, a za 68 se smatralo da spada u djelokrug nadzornih zadaća ESB-a (dva izvješća o kršenjima bila su u djelokrug nadzornih zadaća nacionalnih nadležnih tijela). Preostala kršenja uglavnom su se odnosila na nacionalna pitanja koja nisu povezana s bonitetnim zahtjevima te su stoga bila izvan djelokruga mehanizma za izvješćivanje o kršenjima (npr. zaštita potrošača).

Među najčešćim navodnim kršenjima bila su pitanja povezana s upravljanjem (76 %) i neodgovarajućim izračunom regulatornog kapitala i kapitalnih zahtjeva (18 %). Potpuna raščlamba prikazana je u **Grafikonu 6**. Pitanja povezana s upravljanjem uglavnom su se odnosila na upravljanje rizicima i unutarnje kontrole, funkcije upravljačkog tijela i zahtjeve za procjenu primjerenosti i sposobnosti.³¹

Grafikon 6.

Navodna kršenja prijavljena u mehanizmu za izvješćivanje o kršenjima uglavnom se odnose na pitanja povezana s upravljanjem

Glavne istražne radnje provedene od studenoga 2014. s obzirom na primljena izvješća o kršenjima bile su:

- nadzori na licu mjesta (37 % slučajeva)
- zahtjevi nadziranom subjektu za unutarnju istragu / reviziju ili dokumente/pojašnjenja (31 % slučajeva)
- unutarnja procjena na temelju postojeće dokumentacije (32 % slučajeva).

³¹ „Upravljanje rizicima i unutarnje kontrole” obuhvaća mehanizme ili postupke koje neki subjekt treba uspostaviti za adekvatno utvrđivanje rizika, upravljanje rizicima i izvješćivanje o rizicima kojima je izložen ili bi mogao biti izložen. „Funkcije upravljačkog tijela” odnosi se na to u kojoj mjeri osobe koje stvarno vode poslove institucije – ili one koje su ovlaštene za određivanje strategije, ciljeva i općeg smjera institucije te nadgledaju i prate odlučivanje uprave – postupaju u skladu sa svojim odgovornostima.

Dio primljenih izvješća imao je za posljedicu pokretanje postupka izricanja sankcija ili bi mogao pridonijeti pokretanju takvog postupka.

Pet izvješća imala su za posljedicu pokretanje postupka izricanja sankcija ili bi mogla pridonijeti pokretanju takvog postupka, u slučaju tri nadzirana subjekta.

3. SSM kao dio europske i svjetske nadzorne arhitekture

Europska i međunarodna suradnja jedan je od glavnih prioriteta nadzora banaka ESB-a. Zbog toga je ESB već sklopio dogovore i potpisao važne memorandume o razumijevanju s nizom institucija poput Jedinственog sanacijskog odbora (SRB) i Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta (ESMA). I dalje radi na zaključivanju memoranduma o razumijevanju s nadzornim tijelima, nacionalnim tržišnim tijelima i nadzornim tijelima država članica EU-a izvan europodručja. Osim toga, europski nadzor banaka pridonosi radu kolegija nadzornih tijela, koja imaju važnu ulogu za nadzirane banke koje posluju u državama izvan europodručja.

U 2016. je i dalje pridonosio okviru EU-a za oporavak i sanaciju. Ocjenjivao je sanacijske planove koje su sastavile banke i savjetovao SRB u vezi sa sanacijskim planovima. Također je aktivno sudjelovao u europskim i međunarodnim forumima koji razvijaju politike povezane s upravljanjem krizama.

S ciljem stvaranja globalnih pravila za bankarski sektor ESB je bio uključen u rad Bazelskog odbora za nadzor banaka te je sudjelovao u više od 30 skupina, podskupina i radnih skupina tog odbora. Nadzor banaka ESB-a pridonosio je i radu EBA-e te je dobio pravo sudjelovanja na plenarnim sjednicama Odbora za financijsku stabilnost.

3.1. Europska i međunarodna suradnja

3.1.1. Suradnja s drugim nacionalnim nadležnim tijelima i nadzornim tijelima EU-a

ESB je u 2016. pokrenuo ukupno 24 pregovora o sklapanju sporazuma o suradnji s bankovnim nadzornim tijelima država članica EU-a izvan europodručja, trećim zemljama i tržišnim nadzornim tijelima EU-a. Već su sklopljena četiri takva sporazuma.

Suradnja s Europskim gospodarskim područjem

ESB vodi opsežne razgovore s nadzornim tijelima iz država EU-a.

U skladu s člankom 3. stavkom 6. Uredbe o SSM-u nastoji sklopiti vlastite memorandume o razumijevanju s devet nacionalnih nadležnih tijela iz država EU-a izvan europodručja. S obzirom na to da se suradnja i razmjena informacija između nadležnih tijela unutar EU-a već odvijaju pod uvjetima iz CRD-a IV, u

memorandumima o razumijevanju s europskim nacionalnim nadležnim tijelima utvrđuju se dodatne pojedinosti o suradnji.

U prosincu 2016. ESB je zaključio memorandum o razumijevanju s nadzornim tijelima Švedske, Norveške, Danske i Finske glede nadzora podružnica koje se smatraju značajnim u skladu s CRD-om IV. Memorandum obuhvaća pitanja povezana s kontinuiranim nadzorom, na primjer sudjelovanje u kolegijima nadzornih tijela, razmjenu informacija i nadzor na licu mjesta.³²

ESB pregovara i s nacionalnim tržišnim tijelima EU-a o potpisivanju memoranduma o razumijevanju koji se temelji na predlošku koji je ESB osmislio u suradnji s Europskim nadzornim tijelom za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA). Već je potpisao takav memorandum s jednim tijelom, a u tijeku su pregovori s još dva nacionalna tržišna tijela.

ESB je sklopio i memorandume o razumijevanju s EBA-om i ESMA-om.

Suradnja s tijelima trećih zemalja

Memorandume o razumijevanju između nacionalnih nadležnih tijela i trećih zemalja s vremenom će zamijeniti memorandumima o razumijevanju između ESB-a i trećih zemalja.

Ako je to bilo moguće, kako bi se olakšao kontinuirani nadzor, ESB se pridružio postojećim memorandumima o razumijevanju koje su nacionalna nadležna tijela iz država europodručja potpisala s nadzornim tijelima iz trećih zemalja prije osnivanja SSM-a. Te će memorandume s vremenom postupno zamijeniti vlastiti memorandumi o razumijevanju ESB-a s tijelima trećih zemalja.

Slika 6.

Četiri područja nadzora koja obuhvaćaju memorandumima o razumijevanju o kojima ESB pregovara

³² Svrha je tog memoranduma o razumijevanju olakšati suradnju u pitanjima značajnih podružnica između nadzora banaka ESB-a i nordijskih tijela (kao i među samim tim tijelima) i unutar i izvan europodručja. Stoga memorandum ne obuhvaća samo subjekte iz europodručja nego i širi raspon subjekata pod nadzorom tih nordijskih tijela. Osim toga, memorandum uz zadaće nadzora banaka obuhvaća i zaštitu potrošača, platne usluge i sustave te sprečavanje pranja novca. Stoga se područje njegove primjene proteže i izvan zadaća nadzora banka ESB-a. Međutim, stupanj suradnje među tijelima koja su potpisala memorandum i dalje podliježe pravu EU-a. Stoga će nadzor banaka ESB-a sudjelovati u memorandumu o razumijevanju samo u dijelu koji se odnosi nadzorne zadaće.

ESB je u 2016. pokrenuo pregovore o memorandumima o razumijevanju s deset nadzornih tijela iz trećih zemalja s ciljem olakšavanja provedbe odgovarajućih nadzornih zadaća. Radi toga bi ti memorandumima trebali, među ostalim, obuhvatiti razmjenu informacija, suradnju u kontinuiranom nadzoru i u izvanrednim situacijama, provođenje nadzora na licu mjesta i provjere internih modela.

Tijekom 2016. i početkom 2017. ESB je sklopio memorandume o razumijevanju s dvama nadzornim tijelima iz trećih zemalja: jedan o nadzoru kreditnih institucija i jedan o razmjeni informacija o sistemski važnim institucijama.

Kolegiji nadzornih tijela

Kolegiji nadzornih tijela imaju ključnu ulogu u koordinaciji nadzora prekograničnih bankovnih grupa.

Kolegiji nadzornih tijela stalne su, no fleksibilne, koordinacijske strukture koje okupljaju nadležna tijela uključena u nadzor prekograničnih bankovnih grupa. Imaju važnu ulogu za banke u sklopu SSM-a koje posluju u državama izvan europodručja.

ESB je u 2016. osnažio djelovanje tih kolegija s ciljem povećanja učinkovitosti europskog okvira za razmjenu informacija, zajedničke procjene rizika i zajedničkog odlučivanja o kapitalnim i likvidnosnim zahtjevima, u skladu s CRD-om IV.

 45 kolegija nadzornih tijela u kojima sudjeluje ESB

Nadzor banaka ESB-a je u svojstvu konsolidirajućeg nadzornog tijela odgovoran za organizaciju i funkcioniranje 29 kolegija EU-a. Te kolegije čine predstavnici relevantnih članica EU-a i EBA-e te, kao promatrači, ona tijela koja obavljaju nadzor važnih društava kćeri i podružnica koje svaka bankovna grupa ima u trećim zemljama. Oni uključuju najrelevantnija nadzorna tijela na globalnim bankovnim i financijskim tržištima.

Za svaku značajnu instituciju za koju ESB djeluje kao konsolidirajuće nadzorno tijelo zajednički nadzorni timovi utvrdili su odgovarajuće procese i postupke kojima se osigurava pravilno funkcioniranje kolegija.³³

Nadzor banaka ESB-a, kao nadzorno tijelo domaćin značajnih institucija u europodručju čiji je glavni ured u nekoj od država članica nesudionica (sedam bankovnih grupa), aktivno pridonosi kolegijima prekograničnih bankovnih grupa preko odgovarajućih predstavnika u zajedničkim nadzornim timovima.

Što se tiče ostalih značajnih institucija u europodručju aktivnih u međunarodnom okruženju, nadzor banaka ESB-a djelovao je u 2016. kao konsolidirajuće nadzorno tijelo za četiri bankovne grupe čiji je glavni ured u nekoj od država članica sudionica, ali čije se važne prekogranične aktivnosti odvijaju samo izvan EU-a. Nadzor banaka ESB-a istodobno je kao nadzorno tijelo domaćin pridonosio radu kolegija pet prekograničnih bankovnih grupa čiji je glavni ured u trećoj zemlji, a čije su podružnice značajne institucije u europodručju.

³³ U skladu sa zahtjevima [Delegirane uredbe Komisije \(EU\) 2016/98](#) i [Provedbene uredbe Komisije \(EU\) 2016/99](#).

Trenutačna situacija glede bliske suradnje

Države članice EU-a čija valuta nije euro mogu sudjelovati u SSM-u u sklopu režima bliske suradnje. Glavni uvjeti za to utvrđeni su člankom 7. Uredbe o SSM-u, a postupovni aspekti navedeni su u [Odluci ESB/2014/5](#). U 2016. nije zaprimljen nijedan službeni zahtjev za blisku suradnju.

3.1.2. Sudjelovanje u okviru EU-a za oporavak i sanaciju

Okvir EU-a za oporavak i sanaciju važno je uporište za poticanje stabilnosti bankarskog sektora u EU-u. Nadzor banaka ESB-a ima važnu ulogu u tom okviru. Sudjelovanje nadzora banaka ESB-a u tom području pojačalo se 2016., djelomično zbog daljnje operacionalizacije jedinstvenog sanacijskog mehanizma.

Ocjena **planova oporavka** jedna je od ključnih zadaća koje nadzor banaka ESB-a obavlja s ciljem povećanja otpornosti značajnih institucija u razdobljima povećanog stresa. U 2015. je postojao prijelazni ciklus za podnošenje planova oporavka za koje je ocjena provedena u 2016. Kada su institucije podnosile planove oporavka ESB-u, Direktiva o oporavku i sanaciji banaka (BRRD) još nije bila prenesena u zakonodavstvo svih država članica i neki važni propisi o sastavljanju planova oporavka nisu još bili provedeni. Cilj nadzora banaka ESB-a bio je zaprimiti prvi paket planova oporavka za sve institucije i osigurati da ti planovi uskoro budu u stanju ispuniti minimalne zahtjeve propisane BRRD-om i mjerodavnim delegiranim uredbama Komisije. Od banaka čiji su planovi imali znatne nedostatke tražilo se da poduzmu korektivne mjere prije no što podnesu sljedeći plan.

Na temelju tih ocjena ESB je obavio usporedbe s referentnim vrijednostima, čime se pokazalo u kojim su područjima najpotrebnija poboljšanja, među ostalim u području potpunosti i kvalitete podataka, vjerodostojnosti opcija oporavka, stupnja nepovoljnosti scenarija i kalibracije pokazatelja oporavka. Ti su podatci uključeni u pisma s povratnim informacijama koja su poslana bankama po dovršetku ocjene. Planovi oporavka za 2016. podneseni su u rujnu i prosincu 2016., a njihovo se ocjenjivanje trenutačno provodi. Time će se osigurati da banke imaju vjerodostojne opcije oporavka koje će moći primijeniti budu li u stresnim razdobljima trebale obnoviti svoju otpornost.

ESB i SRB proveli su u 2016. bilateralni memorandum o razumijevanju kojim se uspostavlja pravila za suradnju i razmjenu informacija, a koji je zaključen krajem 2015. Općenitije govoreći, ESB je sa SRB-om razmijenio planove oporavka te druge informacije i podatke u skladu s memorandumom o razumijevanju.

SRB je u 2016. tražio savjete nadzora banaka ESB-a o nacrtima sanacijskih planova za više značajnih institucija. ESB je obavio ocjenu i poslao povratne informacije SRB-u. ESB je također vodio korisne rasprave i razmijenio informacije sa SRB-om, povezane sa zadaćom SRB-a da uspostavi MREL.

Predstavnik ESB-a sudjelovao je na sastancima SRB-a, a predsjednica SRB-a pozvana je na nekoliko sastanaka Nadzornog odbora, čime se poticao dijalog na

Sudjelovanje nadzora banaka ESB-a u zadaćama povezanim s okvirom EU-a za oporavak i sanaciju sve je veće.

Nadzor banaka ESB-a redovito se dogovara sa SRB-om o pitanjima povezanim s planiranjem sanacije.

Nadzor banaka ESB-a dao je doprinos nekolicini regulatornih inicijativa.

visokoj razini tih dvaju odbora. Konstruktivno sudjelovanje zaposlenika ESB-a u strukturama SRB-a kao i zaposlenika SRB-a u strukturama odbora ESB-a omogućilo je povećanu suradnju na tehničkoj razini, usporedo s interakcijom između zajedničkih nadzornih timova i internih sanacijskih timova u slučajevima pojedinačnih banaka. Krajem godine ESB je uveo tehničku izmjenu u svoje sustave, omogućujući zaposlenicima i članovima SRB-a izravan pristup informacijsko-tehnološkom sustavu za nadzorne informacije i podacima pohranjenim na nadzornoj platformi, u skladu s odredbama memoranduma o razumijevanju, čime je zamijenjena prethodna praksa ručne razmjene informacija. Zahvaljujući tomu, razmjena informacija je učinkovitija, a teret izvješćivanja koji snose banke održava se na minimumu.

Tijekom 2016. nadzor banaka ESB-a sudjelovao je u europskim i međunarodnim forumima koji razvijaju politike povezane s upravljanjem krizama. Na primjer, aktivno je sudjelovao u raspravama o zakonodavnom prijedlogu Europske komisije objavljenom u studenome 2016. kojim se, među ostalim aspektima, želi izmijeniti okvir za MREL i prihvatljive obveze te hijerarhija vjerovnika u BRRD-u. Osim toga, ESB je sudjelovao u odborima EBA-e i Odbora za financijsku stabilnost koji su odgovorni za razvoj regulatornih standarda o sprečavanju kriza i upravljanju njima.

U četvrtom tromjesečju 2016. ESB je, zajedno s voditeljima relevantnih tijela iz Ujedinjene Kraljevine, Sjedinjenih Američkih Država i unutar bankovne unije, sudjelovao u aktivnostima kojima se nastoji povećati suradnja među državama u slučaju propadanja velikih prekograničnih banaka, polazeći od kontinuiranog zalaganja međunarodnih tijela.

3.1.3. Odbor EBA-e za preglede

Nadzor banaka ESB-a aktivno je sudjelovao u radu Odbora EBA-e za preglede, koji je odgovoran za provođenje stručnih pregleda kojima se jača dosljednost rezultata nadzora.

Odbor EBA-e za preglede obavio je u 2016. stručni pregled provedbenih tehničkih standarda o zahtjevima za nadzorno izvješćivanje ([Provedbena uredba Komisije \(EU\) br. 680/2014 od 16. travnja 2014.](#)).

Cilj stručnog pregleda bio je ocijeniti nadzorne prakse nadležnih tijela koje se tiču obveza nadzornog izvješćivanja institucija. Pregledom su se ocjenjivali postojeći procesi, poput postupaka i informacijskih sustava za prikupljanje podataka, osiguravanja kvalitete tih podataka, osuvremenjivanja izvještajnog okvira i služenja alatom EBA-e za česta pitanja te su se analizirala pitanja povezana s upravljanjem.

Zaključak je da ESB u potpunosti primjenjuje sveobuhvatne postupke u svim ocjenjivanim područjima.

3.1.4. Programi procjene financijskog sektora MMF-a

Programi procjene financijskog sektora MMF-a su sveobuhvatne, dubinske procjene financijskog sektora neke države. Obuhvaćaju (i) utvrđivanje glavnih osjetljivosti i procjenu otpornosti financijskog sektora, (ii) procjenu okvira za politiku financijske stabilnosti države i njezina nadzornog okvira i praksi te (iii) ocjenu financijskih sigurnosnih mreža i sposobnosti financijskog sustava za upravljanje financijskim krizama i njihovo rješavanje.³⁴

ESB je intenzivno uključen u programe procjene financijskog sektora MMF-a za države europodručja.

Programi procjene financijskog sektora MMF-a provode se u pojedinačnim zemljama te stoga nacionalna tijela preuzimaju vodstvo. Unatoč tomu, i ESB je uz nacionalna tijela intenzivno uključen u te aktivnosti nadzora u državama europodručja zbog svoje odgovornosti u područjima mikrobonitetnog nadzora banaka i makrobonitetne politike.

MMF je u 2016. dovršio procjene financijskog sektora za Finsku, Njemačku, Irsku i Nizozemsku te pokrenuo programe za Luksemburg i Španjolsku, koji trebaju biti dovršeni tijekom 2017. Programi procjene financijskog sektora za Belgiju, Francusku i Italiju trebali bi prema rasporedu biti pokrenuti kasnije ove godine i vjerojatno će se dovršiti u 2018.

S obzirom na prirodu programa procjene financijskog sektora MMF-a, većina njihovih rezultata i preporuka i dalje će biti upućena dotičnim nacionalnim tijelima. No s obzirom na novu arhitekturu nadzora banaka u europodručju, preporuke koje se odnose na uspješno funkcioniranje SSM-a mogu biti upućene ESB-u, kao što je predviđeno propisima. Kako bi nadzor i savjeti MMF-a i dalje bili učinkoviti i relevantni, u budućnosti će morati u potpunosti odražavati okvir za kreiranje politika i s njim povezane nadležnosti na razini pojedinačnih država članica europodručja odnosno EU-a.

3.2. Doprinos izradi europskog i međunarodnog regulatornog okvira

3.2.1. Doprinos bazelskom procesu

U siječnju 2016. Skupina guvernera i čelnika nadzora, nadzorno tijelo Bazelskog odbora za nadzor banaka (BCBS), potvrdila je osnovni pregled standarda tržišnog rizika. Osim toga, odredila je program rada BCBS-a za 2016., složivši se da će BCBS dovršiti svoj posao povezan sa smanjenjem prekomjerne varijabilnosti imovine ponderirane rizikom revidiranjem okvira ponderiranog rizikom kao i kalibracijom omjera financijske poluge kao dijela procesa dovršavanja paketa

³⁴ Za dodatne informacije o trima modulima programa procjene financijskog sektora MMF-a i glavnim ciljevima sudjelovanja ESB-a vidi odjeljak 4.1.2. Godišnjeg izvješća ESB-a o nadzornim aktivnostima za 2015.

Reforme u sklopu Basela III još nisu dovršene.

Basel III. Oboje je predmet aktivnosti povezanih s mjerama politike i studijama kvantitativnog učinka, u koje je aktivno uključen nadzor banaka ESB-a.

U siječnju 2017. Skupina guvernera i čelnika nadzora pozdravila je napredak BCBS-a usmjeren na dovršenje regulatornih reformi nakon krize. Napomenula je, međutim, da je potrebno još vremena za dovršenje prijedloga reformi prije no što ih Skupina bude mogla pregledati. Očekuje se da će se taj posao dovršiti u bliskoj budućnosti.

Općenitije govoreći, nadzor banaka ESB-a sudjeluje u više od 30 skupina, podskupina i radnih skupina BCBS-a. Osim revidiranog okvira za tržišni rizik, tijekom 2016. dogovorene su i reforme u sljedećim područjima: postupanje s kamatnim rizikom u knjizi banke, revizija sekuritizacijskog okvira i standard za postupanje s regulatornim kapitalom za ulaganja banaka u ukupni kapacitet pokriva gubitaka. BCBS je također objavio javno savjetovanje o regulatornom tretmanu obračunavanja rezervacija i zahtjevima za objavljivanje u sklopu trećeg stupa.

Doprinos radu EBA-e

Na razini EU-a nadzor banaka ESB-a i dalje je surađivao s EBA-om na zajedničkom cilju usklađivanja bonitetnih pravila za financijske institucije, koje je ključno za osiguravanje dosljednog nadzora u cijelom europskom bankarskom sektoru.

Predstavnici nadzora banaka ESB-a sudjelovali su 2016. u više od 35 podstrukture (stalnih odbora i podskupina) EBA-e te u njezinu glavnom odboru, Odboru nadzornih tijela EBA-e, u kojem nadzor banaka ESB-a sudjeluje kao član bez prava glasa.

Nadzor banaka ESB-a aktivno pridonosi svim radnim skupinama u kojima sudjeluje. Što se tiče drugog stupa, na primjer, u 2016. je blisko surađivao s EBA-om na razvoju i provedbi aktivnosti usmjerenih na produbljenje **nadzorne konvergencije u SREP-u te mjerama u sklopu drugog stupa**. Posebno je aktivno sudjelovao u razvoju smjernica o SREP-u (Smjernice EBA-e 2014/13), o kamatnom riziku u knjizi banke (Smjernice EBA-e 2015/08 o kamatnom riziku u knjizi banke), o mišljenju EBA-e o interakciji prvog stupa, drugog stupa i zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj te o ograničenjima raspodjele, koje je objavljeno 16. prosinca 2015., kao i u razvoju zajedničkog pristupa EU-a uputama o kapitalu u sklopu drugog stupa. Osim toga, surađivao je s EBA-om u pripremi godišnjeg izvješća EBA-e o nadzornoj konvergenciji.

Blisko je surađivao s EBA-om i na razvoju regulatornih proizvoda utvrđenih u sklopu revidiranja **pristupa zasnovanog na internim rejting-sustavima**³⁵. ESB je supredsjedatelj radne skupine EBA-e za validaciju modela, čiji je cilj pomoći EBA-i da ispuni svoje regulatorne zadaće povezane s kreditnim rizikom, s posebnim

³⁵ Pristup zasnovan na internim rejting-sustavima jedan je od mogućih pristupa kojima se institucije mogu služiti za izračun kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik. Taj okvir uključuje dva široka pristupa koja banke mogu primijeniti: osnovni pristup, u kojem banke izračunavaju vlastiti parametar vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza, dok su drugi parametri rizika predviđeni Uredbom o kapitalnim zahtjevima; i napredni pristup, u kojem banke izračunavaju sve svoje parametre rizika.

naglaskom na zadatcima povezanim s pristupom zasnovanim na internim rejting-sustavima.

U vezi s tim ESB je surađivao s EBA-om i mnogim drugim nacionalnim nadležnim tijelima u razvoju nekoliko regulatornih proizvoda koji su planirani kao rezultat EBA-ina rada na utvrđivanju glavnih činitelja varijabilnosti u provedbi modela pristupa zasnovanih na internim rejting-sustavima. Ti regulatorni proizvodi imaju oblik regulatornih tehničkih standarda i smjernica, a donosit će se postupno tijekom idućih nekoliko godina.

Što se tiče **omjera financijske poluge**, nadzor banaka ESB-a bio je intenzivno uključen u pripremu izvješća koje sadržava preporuke o kalibraciji omjera financijske poluge za institucije u EU-u (objavljenog u kolovozu 2016.).³⁶ Posebno je pomagao EBA-i koordinirajući kvantitativne analize na kojima se izvješće temelji. Izvješće je sastavljeno u skladu s Uredbom o kapitalnim zahtjevima (CRR) i služi kao važna osnova Komisiji EU-a za uvođenje omjera financijske poluge u minimalne zahtjeve prvog stupa.

3.2.2. Provedba mogućnosti i diskrecijskih prava iz CRR-a/CRD-a IV

ESB je u 2015. pokrenuo projekt s ciljem usklađivanja odredbi o mogućnostima i diskrecijskim pravima u CRR-u, CRD-u IV i Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2015/61³⁷, kojima se nadzornim tijelima ili nacionalnim zakonodavcima daje određeno diskrecijsko pravo u provedbi relevantnog zakonodavstva EU-a.

ESB je u 2016., nakon zaključenja dvaju javnih savjetovanja, završio projekt o mogućnostima i diskrecijskim pravima.³⁸ U skladu s time donio je **uredbu i vodič** s ciljem usklađivanja primjene svih mogućnosti i diskrecijskih prava u izravnoj nadležnosti ESB-a.³⁹ Provedba tih instrumenata omogućuje ujednačenu primjenu više od 130 nadzornih mogućnosti i diskrecijskih prava u bonitetnom okviru i u velikoj mjeri pridonosi smanjenju regulatornih razlika u europodručju. Značajne banke mogu u državama članicama sudionicama poslovati po jedinstvenim pravilima i dosljednim kriterijima kojima se rukovodi nadzorna procjena.

Blisko surađujući s nacionalnim nadležnim tijelima ESB je proširio projekt o mogućnostima i diskrecijskim pravima na nadzor manje značajnih institucija. Cilj je osigurati jednake uvjete i dosljednu primjenu visokih nadzornih standarda u cijelom europodručju, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti. Nacrt smjernica i preporuka nacionalnim nadležnim tijelima bio je predmet javnog savjetovanja u razdoblju između 3. studenoga 2016. i 5. siječnja 2017. Uzimajući u obzir ishod savjetovanja, donošenje tih dvaju instrumenata očekuje se u kasno proljeće 2017.

Nadzor banaka ESB-a zaključio je u 2016. svoj projekt o mogućnostima i diskrecijskim pravima za značajne institucije.

više od 130

mogućnosti i diskrecijskih prava koja se sada ujednačeno ostvaruju u cijelom europodručju

Nadzor banaka ESB-a u 2016. je proširio projekt o mogućnostima i diskrecijskim pravima na manje značajne institucije.

³⁶ Izvješće EBA-e o zahtjevima povezanim s omjerom financijske poluge u skladu s člankom 511. CRR-a.

³⁷ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/61 od 10. listopada 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zahtjeva za likvidnosnu pokrivenost kreditnih institucija.

³⁸ Za detaljan opis razloga, sadržaja i postupaka povezanih s projektom ESB-a o nadzornim mogućnostima i diskrecijskim pravima vidi [Godišnje izvješće ESB-a o nadzornim aktivnostima u 2015.](#)

³⁹ Naglasak je isključivo na značajnim institucijama.

Usprkos znatnim naporima koje je nadzor banaka ESB-a uložio u usklađivanje, propisi su na nacionalnoj razini i dalje rascjepkani. Razlog je to što se djelomično pojavljuju u obliku direktiva EU-a, koje se moraju prenijeti u nacionalno pravo. Na taj se način otvara prostor za razlike u prenošenju tih direktiva u nacionalno pravo, što u nekim slučajevima ima za posljedicu rascjepkani regulatorni okvir. Zbog toga je europski nadzor banaka manje učinkovit i skuplji. Tvorcima politika trebaju stoga poduzeti zakonodavne mjere kako bi se smanjile regulatorne razlike koje se smatraju neopravdanim sa stajališta bonitetnog nadzora. To uključuje one mogućnosti i diskrecijska prava nad kojima samo zakonodavci imaju kontrolu.

3.2.3. Doprinos radu Odbora za financijsku stabilnost

Nadzor banaka ESB-a nastavio je u 2016. pridonositi radu Odbora za financijsku stabilnost, posebno u područjima upravljanja krizama (sudjelovanjem u upravljačkoj skupini za sanaciju Odbora za financijsku stabilnost) kao i u pitanjima upravljanja, rizika povrede dužnosti i naknada, sudjelovanjem u odgovarajućim podstrukturama Odbora za financijsku stabilnost.

Nadzor banaka ESB-a sudjeluje na plenarnim sjednicama Odbora za financijsku stabilnost.

Na sastanku održanom 21. srpnja 2016. u Chengduu Odbor za financijsku stabilnost u plenarnom je sastavu odobrio⁴⁰ izmjenu svojih postupovnih modaliteta kako bi se omogućilo sudjelovanje predstavnika nadzora banaka ESB-a na **plenarnim sjednicama Odbora za financijsku stabilnost**. Slijedom toga potpredsjednica Nadzornog odbora postala je predstavnica nadzora banaka ESB-a u Odboru za financijsku stabilnost, i to na razini donošenja odluka.

Nadzor banaka ESB-a odlučio je intenzivirati svoj doprinos radu Odbora za financijsku stabilnost s obzirom na promjene programa rada koje se mogu očekivati pod skorim predsjedanjem Njemačke u skupini G20. Težište će se premjestiti s dovršetka postkriznih financijskih reformi koje su još u tijeku na njihovu potpunu, pravodobnu i dosljednu provedbu.

⁴⁰ Vidi priopćenje za javnost Odbora za financijsku stabilnost (2016.) „Sastanak Odbora za financijsku stabilnost u Chengduu 21. srpnja”.

4. Organizacijski ustroj nadzora banaka ESB-a

Nadzorni odbor i Upravno vijeće donijeli su u 2016. otprilike 1800 odluka u postupku neisticanja prigovora. Kao i prethodne godine mnoge od tih odluka odnosile su se na procjene primjerenosti i sposobnosti direktora banaka. S obzirom na tako velik broj odluka, ESB je poduzeo korake u svrhu dodatnog pojednostavljenja procesa odlučivanja. Najvažnije je to što je stvorio okvir za donošenje određenih vrsta nadzornih odluka delegiranjem.

Regulatorna rascjepkanost u europodručju predstavlja izazov za europski nadzor banaka.

Različiti načini na koje su države članice prenijele CRD IV u nacionalno pravo i dalje su prepreka odlučivanju. Zbog toga dolazi do regulatorne rascjepkanosti, koja ometa nastojanja europskog nadzora banaka da osigura jednake uvjete za sve. Osim toga, povećava se birokracija i troškovi jer ESB mora razviti stručna znanja u svakom od 19 različitih nacionalnih zakonodavnih okvira. Regulatorni okvir i dalje se rascjepkava jer neke države članice pretvaraju neobvezujuće nadzorne prakse u obvezujuće pravne akte. Osim toga, prenošenje CRD-a IV u nacionalno zakonodavstvo i nacionalni regulatorni zahtjevi koji izlaze izvan okvira prava EU-a u nekim su slučajevima potaknuli raspravu o točnim nadzornim ovlastima ESB-a. ESB je 2016., u bliskoj suradnji s Europskom komisijom, razjasnio razgraničenje odgovarajućih nadležnosti ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela i utvrdio slučajeve u kojima je ESB izravno nadležan za provedbu nadzornih ovlasti koje su mu povjerene u skladu s nacionalnim pravom.

4.1. Ispunjavanje zahtjeva povezanih s odgovornošću

Nadzor banaka ESB-a i dalje je blisko surađivao s Europskim parlamentom i Vijećem EU-a.

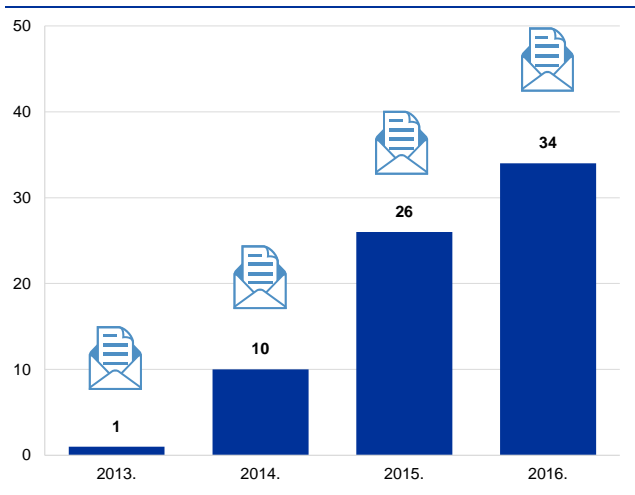
Godišnje izvješće izrađeno je kao jedan od glavnih kanala odgovornosti nadzora banaka ESB-a u skladu s Uredbom o SSM-u. Uredbom je propisano da dodjela nadzornih zadaća ESB-u treba biti uravnotežena odgovarajućim zahtjevima za transparentnošću i odgovornošću. Održavanje i jačanje [okvira odgovornosti](#) uspostavljenog na temelju međuinstitucijskog sporazuma između Europskog parlamenta i ESB-a i memoranduma o razumijevanju između Vijeća EU-a i ESB-a i u 2016. je bilo među prioritetima ESB-a.

Što se tiče Europskog parlamenta, predsjednica Nadzornog odbora govorila je u 2016. pred parlamentarnim Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku prigodom predstavljanja Godišnjeg izvješća ESB-a o nadzornim aktivnostima u 2015. ([22. ožujka](#)), dvaju redovnih javnih saslušanja ([13. lipnja](#) i [9. studenoga](#)) i triju *ad hoc* razmjena mišljenja (22. ožujka, 13. srpnja i 9. studenoga). Među glavnim temama rasprava bili su neprihodnosni krediti, SREP te zakonodavni dosjei u području nadzora banaka.

Tijekom 2016. ESB je na svojim [mrežnim stranicama](#) objavio 34 odgovora na upite zastupnika Europskog parlamenta o pitanjima nadzora. U tim su dopisima objašnjeni

pravni okvir i politike ESB-a u odnosu na širok raspon nadzornih tema poput testiranja na stres koje je EBA provela 2016., nadzornih mjera ESB-a, SREP te neprihodonosnih kredita.

Grafikon 7.
Broj odgovora na upite zastupnika Europskog parlamenta porastao je u 2016.

Nadalje, u skladu s međuinstitucijskim sporazumom, ESB je dostavio Europskom parlamentu zapisnike o raspravama sa sastanaka Nadzornog odbora. U 2016. je uveden novi format radi daljnjeg poboljšanja zapisnika o raspravama, u kojima se sada Europskom parlamentu pružaju kvalitetnije informacije o pitanjima o kojima se raspravljalo na sastancima Nadzornog odbora. Europski parlament izrazio je zadovoljstvo novim formatom.

Što se tiče Vijeća EU-a, predsjednica Nadzornog odbora sudjelovala je u 2016. na dva sastanka Euroskupine u sastavu bankovne unije: 22. travnja predstavila je Godišnje izvješće ESB-a o nadzornim aktivnostima u 2015., a 9. studenoga prisustvovala je razmjeni mišljenja o temama koje su uključivale testiranje na stres koje je provela EBA, SREP za 2016., neprihodonosne kredite i usklađivanje mogućnosti i

diskrecijskih prava u CRR-u i CRD-u IV.

U sklopu izvještajnih zahtjeva u skladu s Uredbom o SSM-u, predstavnici ESB-a uključeni u nadzor banaka sudjelovali su u razmjenama mišljenja s nacionalnim parlamentima.

Interakcija s Revizorskim sudom

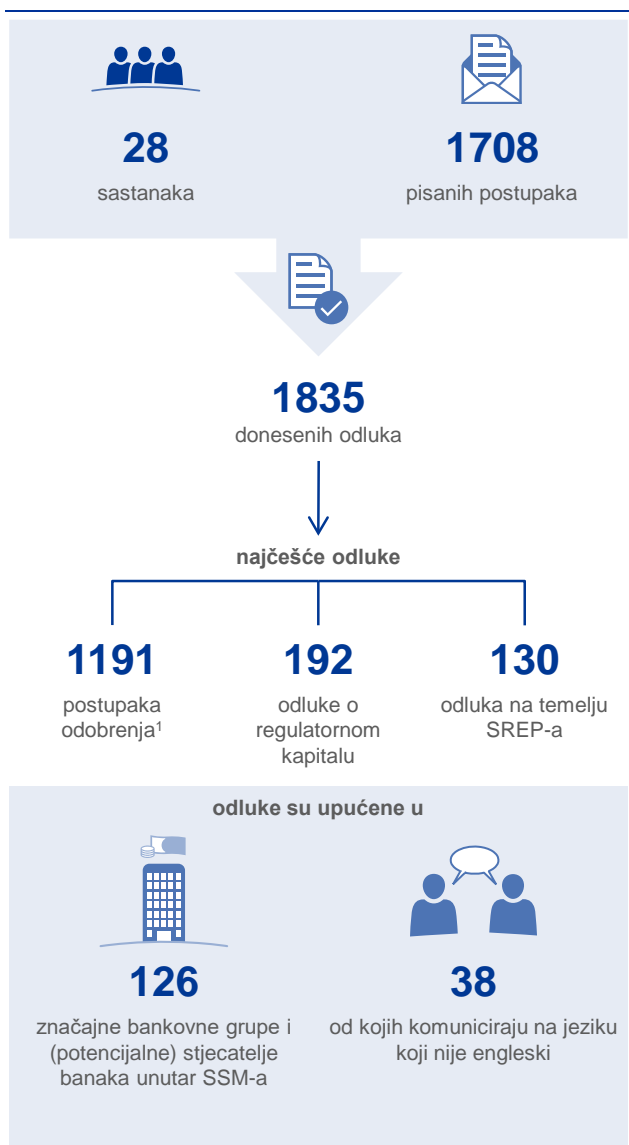
U sklopu revizije „operativne učinkovitosti uprave ESB-a”, koju je proveo Revizorski sud u skladu s člankom 20. stavkom 7. Uredbe o SSM-u, nadzor banaka ESB-a vodio je opsežne razgovore s Revizorskim sudom. Revizorski sud objavio je u studenome 2016. [prvo posebno izvješće o Jedinstvenom nadzornom mehanizmu pod naslovom „Dobar početak, ali potrebna su dodatna poboljšanja”](#). Usredotočio se na operativnu učinkovitost uprave ESB-a u području nadzora banaka i priznao postignuća ESB-a u uspostavljanju europskog nadzora banaka. Izvješće ipak sadrži 13 preporuka o kojima je ESB izrazio preliminarno mišljenje u samom izvješću i u skladu s kojima trenutačno provodi daljnje aktivnosti. Glavne preporuke Suda usmjerene su na četiri područja: (i) upravljanje (pojednostavljenje donošenja nadzornih odluka), (ii) odgovornost (npr. razvoj formalnog okvira uspješnosti i njegova objava), (iii) zajednički nadzorni timovi (npr. osiguravanje da nacionalna tijela u potpunosti i proporcionalno sudjeluju u radu zajedničkih nadzornih timova) i (iv) nadzor na licu mjesta (npr. povećanje nazočnosti zaposlenika ESB-a u nadzorima na licu mjesta).

4.2. Odlučivanje

4.2.1. Nadzorni odbor i Upravljački odbor

Slika 7.

Odluke Nadzornog odbora u 2016.

Napomene: Brojevi na ovoj slici odnose se na pojedinačne odluke o nadzoru koje su upućene nadziranim subjektima ili njihovim potencijalnim stjecateljima te napatke nacionalnim nadležnim tijelima o značajnim ili manje značajnim institucijama. Nadzorni odbor donio je odluke i o više horizontalnih pitanja (npr. o zajedničkim metodologijama) i institucijskih pitanja.

¹ Ta 1191 odluka o postupcima odobrenja obuhvaća 2686 pojedinačnih postupaka (vidi odjeljak 2.1.2.).

Nadzorni odbor održao je u 2016. ukupno 28 sastanaka. Od toga su 24 sastanka održana u Frankfurtu na Majni, a četiri telekonferencijom. Na tim je sastancima Nadzorni odbor raspravljao o širokom rasponu tema, koje su se ticale i pojedinačnih banaka i općenitijih tema povezanih s politikom. Nadzorni je odbor u 2016. većinu odluka donio pisanim postupkom⁴¹. Kao i u 2015., većina se tih odluka odnosila na procjenu primjerenosti i sposobnosti.

Brojne su se odluke ticale pojedinačnih banaka (vidi Sliku 7.) i donesene su postupkom neisticanja prigovora. U tom postupku, koji se sastoji od dvije faze, nacrti pojedinačnih odluka prvo se podnose na odobrenje Nadzornom odboru. Konačni nacrti odluka potom se šalju Upravnom vijeću, koje ih donosi u skladu s postupkom neisticanja prigovora. Od 126 bankovnih grupa koje ESB izravno nadzire, njih 38 zatražilo je u 2016. da im ESB ne dostavi službene odluke na engleskom jeziku nego na nekom drugom službenom jeziku EU-a.

Osim odluka koje se odnose na pojedinačne banke, Nadzorni odbor donio je odluke o nekoliko horizontalnih pitanja, osobito o primjeni zajedničkih metodologija i okvira u određenim područjima svojeg nadzora. Neke od tih odluka sastavile su privremene strukture koje je zadužio Nadzorni odbor. Te se strukture sastoje od viših rukovoditelja iz ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, a obavljale su pripremne radnje povezane s metodologijom za SREP te dosljednim nadzornim pristupom institucijama s visokom razinom neprihodonosnih kredita. Nadzorni odbor dovršio je i svoje aktivnosti na ispitivanju mogućnosti i diskrecijskih prava raspoloživih u sklopu prava EU-a. Odgovarajući [dodatak Vodiču o mogućnostima i diskrecijskim pravima](#) objavljen je u kolovozu 2016.

⁴¹ U skladu s člankom 6. stavkom 7. [poslovnika Nadzornog odbora](#), odluke se mogu donositi i pisanim postupkom, osim ako se tomu protivi najmanje troje članova Nadzornog odbora s pravom glasa. U tom slučaju ta se točka stavlja na dnevni red sljedećeg sastanka Nadzornog odbora. U pisanim postupku Nadzornom odboru u pravilu je potrebno najmanje pet radnih dana za razmatranje.

Nadzorni odbor

Prvi red (slijeva nadesno):

Mathias Dewatripont, Elisa Ferreira, Tatiana Dubinova (zamjenik Vladimíra Dvořáčka), Julie Dickson, Anneli Tuominen, Danièle Nouy, Sabine Lautenschläger, Jelena Ćebedeva (zamjenik Pētersa Putniņa), Cyril Roux, Alexander Demarco

Drugi red (slijeva nadesno):

Raimund Röseler (zamjenik Felixa Hufelda), Ignazio Angeloni, Luc Coene, Zoja Razmusa, Norbert Goffinet, Claude Simon, Marko Bošnjak, Fernando Restoy Lozano

Treći red (slijeva nadesno):

Helmut Ettl, Jouni Timonen, Andreas Dombret, Fabio Panetta, Andreas Ittner, Karol Gabarretta, Andres Kurgpõld (zamjena za Kilvara Kesslera), Vytautas Valvonis (zamjena za Ingridu Šimonytė), Yíangos Demetriou, Ilias Plaskovitis, Jan Sijbrand, Robert Ophèle

ESB je u 2016. dodatno pojednostavio proces odlučivanja.

Luc Coene, predstavnik ESB-a u Nadzornom odboru, preminuo je 5. siječnja 2017.

Službena izjava može se pronaći na mrežnim stranicama ESB-a.

ESB je u 2016. poduzeo mjere za dodatno pojednostavljenje procesa odlučivanja. Osim standardizacije određenih dijelova dokumentacije i spajanja povezanih odluka u jedinstven pisani postupak, izradio je **okvir za donošenje određenih vrsta nadzornih odluka delegiranjem**. Taj će okvir u 2017. omogućiti da se višim rukovoditeljima nadzora banaka ESB-a delegira većina odluka u sljedećim dvama područjima: zahtjevi povezani s procjenom primjerenosti i sposobnosti te izmjena statusa značajnosti nadziranih subjekata. Time se nastoji postići širok raspon delegiranja za rutinske odluke koje uključuju ograničeno diskrecijsko pravo. Zahvaljujući delegiranju ovlasti donošenja odluka proces donošenja nadzornih odluka bit će mnogo učinkovitiji. Povrh ostalog, omogućiti će Nadzornom odboru i Upravnom vijeću da se usredotoče na pitanja od većeg utjecaja i na odluke koje zahtijevaju dublju procjenu.

Upravljački odbor pruža potporu Nadzornom odboru i obavlja pripremne radnje za njegove sastanke. Sastoji se od osmero članova Nadzornog odbora. U 2016. je održao 18 sastanaka, i to sve u Frankfurtu na Majni.⁴² U travnju je provedena uobičajena rotacija petero članova nacionalnih nadležnih tijela koji su imenovani na razdoblje od godinu dana.

⁴² Vidi članak 26. stavak 10. Uredbe o SSM-u.

Predsjednica	Danièle Nouy	Cipar	Yíangos Demetriou (Central Bank of Cyprus)
Potpredsjednica	Sabine Lautenschläger	Latvija	Pēters Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
Predstavnici ESB-a	Ignazio Angeloni Luc Coene (do 5. siječnja 2017.) Julie Dickson Sirrka Hämäläinen (do lipnja 2016.)	Litva	Ingrida Šimonytė (Lietuvos bankas) (do 1. kolovoza 2016.) Vytautas Valvionis (Lietuvos bankas) (od 15. veljače 2017.)
Belgija	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique)	Luksemburg	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Njemačka	Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)	Malta	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta / Central Bank of Malta)
Estonija	Kilvar Kessler (Finantsinspeksioon) Madis Müller (Eesti Pank)	Nizozemska	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Irska	Cyril Roux (Central Bank of Ireland / Banc Ceannais na hÉireann) (do 28. veljače 2017.) Ed Sibley (Central Bank of Ireland/Banc Ceannais na hÉireann) (od 1. ožujka 2017.)	Austrija	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Grčka	Ilias Plaskovitis (Bank of Greece)	Portugal	Elisa Ferreira (Banco de Portugal)
Španjolska	Fernando Restoy Lozano (Banco de España) (do 31. prosinca 2016.) Javier Alonso (od 1. siječnja 2017.)	Slovenija	Stanislava Zadavec Capriolo (Banka Slovenije) (do 5. travnja 2016.) Marko Bošnjak (Banka Slovenije) (od 6. travnja 2016. do 13. ožujka 2017.) Primož Dolenc (Banka Slovenije) (od 14. ožujka 2017.)
Francuska	Robert Ophèle (Banque de France)	Slovačka	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Italija	Fabio Panetta (Banca d'Italia)	Finska	Anneli Tuominen (Finanssivalvonta) Jouni Timonen (Suomen Pankki) (do 28. veljače 2017.) Olli Rehn (Suomen Pankki) (od 1. ožujka 2017.)

Osim toga, Upravljački odbor održao je 15 sjednica u proširenom sastavu, tj. uz sudjelovanje viših predstavnika iz svih 19 nacionalnih nadležnih tijela. Deset od tih sjednica održano je u Frankfurtu na Majni, a pet telekonferencijom. Sjednice su bile posvećene upravljanju testiranjem na stres koje je provedeno u 2016.

4.2.2. Aktivnosti Administrativnog odbora za preispitivanja

U 2016. godini Administrativnom odboru za preispitivanja⁴³ upućeno je osam zahtjeva za administrativno preispitivanje nadzornih odluka ESB-a (vidi **Grafikon 8.**).

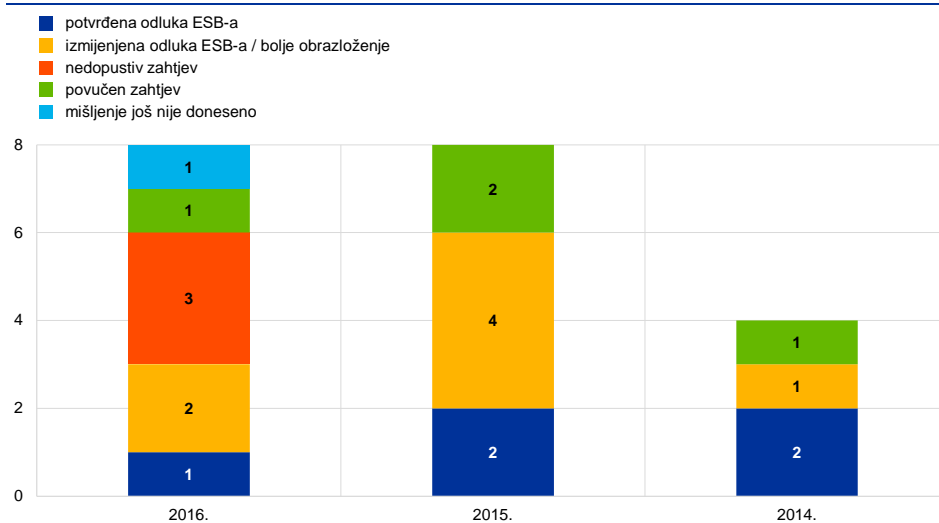
U većini slučajeva mišljenja Administrativnog odbora nisu dovela do pokretanja sudskih postupaka. To znači da je Odbor učinkovito smanjio trošak preispitivanja nadzornih odluka za sve uključene strane. Ta „ekonomičnost postupka” bila je jedan od glavnih razloga za osnivanje Odbora koji su utvrdili zakonodavci EU-a.⁴⁴

⁴³ Administrativni odbor za preispitivanja sastoji se od petero članova: Jean-Paul Redouin (predsjednik), Concetta Brescia Morra (potpredsjednica), Javier Aristegui Yáñez, André Camilleri i Edgar Meister te dva zamjenika: René Smits i, od 3. veljače 2016., Ivan Šramko.

⁴⁴ Vidi uvodnu izjavu 64. Uredbe o SSM-u.

Grafikon 8.

Broj zahtjeva za preispitivanje nepromijenjen u odnosu na 2015.

Izvor: ESB

Teme preispitivanja i važna pitanja

Zahtjevi podneseni Administrativnom odboru za preispitivanja ticali su se nekoliko tema i vrsta nadzornih odluka: korporativnog upravljanja, usklađenosti s nadzornim zahtjevima i oduzimanja dozvole.

Preispitivanje odluka ESB-a u 2016. uglavnom se odnosilo na njihovu usklađenost s postupovnim pravilima, uključujući zahtjeve za zakonito postupanje, točno iznošenje činjenica, dovoljno razloga navedenih u obrazloženju i poštovanje načela proporcionalnosti. Administrativni odbor morao je ispitivati i suradnju između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, koja je u nekim slučajevima uključivala banke izvan SSM-a (koje su sastavni dio bankovnih grupa pod izravnim nadzorom ESB-a).

Preispitivanje odluka ESB-a bilo je zahtjevno, posebno zbog regulatorne rascjepkanosti (različitog prenošenja europskog prava u nacionalna zakonodavstva) i preostalog širokog područja primjene nacionalnih diskrecijskih prava.

Administrativni odbor održao je u 2016. usmene rasprave u dva predmeta. Usmene rasprave pružaju podnositeljima zahtjeva mogućnost da se očituju, a ESB-u mogućnost da iznese svoje stavove. S vremenom se pokazalo da su usmene rasprave važan element postupka preispitivanja.

4.3. Zapošljavanje u nadzoru banaka ESB-a

Od osnutka SSM-a 4. studenoga 2014. postalo je jasno da će za više ključnih zadaća trebati više ljudskih resursa no što se isprva predviđalo. Stoga je u rujnu

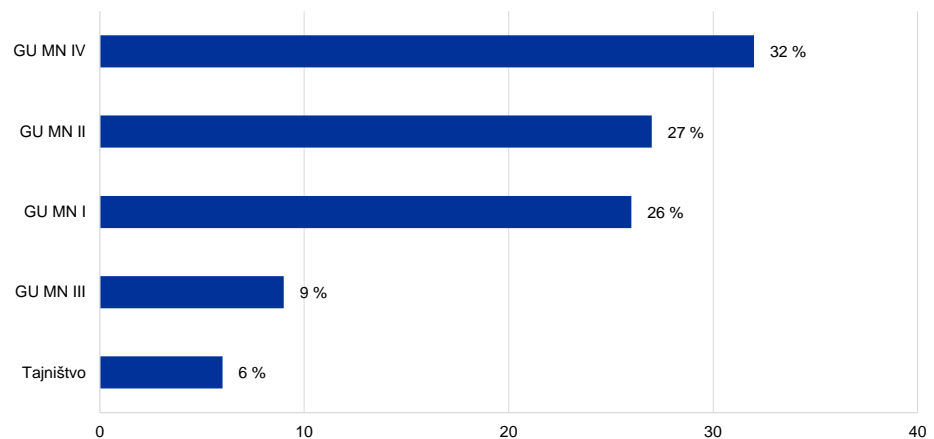
160
dodatnih radnih mjesta
odobreno je za aktivnosti
povezane s nadzorom u
2016.

2015. Upravno vijeće ESB-a donijelo odluku o postupnom povećanju broja relevantnih zaposlenika tijekom 2016. i 2017.

Za 2016. je odobreno 160 dodatnih radnih mjesta (na neodređeno i određeno radno vrijeme) u poslovnim područjima povezanim s nadzorom. Odgovarajući postupci zapošljavanja, počevši od rukovodećih i savjetničkih položaja, organizirani su transparentno, putem natječaja, primjenjujući pristup odozgo prema dolje. Cilj odabira kandidata bio je zaposliti one najsposobnije, najučinkovitije i najsavjesnije. U skladu sa standardnim postupkom zapošljavanja ESB-a, svi su kandidati morali pokazati ne samo zahtijevane valjane stručne sposobnosti, nego i sposobnosti povezane s ponašanjem i, prema potrebi, rukovoditeljske vještine. **Grafikon 9.** prikazuje raščlambu odobrenih radnih mjesta za pet **poslovnih područja ESB-a** koja se bave nadzorom banaka, na dan 31.12.2016.

Grafikon 9.

Pregled odobrenih radnih mjesta za osnovna područja nadzora banaka ESB-a na dan 31.12.2016.

U sklopu procesa zapošljavanja otprilike 97 % odobrenih radnih mjesta za osnovna poslovna područja SSM-a bilo je na kraju 2016. popunjeno ili u postupku popunjavanja.

Raspodjela radnih mjesta prema rodnoj raznolikosti prikazana je na **Slici 8.:**

Slika 8.

Rodna raznolikost u nadzoru banaka ESB-a

Postotak zaposlenica (zeleno boja)

Ukupan broj zaposlenika

na nerukovodećim položajima

na rukovodećim položajima

141,5

dodatnih radnih mjesta
odobreno je za aktivnosti
povezane s nadzorom u
2017.

Upravno vijeće odobrilo je u rujnu 2015. i eventualno dodatno povećanje broja zaposlenika u nadzoru banaka u 2017. te je zatražilo od ESB-a da tijekom 2016. podnese izvješće kako bi potvrdio stvarne potrebe na temelju iskustava iz prvih 18 mjeseci djelovanja SSM-a i očekivanih dobitaka povezanih s ljudskim resursima. Predsjednica i potpredsjednica Nadzornog odbora koordinirale su to izvješće. Na temelju rezultata iz izvješća Upravno je vijeće u prosincu 2016. odobrilo zapošljavanje dodatnih 141,5 ekvivalenata punog radnog vremena, na određeno odnosno neodređeno vrijeme, u 2017., uzimajući u obzir (i) nove potrebe prouzročene povećanjem broja zadataka od 2015. (osobito zbog povećanja broja značajnih institucija koje treba nadzirati i uspostave novog okvira EU-a za upravljanje krizama), (ii) potrebu da se nacionalnim nadležnim tijelima pruži dovoljno vremena za ispunjavanje obveze popunjavanja radnih mjesta u zajedničkim nadzornim timovima i (iii) dobitke povezane s ljudskim resursima koje je ESB utvrdio (npr. sinergije u nadzoru „subjekata domaćina” koji pripadaju istoj grupi izvan SSM-a).

Okvir 2.

Europska suradnja

Za uspješnost europskog nadzora banaka iznimno je važno da se kolege iz ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela povežu, tvoreći tim europskih nadzornika banaka koji surađuju na razini zajedničkih nadzornih timova i horizontalnih funkcija. To među ostalim znači da se trebaju upoznati, razmjenjivati mišljenja i učiti jedni od drugih, kako bi potaknuli stvaranje zajedničke kulture SSM-a. U tom duhu ESB je zajedno s nacionalnim nadležnim tijelima u 2016. pokrenuo inicijative opisane u nastavku.

Program usavršavanja za SSM

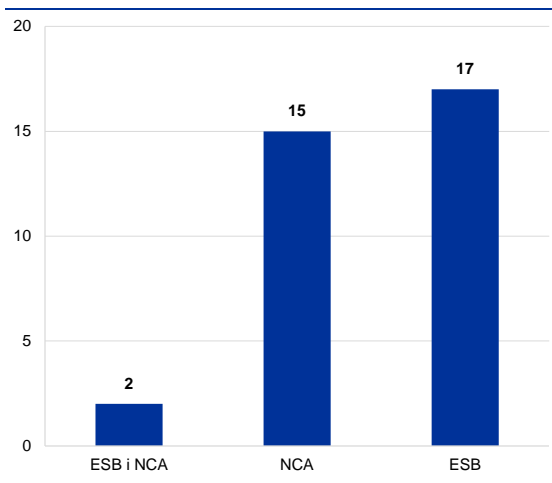
Najveće bogatstvo SSM-a su njegovi zaposlenici. Stoga se ESB i nacionalna nadležna tijela brinu da njihovi zaposlenici imaju potrebne vještine za obavljanje zadaća te da s vremenom razvijaju sposobnosti.

U tom procesu stručno osposobljavanje ima važnu ulogu. Razvoj zajedničkog pristupa usavršavanju nadzornika pridonijet će:

- dosljednom pristupu nadzoru
- zajedničkoj nadzornoj kulturi
- mobilnosti unutar SSM-a, fleksibilnosti i profesionalnom razvoju zaposlenika
- stvaranju ekonomije razmjera i veće stručnosti unutar SSM-a.

Grafikon A

Zajednički napori: tečajevi usavršavanja koje su nacionalna nadležna tijela (NCA) odnosno ESB organizirali u 2016.

Kao rezultat zajedničkih napora zajednice koju čine nadzornici, u 2016. održana su 34 tečaja usavršavanja na razini cijelog sustava, koje su organizirala i nacionalna nadležna tijela i ESB. Četrnaest od tih tečajeva bilo je novoosmišljeno, a zaposlenicima SSM-a ponuđeno je više od 1200 mjesta. U 2017. će se ponuditi više od 60 tečajeva na razini cijelog sustava.

Redovite radionice za zajedničke nadzorne timove

Zajednički nadzorni timovi okosnica su SSM-a. ESB je u 2016. pokrenuo jednodnevne radionice s ciljem izgradnje jedinstvenog tima europskih nadzornika banaka. Radionice pod nazivom „Rad u zajedničkom nadzornom timu” održavaju se u Frankfurtu na Majni i na drugim mjestima u europodručju. Na tim dinamičnim, interaktivnim

radionicama nadzornici razmjenjuju dobre prakse koje neki timovi možda već provode u svrhu učinkovitije i djelotvornije unutarnje suradnje. Osim toga, one pružaju članovima zajedničkih nadzornih timova iz cijelog europodručja mogućnost razmjene mišljenja tijekom praktičnih vježbi. Općenitije govoreći, pridonose poticanju suradnje i povećavaju otvorenost i transparentnost među članovima istog zajedničkog nadzornog tima.

Pripravništvo u SSM-u

ESB je u 2016. pokrenuo prvi pripravnički program SSM-a s ciljem stvaranja baze mladih talenata za cijeli SSM. U sklopu tog programa diplomantima se pruža mogućnost prelaska iz institucije u instituciju unutar SSM-a, zahvaljujući čemu mogu steći dragocjeno radno iskustvo na europskoj razini i pridonijeti zajedničkoj kulturi europskog nadzora banaka. Dana 1. listopada 2016. godine 26 od 33 sudionika pripravničkog programa SSM-a za 2016. odlučilo je prihvatiti četveromjesečno zaposlenje u nacionalnim nadležnim tijelima nekoliko europskih država. Većini je njih to bila druga raspodjela u neko nacionalno nadležno tijelo, uz vrijeme koje su proveli u ESB-u. Na kraju tog privremenog zaposlenja svi pripravnici u sklopu SSM-a vratit će se u ESB u Frankfurtu na Majni kako bi prenijeli novostečena znanja, pružili povratne informacije o programu i o iskustvu povezanom s radnom kulturom SSM-a.

4.4. Provedba Kodeksa ponašanja

U skladu s člankom 19. stavkom 3. Uredbe o SSM-u, ESB ima obvezu donijeti [Kodeks ponašanja](#) kojim se moraju rukovoditi zaposlenici i uprava ESB-a uključeni u nadzor banaka i koji se posebno odnosi na pitanja povezana sa sukobom interesa. Odgovarajuće odredbe sadržane su u etičkom okviru ESB-a, koji provodi Služba za usklađenost s propisima i upravljanje. Ta služba daje savjete o etičkim pitanjima svim zaposlenicima ESB-a.

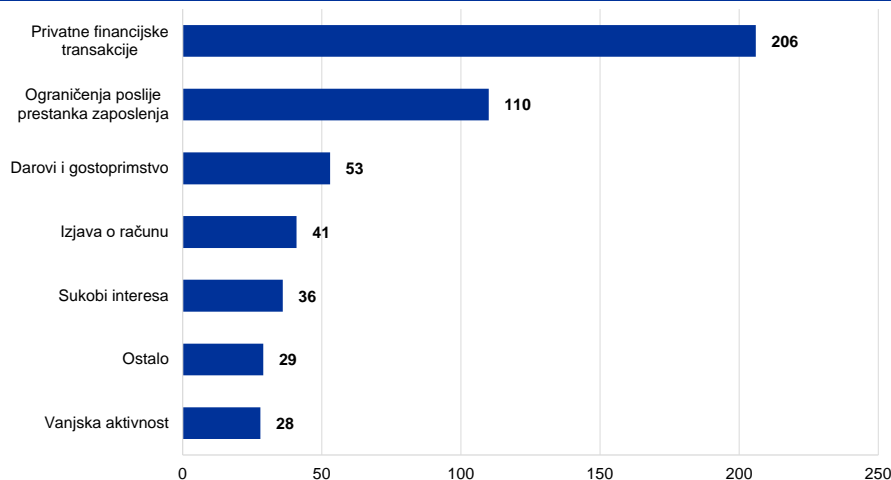

više od 1500
zahtjeva zaprimila
Služba za usklađenost s
propisima i upravljanje u
2016.

Tijekom 2016. zaprimila je od zaposlenika ESB-a više od 1500 zahtjeva povezanih sa širokim rasponom tema. Trećinu tih zahtjeva podnijeli su zaposlenici uključeni u nadzor banaka, a ticali su se, među ostalim, privatnih financijskih transakcija, ograničenja poslije prestanka zaposlenja, darova i gostoprinstva te drugih pitanja povezanih sa sukobom interesa (vidi [Grafikon 10.](#)). Služba za usklađenost s propisima i upravljanje utvrdila je ograničen broj slučajeva nepridržavanja, od kojih se otprilike jedna trećina odnosila na zaposlenike i rukovoditelje uključene u nadzor banaka. Nijedan od tih slučajeva nije sadržavao namjernu povredu dužnosti ili kakav drugi ozbiljan oblik neusklađenosti.

Grafikon 10.

Zahtjevi zaprimljeni u 2016. uglavnom su se odnosili na privatne financijske transakcije.

Što se tiče zaposlenika i rukovoditelja uključenih u nadzor banaka koji su tijekom 2016. godine odstupili s radnih mjesta, ni u jednom slučaju nije pokrenuto razdoblje mirovanja u skladu s etičkim okvirom.

S ciljem ostvarenja odgovarajuće korporativne i etičke kulture u cijelom SSM-u nacionalna nadležna tijela obavijestila su ESB o mjerama koje su poduzela u svrhu provedbe i poštovanja [smjernice ESB-a](#) kojom se utvrđuju zajednička načela etičkog okvira i za ESB i za nacionalna nadležna tijela. Posebna radna skupina zadužena za etička pitanja koordinirala je te aktivnosti te i dalje u tom smislu pružala potporu Upravnom vijeću.

Odbor za etiku ESB-a pruža savjete članovima tijela koja su uključena u proces odlučivanja o etičkim pitanjima u ESB-u. U 2016. je u osam slučajeva objavio savjete povezane s SSM-om. Na primjer, Odbor za etiku preporučio je da se razdoblje neizvršavanja dužnosti, koje je prije utvrđeno za člana Nadzornog odbora, produlji za šest mjeseci nakon što supružnik tog člana podnese ostavku na neizvršni položaj u odboru nadzirane banke. Preporuka je dana radi razboritog postupanja i ublažavanja eventualnog dojma da postoji sukob interesa. Osim toga, članovi Nadzornog odbora i drugi sudionici na sastancima Nadzornog odbora obavijestili su Odbor za etiku o svojim profesionalnim aktivnostima nakon zaposlenja u javnim ili međunarodnim organizacijama i društvima izvan financijskog sektora. Odbor za etiku ocijenio je da te aktivnosti nisu bile problematične. Dao je i mišljenje o odgovarajućoj visini naknade koja se isplaćuje bivšem članu Nadzornog odbora za vrijeme primjenjiva razdoblja „hlađenja”.

4.5. Primjena načela odvajanja zadaća monetarne politike od nadzornih zadaća

Tijekom 2016. načelo odvajanja zadaća monetarne politike od nadzornih zadaća uglavnom se odnosilo na razmjenu informacija između različitih područja politike.⁴⁵ U skladu s [Odlukom ESB/2014/39 o provedbi odvajanja funkcija monetarne politike od nadzornih funkcija ESB-a](#), ta razmjena informacija podlijegala je pravilu o zahtjevu za nužnim poznavanjem: svako područje politike moralo je dokazati da su informacije koje je zatražilo nužne za postizanje ciljeva politike. Većina slučajeva nije se odnosila na podatke o pojedinačnim bankama. Pristup povjerljivim informacijama izravno je odobraval organizacijska jedinica ESB-a koja je vlasnik tih informacija i Izvršni odbor nije trebao intervenirati radi rješavanja mogućih sukoba interesa. U skladu s Odlukom ESB/2014/39, u nekoliko je slučajeva ipak bilo potrebno sudjelovanje Izvršnog odbora kako bi se omogućila razmjena neanonimiziranih podataka iz financijskog izvješćivanja (FINREP) i zajedničkog izvješćivanja (COREP)⁴⁶ te drugih neobrađenih podataka. Pristup podacima odobren je privremeno kako bi se osiguralo da je u svakom potrebnom trenutku ispunjen zahtjev za nužnim poznavanjem. Odvajanje na razini odlučivanja nije izazvalo zabrinutost i nije bila potrebna intervencija posredničkog radnog tijela.

⁴⁵ Odluka ESB/2014/39 sadržava i odredbe o organizacijskim aspektima.

⁴⁶ FINREP (financijsko izvješćivanje) i COREP (zajedničko izvješćivanje) dio su provedbenih tehničkih standarda EBA-e. FINREP se odnosi na prikupljanje financijskih podataka od bankovnih institucija i predstavlja standardiziran oblik njihovih godišnjih financijskih izvještaja (bilance, računa dobiti i gubitka te detaljnih dodataka). COREP se odnosi na prikupljanje podataka, također u standardiziranom obliku, povezanih s izračunima iz prvog stupa, odnosno pojedinostima o regulatornom kapitalu, odbitcima i kapitalnim zahtjevima (kreditnom, tržišnom i poslovnom riziku) kao i velikim izloženostima.

4.6. Okvir za izvješćivanja o podacima i upravljanje informacijama

Kretanja unutar okvira za postupanje s podacima

U skladu s Okvirnom uredbom o SSM-u, ESB je odgovoran za organiziranje postupaka povezanih s prikupljanjem i preispitivanjem kvalitete podataka koje su dostavili nadzirani subjekti.⁴⁷

Glavni je cilj osigurati da se SSM koristi pouzdanim i točnim nadzornim podacima. Stoga ESB održava blisku suradnju s izvještajnim jedinicama nacionalnih nadležnih tijela, koja prva primaju bonitetna izvješća kreditnih institucija i obavljaju prve provjere kvalitete tih podataka. Kako bi postigao taj cilj ESB surađuje s nacionalnim nadležnim tijelima (i nadziranim subjektima u slučaju izravnog izvješćivanja ESB-a) služeći se takozvanim slijednim pristupom⁴⁸.

Slijedni pristup trenutačno se usavršava, i u kratkoročnom i u dugoročnom obliku. Kao što je raspravljano s dionicima u 2016., u kratkoročnom se pristupu od nacionalnih nadležnih tijela zahtijeva da pošalju podatke ESB-u do datuma za dostavu koji odredi ESB, bez obzira na pravila nacionalnih nadležnih tijela o internoj validaciji. Tim pristupom želi se osigurati: (a) skraćivanje vremenskog razmaka između podnošenja izvješća subjekata i dostupnosti podataka nadzornicima SSM-a i (b) usklađivanje sadržaja baza podataka nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a. Namjera je dugoročnog pristupa utvrditi najbolje prakse u svakom nacionalnom nadležnom tijelu i predložiti usklađene najbolje prakse.

Nakon što ESB zaprimi izvješća s podacima prosljeđuje ih u različitim oblicima Sustavu upravljanja informacijama (IMAS)⁴⁹ kako bi postali dostupni krajnjim korisnicima kao što su zajednički nadzorni timovi i horizontalne funkcije unutar SSM-a. Odabrani podatci podgrupe institucija (uglavnom značajnih institucija) po primitku se također automatski prosljeđuju EBA-i.

Što se tiče učestalosti njihova prikupljanja, podatci mogu biti mjesečni, tromjesečni, polugodišnji ili godišnji, a podatci i značajnih i manje značajnih institucija dostupni su od referentnog razdoblja u prosincu 2014. (ako je primjenjivo) nadalje.

SSM je tijekom 2016. i nakon službene objave temeljnih pravnih akata⁵⁰, u skladu s preinačenim izvještajnim okvirima, posebno počeo redovito prikupljati izvješća za

⁴⁷ Članak 140. stavak 4. Okvirne uredbе o SSM-u.

⁴⁸ Slijedni pristup je okvir u kojem se nadzorni podatci prenose od banaka nacionalnim nadležnim tijelima, od nacionalnih nadležnih tijela ESB-u i od ESB-a EBA-i.

⁴⁹ IMAS: Sustav upravljanja informacijama za SSM.

⁵⁰ Pravni akti: dodatni nadzorni parametri za izvješćivanje o likvidnosti: Uredba (EU) 2016/313 od 1. ožujka 2016. u pogledu dodatnih nadzornih parametara za izvješćivanje o likvidnosti; referentni portfelji za nadzorno izvješćivanje: Uredba (EU) 2016/2070 o provedbenim tehničkim standardima za predloške, definicije i informatička rješenja kojima se institucije koriste pri izvješćivanju EBA-e; koeficijent likvidnosne pokrivenosti: Uredba (EU) 2016/322 od 10. veljače 2016. u pogledu zahtjeva za likvidnosnu pokrivenost kreditnih institucija; omjer financijske poluge: Uredba (EU) 2016/428 od 23. ožujka 2016. u pogledu izvješćivanja o omjeru financijske poluge.

ESB od 2016. objavljuje opsežne podatke o europskom bankarskom sektoru.

dodatne nadzorne parametre za izvješćivanje o likvidnosti i referentne portfelje za nadzorno izvješćivanje kao i izvješća za koeficijent likvidnosne pokrivenosti i omjer financijske poluge.

ESB proizvodi redovite statističke podatke o nadzoru, glavne pokazatelje rizika, izvješća i prikaze za krajnje korisnike. Osim toga, na mrežnim stranicama nadzora banaka ESB-a od 2015. se objavljuju agregirani bankovni podatci⁵¹ koji obuhvaćaju značajne institucije na najvišoj razini konsolidacije. Ti su podatci u 2016. znatno poboljšani u smislu dodatnih statistika i dubljih raščlambi (npr. po geografskim područjima i po bankama); osim toga, sada se objavljuju za svako tromjesečje (vidi i odjeljak 7.).

Postupanje s podacima i njihova diseminacija unutar SSM-a – IMAS

Sustav IMAS i dalje je važan element u pružanju podrške glavnim procesima unutar SSM-a i omogućavanju usklađenog nadzornog pristupa u svim državama europodručja. IMAS se u 2016. znatno razvio, ne samo po tome što je šire obuhvatio nadzorne postupke SSM-a, kao što je SREP, nadzor na licu mjesta, operativno planiranje i postupci odobrenja, nego i zahvaljujući činjenici da je njegovo sučelje postalo pristupačnije korisnicima, da je pojačana njegova sposobnost analize informacija te da je općenito obogaćen njegov dostupni sadržaj.

U vezi s funkcioniranjem IMAS-a, ESB održava upute za izvješćivanje (npr. o prijenosu i kvaliteti podataka povezanih s provedbenim tehničkim standardom, upotrebi baze podataka i traženju točno određenih informacija) i pruža tehničku pomoć krajnjim korisnicima.

Okvir 3.

Napori u svrhu postizanja veće transparentnosti

ESB se od preuzimanja nove zadaće nadzora banaka suočava s pitanjima je li dovoljno transparentan i odgovoran. Transparentnost podrazumijeva pružanje jasnog i pravodobnog objašnjenja odluka o politikama ESB-a kao i njegovih postupaka; odgovornost se odnosi na odgovornost ESB-a za vlastite postupke prema građanima EU-a i njihovim izabranim predstavnicima. Transparentnost pruža javnosti sredstva za procjenu uspješnosti ESB-a u odnosu na postavljene ciljeve. Iz tog su razloga u 2016. uloženi veći napori u svrhu povećanja transparentnosti nadzora banaka ESB-a.

Nadzor banaka ESB-a sve više komunicira sa širokom javnošću: 23.3.2016. predsjednica i potpredsjednica Nadzornog odbora održale su prvu godišnju konferenciju za novinare, na kojoj su objasnile kako je ESB obavljao nadzorne aktivnosti u 2015. Osim toga, objavio je brošuru o metodologiji za SREP, u kojoj opisuje svoj nadzorni pristup. Poruke povezane s mjerama politike upućene su javnosti u 42 govora i 18 intervjuja predsjednice, potpredsjednice i predstavnika ESB-a

⁵¹ Vidi „Europski bankarski sektor u brojkama”. Vidi i [Statistički podatci SSM-a o bankama](#).

u Nadzornom odboru, koji su objavljeni na mrežnim stranicama nadzora banaka ESB-a. U 2016. su redovito objavljivani kalendari sastanaka predsjednice i potpredsjednice, a nadzor banaka ESB-a davao je informacije i tražio odgovore od zakonodavaca i široke javnosti u sklopu:

- 7 pokrenutih javnih savjetovanja
- 1295 zaprimljenih upita javnosti, od kojih se 608 odnosilo na opća pitanja o nadzoru banaka, 619 je sadržavalo pritužbe na banke, a 68 se odnosilo na nadzirane subjekte
- 34 objavljena odgovora na upite zastupnika Europskog parlamenta o nadzornim pitanjima.

U 2016. nadzor banaka ESB-a intenzivirao je izravnu interakciju s nadziranim bankama. Bankama je u vidu publikacija, priopćenja za javnost, radionica i obavijesnih telekonferencija objašnjavao SREP te metodologije za testiranje na stres. Osim toga, ESB je tražio povratne informacije od bankarskog sektora: godišnja anketa Europskog udruženja banaka o „iskustvima s nadzorom u sklopu SSM-a” pokazala je da je nadzor banaka SSM-a ostvario napredak u učinkovitoj i jasnoj komunikaciji. Što se tiče SREP-a, održano je 13 sastanaka i jedna telekonferencija s udruženjima banaka. ESB je održao i razmjenu mišljenja o transparentnosti SREP-a s predstavnicima ureda europske javne pravobraniteljice Emily O'Reilly. U [dopisu predsjednici](#) javna pravobraniteljica izrazila je zadovoljstvo načinima na koje je ESB osigurao transparentnost glede načina provođenja SREP-a te je dala nekoliko preporuka.

Nadzor banaka ESB-a od prosinca 2016. objavljuje agregirane podatke o sastavu bilance, profitabilnosti, solventnosti i kreditnom riziku nadziranih banaka. Ti [statistički podatci o nadzoru banaka](#) objavljuju se tromjesečno na mrežnim stranicama nadzora banaka ESB-a i uključuju raščlambe po geografskim područjima i po bankama.

ESB osigurava transparentnost i svojim režimom javnog pristupa. Odluka ESB-a o javnom pristupu dokumentima ESB-a⁵² u skladu je s ciljevima i standardima koje primjenjuju ostale institucije i tijela EU-a u vezi s javnim pristupom njihovim dokumentima. Tom se odlukom pojačava transparentnost i istodobno uzima u obzir neovisnost ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela te osigurava zadržavanje povjerljivosti određenih pitanja koja su specifična za obavljanje zadaća ESB-a. Pripadnici javnosti podnijeli su veći broj zahtjeva za javni pristup dokumentima koji se odnose na nadzorne zadaće ESB-a u 2016.

⁵² [Odluka ESB/2015/529](#) od 21. siječnja 2015. o izmjeni Odluke ESB/2004/3 o javnom pristupu dokumentima Europske središnje banke (ESB/2015/1, SL L 84, 28.3.2015., str. 64.). U skladu s tim pravilima svaki pripadnik javnosti ima pravo na pristup dokumentima ESB-a pod određenim uvjetima koji su navedeni u odluci ESB-a. U odluci se navode razlozi za odbijanje pristupa dokumentima, npr. povjerljivost postupaka tijela ESB-a nadležnih za odlučivanje, Nadzornog odbora ili drugih internih tijela.

5. Izvješćivanje o proračunskoj potrošnji

Uredbom o SSM-u predviđeno je da ESB mora imati na raspolaganju dostatna sredstva za učinkovito provođenje svojih nadzornih zadaća. Ta se sredstva financiraju iz naknade za nadzor koju plaćaju subjekti koji podliježu nadzornim zadaćama ESB-a.

Rashodi za nadzorne zadaće posebna su stavka u proračunu ESB-a.⁵³ Proračunske ovlasti ESB-a povjerene su Upravnom vijeću. To tijelo donosi godišnji proračun ESB-a na prijedlog Izvršnog odbora savjetujući se s predsjednikom i potpredsjednikom Nadzornog odbora o pitanjima koja se odnose na nadzor banaka. Upravnom vijeću pomaže Odbor za proračun (BUCOM), koji se sastoji od članova iz svih nacionalnih središnjih banaka Eurosustava i ESB-a. BUCOM ocjenjuje izvješća ESB-a o planiranju i praćenju proračuna te o tome izravno izvješćuje Upravno vijeće.

ESB predviđa rast rashoda u 2017. za izravan nadzor značajnih institucija. Taj je rast povezan s različitim aktivnostima predviđenim u [Nadzoru banaka ESB-a: nadzorni prioriteti SSM-a u 2017.](#), a posebno s ciljanom provjerom internih modela. Nadalje, kao što je pojašnjeno u odjeljku 4.3., u prosincu 2016. Upravno vijeće donijelo je odluku da se od 2017. dodatno poveća broj zaposlenika ESB-a koji rade u području nadzora banaka. Nasuprot tomu, očekuje se da će rashodi nastali za neizravan nadzor manje značajnih institucija u 2017. ostati na razini usporedivoj s onom iz 2016.

5.1. Rashodi za 2016.

Rashodi ESB-a za provedbu zadaća povezanih s nadzorom prvenstveno se sastoje od izravnih rashoda [glavnih uprava ESB-a za nadzor banaka i Tajništva Nadzornog odbora](#). Nadzorna funkcija također se oslanja na zajedničke službe u sklopu postojećih poslovnih područja ESB-a, uključujući poslovni prostor, upravljanje ljudskim potencijalima, opće poslove, proračun i kontroling, računovodstvo, pravne poslove, odnose s javnošću i jezične usluge, unutarnju reviziju, statistiku i informacijsku tehnologiju.

U travnju 2016. Upravno vijeće donijelo je Odluku ESB-a o iznosu koji će se naplatiti od naknada za nadzor u 2016. Tom su odlukom godišnji rashodi za zadaće povezane s nadzorom banaka procijenjeni na 423,2 mil. EUR.⁵⁴ Na kraju 2016. rashodi ESB-a za nadzorne zadaće iznosili su 382,2 mil. EUR. To je bilo 10 % manje od procijenjenog iznosa, zbog čega je nastao višak od 41,1 mil. EUR u usporedbi s rashodima procijenjenim za 2016. U skladu s važećom [Uredbom ESB-a o](#)

Rashodi u 2016. bili su 10 % manji od procijenjenih.

⁵³ U skladu s člankom 29. Uredbe o SSM-u.

⁵⁴ Odluka (EU) 2016/661 Europske središnje banke od 15. travnja 2016. o ukupnom iznosu godišnjih naknada za nadzor za 2016. (ESB/2016/7).

naknadama za nadzor („Uredba o naknadama”) taj će se višak u cijelosti oduzeti od ukupnog iznosa koji će se naplatiti u 2017.⁵⁵

Tablica 7.

Trošak nadzora banaka ESB-a u 2016.

(mil. EUR)

	Stvarni rashodi u 2016.	Procijenjeni rashodi u 2016.	Stvarni rashodi u 2015.	Stvarni rashodi u 2014.
Plaće i ostala primanja	180,6	193,6	141,3	68,9
Najamnina i održavanje zgrada	58,1	53,0	25,5	13,2
Ostali operativni rashodi	143,4	176,7	110,3	74,8
Ukupni rashodi povezani sa zadaćom nadzora banaka	382,2	423,2	277,1	156,9

Napomena: Zbog zaokruživanja moguće je da međuzbrojevi ili konačni zbrojevi u tablici ne budu točni.

Godišnje povećanje ukupnih rashoda povezanih s nadzornim zadaćama u 2016. ponajprije se može objasniti cjelogodišnjim učinkom odluka i događaja koji su nastali tijekom 2015. To se odnosi na povećanje ukupnog broja zaposlenika ESB-a koji rade u nadzoru banaka, preseljenje u trajni poslovni prostor te osiguravanje statističke i informacijsko-tehnološke infrastrukture.

Ostalo povećanje troškova odnosi se na sudjelovanje ESB-a u testiranju otpornosti na stres koje provodi EBA svake dvije godine. S tim povezani naponi bili su u najvećoj mogućoj mjeri poduprti ponovnim određivanjem prioriteta i oslanjanjem na zaposlenike nacionalnih nadležnih tijela i vanjske konzultante. Trošak vanjskih resursa iznosio je 2,2 mil. EUR za djelatnike upućene iz nacionalnih nadležnih tijela i 8,2 mil. EUR za konzultante.

Plaće i ostala primanja

Plaće i ostala primanja obuhvaćaju sve rashode povezane s plaćom, uključujući prekovremeni rad, dodatke na plaću i troškove koji se odnose na naknade nakon prestanka zaposlenja, za zaposlenike nadzora i zaposlenike zajedničkih službi.

Stvarni rashodi za plaće i ostala primanja u 2016. iznosili su 180,6 mil. EUR, što čini 47 % ukupnih rashoda za zadaće nadzora banaka. Stvarni rashodi u ovoj kategoriji imaju stopu potrošnje od 93 % u usporedbi s procijenjenim rashodima, pri čemu potrošnja manja od planirane iznosi 13,0 mil. EUR. Ta manja potrošnja djelomično je povezana s nižom prosječnom stopom popunjenosti radnih mjesta od predviđene. Na kraju 2016. približno 97 % odobrenih radnih mjesta za osnovna poslovna područja SSM-a bilo je popunjeno ili se popunjava zapošljavanjem.

⁵⁵ Članak 9. Uredbe (EU) br. 1163/2014 Europske središnje banke od 22. listopada 2014. o naknadama za nadzor (ESB/2014/41).

Najamnina i održavanje zgrade

Na kraju financijske godine stvarni rashodi za najamninu i održavanje zgrade, uključujući amortizaciju imovine koja se odnosi na poslovni prostor, iznosili su 58,1 mil. EUR. U 2016. nadzor banaka ESB-a dovršio je preseljenje u trajni poslovni prostor. Zbog potvrđenih potreba za uredskim prostorom stvarni rashodi iznosili su 5,1 mil. EUR više od planiranih.

Ostali operativni rashodi

Kategorija „Ostali operativni rashodi” obuhvaća troškove savjetovanja, IT usluga, statističkih usluga, amortizacije dugotrajne materijalne imovine (osim poslovnog prostora), službenih putovanja i stručnog usavršavanja.

Ukupno gledajući, izvršenje proračuna u ovoj kategoriji iznosi 143,4 mil. EUR, što je niže od rashoda predviđenih u travnju 2016. Manja potrošnja od planirane u toj kategoriji uglavnom je posljedica faze uspostave nadzorne funkcije i precjenjivanja proračunskih potreba za aktivnosti kao što su službena putovanja i usavršavanje.

Osim testiranja otpornosti na stres koje EBA provodi svake dvije godine, ostali operativni rashodi u 2016. obuhvaćaju vanjsku potporu koja se zahtijevala radi pridonosa „redovitim” sveobuhvatnim procjenama, provođenje nadzora na licu mjesta i pripremnu fazu ciljane provjere internih modela, što je sve detaljno objašnjeno u odjeljku 1.

5.2. Okvir za naknade u 2016.

Uz Uredbu o SSM-u, Uredba o naknadama tvori pravni okvir u skladu s kojim ESB ubire godišnju naknadu za nadzor na ime rashoda nastalih u obavljanju nadzornih zadaća. Uredbom o naknadama utvrđuju se načini: (i) određivanja ukupne visine godišnje naknade za nadzor, (ii) izračuna iznosa koji će plaćati svaka nadzirana institucija i (iii) naplate godišnje naknade za nadzor.

U 2016. ESB je dovršio drugi ciklus naplate naknade. Preispitivanje Uredbe o naknadama provest će se tijekom 2017., posebno u pogledu metoda i kriterija za izračun godišnje naknade za nadzor. Dodatne informacije o tomu kako nadzorna tijela mogu pridonijeti preispitivanju objavit će se na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka.

Ukupan naplaćeni iznos

U 2016. je ESB naplatio naknade u ukupnom iznosu od 404,5 mil. EUR za rashode nastale obavljanjem nadzornih zadaća. One se temelje na očekivanim rashodima za cijelu 2016. godinu u iznosu od 423,2 mil. EUR, usklađenim za: (i) višak od 18,9 mil. EUR prenesen iz 2015., (ii) druge prihode povezane s kamatama na zakašnjele

404,5 mil. EUR
naknada naplatio ESB
za obavljanje nadzornih
zadaća

uplate u iznosu od 0,1 mil. EUR i (iii) 0,3 mil. EUR isplaćenih pojedinim bankama za razdoblje od 2014. do 2015.

Iznos koji se naplaćuje u vidu godišnjih naknada za nadzor dijeli se na dva dijela. Ta podjela povezana je sa statusom nadziranih subjekata (značajni ili manje značajni subjekti) te odražava različite stupnjeve nadzorne kontrole ESB-a. Iznos se zatim određuje na temelju troškova poslovnih područja ESB-a zaduženih za nadzor značajnih nadziranih subjekata odnosno onih koji nadgledaju nadzor manje značajnih nadziranih subjekata.

Tablica 8.

Podjela naknada za nadzor između značajnih i manje značajnih institucija

(mil. EUR)

	Stvarni prihodi 2016.	Procijenjeni prihodi za zadache povezane s nadzorom banaka 2016.	Stvarni prihodi 2015.	Stvarni prihodi 2014. ⁵⁶
Naknade za nadzor	382,2	423,2	277,1	30,0
Od toga:				
Naknade od značajnih subjekata ili značajnih grupa	338,4	376,0	245,6	25,6
Naknade od manje značajnih subjekata ili manje značajnih grupa	43,7	47,2	31,5	4,4
Ostalo	0,0			
Ukupni prihodi od zadaća povezanih s nadzorom banaka	382,2	423,2	277,1	30,0

Kao što je objašnjeno u odjeljku 5.1., postoji višak od 41,1 mil. EUR na osnovi razlike između stvarnih rashoda nastalih obavljanjem zadaća nadzora banaka u 2016. i naplaćenih iznosa u istoj godini. Taj će se višak u cijelosti oduzeti od ukupnog iznosa koji će se naplatiti u 2017. Raspodijelit će se među kategorijama značajnih institucija i manje značajnih institucija na temelju stvarnih troškova koji su raspoređeni na odgovarajuće funkcije u 2016.

Pojedinačne naknade za nadzor

Na razini banaka, naknade se izračunavaju prema važnosti i profilu rizika banke na temelju godišnjih faktora naknade koje dostavljaju sve nadzirane banke s referentnim datumom 31. prosinca prethodne godine. Naknada za nadzor izračunana za svaku banku naplaćuje se godišnjim uplatama u posljednjem tromjesečju svake financijske godine.

⁵⁶ Za 2014. godinu ESB je po osnovi naknada za nadzor naplatio troškove povezane sa svojim zadaćama nadzora za razdoblje koje je započelo u studenome 2014., kada je preuzeo nadzorne zadaće.

Slika 9.

Promjenjivi sastavni dio naknade određuje se na temelju važnosti i profila rizika banke.

Naknada za nadzor određuje se na najvišoj razini konsolidacije unutar država članica koje sudjeluju u SSM-u. Sastoji se od promjenjivog sastavnog dijela naknade i najnižeg sastavnog dijela naknade. Ovaj drugi dio naknade primjenjuje se jednako na sve banke i temelji na 10 % iznosa koji se naplaćuje⁵⁷.

Za izračun godišnje naknade za nadzor koja se plaća u 2016. obveznici naknade dostavili su do 1. srpnja 2016. nacionalnim nadležnim tijelima podatke o faktorima naknade s referentnim datumom 31.12.2015. ESB je 8.8.2016. obveznicima naknade dao na uvid dostavljene podatke o faktorima naknade te ih pozvao da u roku od pet radnih dana dostave primjedbe ako smatraju da su podatci netočni. Nakon toga izračunao je pojedinačnu naknadu za svaku banku i bankovnu grupu.

Sukladno članku 7. Uredbe o naknadama, zbog sljedećih je promjena položaja pojedine banke potrebna izmjena odgovarajuće naknade za nadzor: (i) promjena u nadzornom statusu nadziranog subjekta, odnosno subjekt je preraspoređen iz statusa značajnog subjekta u manje značajni ili obratno, (ii) nov nadzirani subjekt dobio je odobrenje za rad ili (iii) oduzeto je postojeće odobrenje za rad. Tijekom 2015. takve su promjene, zbog kojih je ESB donio nove odluke o naknadama za nadzor, iznosile 0,3 mil. EUR. Taj je iznos isplaćen početkom 2016. i uzet je u obzir u izračunu ukupnog iznosa za naplatu, koji je odobren u travnju 2016. Nakon toga utvrđene su dodatne izmjene pojedinih naknada za nadzor naplaćenih u prvom ciklusu izdavanja računa (od studenog 2014. do kraja 2015.), što je imalo za posljedicu dodatni neto povrat od 0,4 mil. EUR. Taj će se iznos u cijelosti uzeti u obzir u izračunu ukupnog iznosa koji će se od nadziranih subjekata naplatiti u 2017.

Promjene su se ponajprije odnosile na manje značajne institucije te se zbog njih smanjio broj manje značajnih institucija na najvišoj razini konsolidacije. Zbog toga je, posebno za najniži sastavni dio naknade, postotno povećanje pojedinačnih naknada za nadzor određenih nekim bankama u 2016. neminovno bilo veće nego što se moglo očekivati na temelju postotnog povećanja ukupnog iznosa koji će se naplatiti.

ESB trenutačno obrađuje zahtjeve za izmjenu na temelju članka 7. Uredbe o naknadama koji se odnose na 2016. Iznosi koji su isplaćeni ili naplaćeni u cijelosti će se oduzeti od ukupnog iznosa koji će se naplatiti.

Više informacija o [naknadama za nadzor](#) dostupno je na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka. Te se stranice redovito nadopunjuju korisnim i praktičnim informacijama te se objavljuju na svim službenim jezicima EU-a.

⁵⁷ Za najmanje značajne banke, čija ukupna imovina ne prelazi 10 mlrd. EUR, najniži sastavni dio naknade je prepolovljen.

6. Pravni instrumenti koje je ESB donio u vezi s nadzorom banaka

U sljedećoj tablici navedeni su pravni instrumenti povezani s nadzorom banaka koje je ESB donio 2016. te objavio u *Službenom listu Europske unije* i na mrežnim stranicama ESB-a. Ona obuhvaća pravne instrumente donesene sukladno članku 4. stavku 3. Uredbe o SSM-u i ostale odgovarajuće pravne instrumente.

Uredbe ESB-a

- **ESB/2016/4**
[Uredba \(EU\) 2016/445](#) Europske središnje banke od 14. ožujka 2016. o uporabi mogućnosti i diskrecijskih prava koja su dostupna prema pravu Unije (ESB/2016/4) (SL L 78, 24.3.2016., str. 60.)

Pravni instrumenti ESB-a osim uredaba

- **ESB/2016/1**
[Smjernica \(EU\) 2016/256](#) Europske središnje banke od 5. veljače 2016. o proširenju zajedničkih pravila i minimalnih standarda za zaštitu povjerljivosti statističkih podataka koje Europska središnja banka prikuplja uz pomoć nacionalnih središnjih banaka na nacionalna nadležna tijela država članica sudionica i Europsku središnju banku u okviru njezinih nadzornih funkcija (SL L 47, 25.2.2016., str. 16.)
- **ESB/2016/7**
[Odluka \(EU\) 2016/661](#) Europske središnje banke od 15. travnja 2016. o ukupnom iznosu godišnjih naknada za nadzor za 2016. (SL L 114, 28.4.2016., str. 14.)
- **ESB/2016/19**
[Odluka \(EU\) 2016/1162](#) Europske središnje banke od 30. lipnja 2016. o otkrivanju povjerljivih informacija u okviru kaznenih istraga (SL L 192, 16.7.2016., str. 73.)
- **ESB/2016/37**
[Smjernica \(EU\) 2016/1993](#) Europske središnje banke od 4. studenoga 2016. o utvrđivanju načela za koordinaciju procjene u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća i praćenje institucionalnih sustava zaštite uključujući značajne i manje značajne institucije (SL L 306, 15.11.2016., str. 32.)
- **ESB/2016/38**
[Smjernica \(EU\) 2016/1994](#) Europske središnje banke od 4. studenoga 2016. o

pristupu za priznavanje institucionalnih sustava zaštite za bonitetne svrhe od strane nacionalnih nadležnih tijela u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 306, 15.11.2016., str. 37.)

- **ESB/2016/44**
[Preporuka](#) Europske središnje banke od 13. prosinca 2016. o politikama raspodjele dividendi (SL C 481, 23.12.2016., str. 1.)

7. Europski bankarski sektor u brojkama

Od prosinca 2016. agregirani podatci o sastavu bilance, profitabilnosti, solventnosti i kreditnom riziku nadziranih banaka dostupni su na [mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka](#). Ti statistički podatci o nadzoru banaka objavljuju se tromjesečno i uključuju raščlambe po geografskim područjima i po bankama.

Niže su prikazani najvažniji statistički podatci koji se odnose na promatrano razdoblje.

Od početka 2015. može se primijetiti trend rasta stopa kapitala ako promatramo uzorak sistemski važnih banaka na najvišoj razini konsolidacije (vidi Tablicu 1.). Ukupna stopa kapitala iznosila je 17,2 % u trećem tromjesečju 2016., što je povećanje od 16,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Slična povećanja vidljiva su i za stopu redovnog osnovnog kapitala i stopu osnovnog kapitala.

Tablica 1.

Stopa ukupnog kapitala i njegovih sastavnica po referentnom razdoblju

(postotci)

Pokazatelj	3. tr. 2015.	4. tr. 2015.	1. tr. 2016.	2. tr. 2016.	3. tr. 2016.
Stopa redovnog osnovnog kapitala	12,77 %	13,52 %	13,31 %	13,52 %	13,70 %
Stopa osnovnog kapitala	13,59 %	14,34 %	14,19 %	14,40 %	14,59 %
Stopa ukupnog kapitala	16,06 %	16,85 %	16,65 %	16,96 %	17,19 %

Izvor: ESB

Napomene: Značajne institucije na najvišoj razini konsolidacije za koje je dostupno zajedničko izvješćivanje o adekvatnosti kapitala (COREP) i financijsko izvješćivanje (FINREP). Popis banaka koje su bile uključene u različitim referentnim razdobljima može se razlikovati, ovisno o promjenama popisa značajnih institucija i o tomu započinje li za banke obveza izvješćivanja prema FINREP-u. Odnosno, 102 banke bile su obuhvaćene u drugom i trećem tromjesečju 2015., 117 u četvrtom tromjesečju 2015. (povećanje obveza izvješćivanja prema FINREP-u), 123 u prvom tromjesečju 2016. i 124 u drugom tromjesečju 2016. (promjene u popisu značajnih institucija i obvezama izvješćivanja prema FINREP-u). Očekuje se da će se u budućnosti stabilizirati broj subjekata u referentnom razdoblju i da će sve promjene proizlaziti iz izmjena popisa značajnih institucija nakon procjena nadzora banaka ESB-a, koje se najčešće obavljaju jednom godišnje.

Nadalje, ukupni udio neprihodonosnih kredita postojano se smanjuje, sa 7,3 % u trećem tromjesečju 2015. na 6,5 % u trećem tromjesečju 2016.

Tablica 2.

Kvaliteta imovine: neprihodonosni krediti i predujmovi po referentnom razdoblju

(postotci)

Pokazatelj	3. tr. 2015.	4. tr. 2015.	1. tr. 2016.	2. tr. 2016.	3. tr. 2016.
Udio neprihodonosnih kredita	7,31 %	7,03 %	6,85 %	6,61 %	6,49 %

Izvor: ESB

Napomene: Uzorak kao u Tablici 1.

Kreditni i predujmovi u tablici koja prikazuje kvalitetu imovine iskazani su po bruto knjigovodstvenoj vrijednosti. U skladu s FINREP-om, isključuju se izloženosti koje se drže radi trgovanja, dok su novčana potraživanja i obveze u središnjim bankama uključeni.

Ukupna imovina i obveze banaka (vidi Tablice 3.a i 3.b) obuhvaćaju podatke za uzorak subjekata u određenim vremenskim razdobljima. Uzorak banaka koji se upotrebljava u različitim referentnim razdobljima razlikuje se (a) jer se popis značajnih banaka izmijenio i (b) jer su banke koje sastavljaju svoje konsolidirane

izvještaje prema nacionalnim računovodstvenim standardima i one koje sastavljaju izvještaje samo na pojedinačnoj razini počele dostavljati izvještaje prema FINREP-u.

Tablica 3.a

Sastav imovine po referentnom razdoblju

(mlrd. EUR)

Imovina	3. tr. 2015.	4. tr. 2015.	1. tr. 2016.	2. tr. 2016.	3. tr. 2016.
Novčana sredstva, novčana potraživanja i obveze u središnjim bankama i ostali depoziti po viđenju	1.011,60	1.134,46	1.189,56	1.231,65	1.282,37
Kredit i predujmovi	12.967,14	13.153,08	13.445,87	13.652,70	13.589,86
Dužnički vrijednosni papiri	3.275,76	3.291,75	3.375,98	3.351,15	3.194,58
Vlasnički instrumenti	459,61	461,48	425,82	410,40	429,42
Izvedenice	2.420,54	2.220,54	2.457,12	2.577,69	2.349,47
Ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva	160,53	160,44	162,31	161,45	161,88
Nematerijalna imovina i goodwill	139,36	140,12	139,67	139,37	137,93
Ostala imovina	1.138,15	1.127,82	1.219,55	1.234,89	1.210,33
Ukupno imovina	21.572,69	21.689,69	22.415,88	22.759,31	22.355,83

Izvor: ESB

Napomena: Uzorak kao u Tablici 1.

Tablica 3.b

Sastav obveza i vlasničkog kapitala po referentnom razdoblju

(mlrd. EUR)

Obveze i vlasnički kapital	3. tr. 2015.	4. tr. 2015.	1. tr. 2016.	2. tr. 2016.	3. tr. 2016.
Depoziti	12.650,34	12.787,77	13.032,87	13.227,54	13.120,28
Od toga nefinancijska društva	2.180,05	2.312,31	2.283,00	2.332,80	2.409,42
Od toga kućanstva	5.223,31	5.377,59	5.391,24	5.490,26	5.489,20
Izdani dužnički vrijednosni papiri	3.743,74	3.930,51	4.005,10	4.008,59	3.969,26
Izvedenice	2.455,44	2.268,58	2.515,64	2.634,02	2.415,64
Rezervacije ¹	133,93	144,96	146,59	152,15	152,99
Ostale obveze	1.287,15	1.180,39	1.323,76	1.339,23	1.285,13
Vlasnički kapital	1.302,08	1.377,49	1.391,92	1.397,77	1.412,53
Ukupno obveze i vlasnički kapital	21.572,69	21.689,69	22.415,88	22.759,31	22.355,83

Izvor: ESB

Napomena: Uzorak kao u Tablici 1.

¹U skladu s MRS-om 37.10 i MRS-om 1.54(I).

8. Pojmovnik

Bankovna unija: jedan od temeljnih elemenata za dovršetak ekonomske i monetarne unije, koja se sastoji od integriranog financijskog okvira s jedinstvenim nadzornim mehanizmom, jedinstvenim mehanizmom za sanaciju banaka i jedinstvenim pravilima, uključujući usklađene sustave osiguranja depozita koji mogu prerasti u zajednički europski sustav osiguranja depozita.

Basel III: sveobuhvatan skup reformskih mjera koji je izradio Bazelski odbor za nadzor banaka kao odgovor na financijsku krizu 2008. Basel III temelji se na pravilima Basel II. Njegov je cilj poboljšati propise, nadzor i upravljanje rizicima bankarskog sektora. Mjerama se nastoji poboljšati sposobnost bankarskog sektora da apsorbira šokove koji proizlaze iz financijskih i gospodarskih poteškoća, poboljšati upravljanje rizikom i upravljanje općenito te poboljšati transparentnost banaka i njihovih objava.

Bazelski odbor za nadzor banaka (BCBS): glavno tijelo za donošenje globalnih standarda za bonitetnu regulativu banaka i forum za suradnju u pitanjima koja se odnose na nadzor banaka. Njegova je zadaća poboljšati propise, nadzor i praksu banaka u svijetu u svrhu unapređenja financijske stabilnosti. Članovi BCBS-a su organizacije koje su izravno ovlaštene za nadzor banaka i središnje banke.

CRR / CRD IV: Uredba i Direktiva o kapitalnim zahtjevima: [Uredba \(EU\) br. 575/2013](#) o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva (CRR) i [Direktiva 2013/36/EU](#) o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru kreditnih institucija i investicijskih društava (CRD IV). Obično se spominju pod zajedničkim nazivom „CRD IV“.

Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA): neovisno tijelo EU-a osnovano 1. siječnja 2011. kao dio Europskog sustava financijskog nadzora kako bi osiguralo učinkovitu i dosljednu bonitetnu regulativu i nadzor u cijelom bankarskom sektoru EU-a. Glavna mu je zadaća pridonijeti stvaranju europskih jedinstvenih pravila za područje bankarstva čiji je cilj pružiti jedinstven skup usklađenih pravila u cijelom EU-u.

Interni model: bilo koji pristup mjerenju i upravljanju rizicima koji se primjenjuje u izračunu kapitalnih zahtjeva, a koji pripada kreditnoj instituciji i zahtijeva prethodno dopuštenje nadležnog tijela u skladu s Trećim dijelom CRR-a.

Jedinstveni nadzorni mehanizam (SSM): mehanizam koji se sastoji od ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela u državama članicama sudionicama za provedbu nadzornih zadaća dodijeljenih ESB-u. ESB je odgovoran za učinkovito i dosljedno funkcioniranje ovog mehanizma koji čini sastavni dio bankovne unije.

Kvalificirani udjeli: udjeli u kreditnoj instituciji koji čine 10 % ili više kapitala ili glasačkih prava, ili koji omogućavaju ostvarivanje značajnog utjecaja na upravljanje tom kreditnom institucijom.

Manje značajna institucija: manje značajna institucija bilo koja institucija koju nadziru nacionalna nadležna tijela. S druge strane, značajne institucije su one bankovne grupe koje izravno nadzire ESB.

Minimalni zahtjev za regulatorni kapital i prihvatljive obveze (MREL): zahtjev za sve kreditne institucije EU-a kojemu je cilj omogućiti kreditnim institucijama apsorpciju gubitaka u slučaju njihova propadanja. MREL je objavila Europska komisija u [Direktivi o oporavku i sanaciji banaka](#) (BRRD). Ima isti cilj kao i zahtjev za ukupni kapacitet pokrića gubitaka (TLAC). Međutim, posebni kapitalni zahtjevi koje propisuje MREL izračunavaju se drukčije, u skladu s kriterijima koje je odredila EBA.

Mogućnosti i diskrecijska prava: mogućnosti su odredbe u pravu EU-a koje nadležnim tijelima ili državama članicama omogućuju izbor načina usklađivanja s odredbama tako što će odabrati jednu od niza mogućnosti. Diskrecijska prava su odredbe u bankovnom pravu EU-a koje pružaju nadležnim tijelima ili državama članica izbor hoće li ili neće primijeniti određenu odredbu.

Nacionalno nadležno tijelo (NCA): tijelo javne vlasti ili tijelo službeno priznato nacionalnim pravom koje je na temelju nacionalnog prava ovlašteno nadzirati institucije u sklopu nadzornog sustava koji je na snazi u dotičnoj državi članici.

Nadzorni priručnik: priručnik u kojem se potanko navode opća načela, procesi i postupci, kao i metodologija za nadzor značajnih i manje značajnih institucija, uzimajući u obzir načela funkcioniranja SSM-a. U njemu su opisani postupci za suradnju unutar SSM-a i s tijelima izvan SSM-a. Nadzorni priručnik interni je dokument zaposlenika SSM-a; kraći [Vodič o nadzoru banaka](#), u kojem se objašnjava kako SSM funkcionira i potanko opisuju nadzorne prakse u okviru SSM-a, objavljen je u rujnu 2014.

Najveći raspodjeljivi iznos (NRI): kršenja zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj dovode do obveznih ograničenja raspodjele (npr. dividendi, isplata kuponskih kamata na instrumente dodatnog osnovnog kapitala, diskrecijskih bonusa). Banci koja ne ispunjava zahtjev za kombinirani zaštitni sloj bit će automatski zabranjeno raspodjeljivati iznos veći od NRI-ja. NRI je raspodjeljiva dobit banke pomnožena faktorom u rasponu od 0,6 do 0, ovisno o tome koliko je redovni osnovni kapital ispod kombiniranog zaštitnog sloja.

Neprihodonosni krediti: u stavku 145. Priloga V. provedbenog tehničkog standarda EBA-e o nadzornom izvješćivanju navodi se da „su neprihodonosni krediti oni koji zadovoljavaju bilo koji od sljedećih kriterija ili oba kriterija: (a) značajne izloženosti koje su dospjele i nisu naplaćene više od 90 dana, (b) procjenjuje se da nije vjerojatno da će dužnik u potpunosti platiti svoje kreditne obveze bez aktiviranja kolateralna, bez obzira na postojanje bilo kakvog dospjelog nenaplaćenog iznosa ili broja dana od kada je iznos dospio i nenaplaćen.”

Odbor za financijsku stabilnost: međunarodno tijelo koje promiče međunarodnu financijsku stabilnost usklađivanjem nacionalnih financijskih tijela i međunarodnih tijela za utvrđivanje standarda u njihovu radu usmjerenom na razvoj pouzdanih regulatornih i nadzornih politika te drugih politika povezanih s financijskim sektorom.

On potiče jednake uvjete podupiranjem dosljednosti u provedbi tih politika u različitim sektorima i državama.

Okvirna uredba o SSM-u: regulatorni okvir kojim se utvrđuju praktični modaliteti suradnje ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela unutar Jedininstvenog nadzornog mehanizma, kako je predviđeno Uredbom o SSM-u.

Postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP): postupak kojim se usmjerava nadzorni pregled značajnih i manje značajnih kreditnih institucija i utvrđuje trebaju li se, osim minimalnih pravnih zahtjeva, možda primijeniti i dodatni zahtjevi u pogledu regulatornog kapitala, objave ili likvidnosti, odnosno trebaju li se primijeniti bilo koje druge mjere nadzora.

Postupak neisticanja prigovora: standardni postupak donošenja odluka o nadzornim aktivnostima ESB-a, utvrđen Uredbom o SSM-u. Nadzorni odbor donosi nacрте odluka koji se podnose Upravnom vijeću na donošenje. Odluke se smatraju donesenima ako Upravno vijeće u utvrđenom roku, koji ne prelazi deset radnih dana, na njih ne istakne prigovor.

Procjene primjerenosti i sposobnosti: u skladu s CRD-om IV, nadzorna tijela moraju procijeniti jesu li kandidati za upravljačka tijela u bankama primjereni i sposobni. ESB donosi odluke o primjerenosti i sposobnosti za direktore 126 najvećih banaka u europodručju, dok odluke o primjerenosti i sposobnosti za manje značajne institucije još donose nacionalna nadležna tijela, osim u slučaju novog odobrenja za rad banke.

Režim putovnica: postupci koji se odnose na slobodu poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga u drugim državama članicama za kreditnu instituciju koja je ovlaštena i pod nadzorom nadležnih tijela druge države članice, pod uvjetom da su te djelatnosti obuhvaćene odobrenjem (kako je uređeno člancima od 33. do 46. CRD-a IV).

Sveobuhvatna procjena: provjera financijskog stanja koju ESB mora provesti prije preuzimanja izravnog nadzora nad kreditnom institucijom. Sveobuhvatnom procjenom pomaže se bankama da osiguraju adekvatnost svojeg kapitala jer će se na taj način moći oduprijeti mogućim financijskim šokovima. Procjena obuhvaća pregled kvalitete imovine i testiranje otpornosti na stres.

Ukupni kapitalni zahtjevi: zbroj stope ukupnog kapitala iz SREP-a (zbroj kapitalnih zahtjeva iz članka 92. Uredbe o kapitalnim zahtjevima i dodatnih kapitalnih zahtjeva), zahtjeva za zaštitnim slojem kapitala i makrobonitetnih zahtjeva.

Upute u sklopu drugog stupa (P2G): nadzorni alat kojim se određuju kapitalna očekivanja koja nisu pravno obvezujuća, a iznad su razine ukupnih kapitalnih zahtjeva. One su dopuna zahtjevima u sklopu drugog stupa. Upute u sklopu drugog stupa nisu relevantne za NRI i nepridržavanje ne povlači automatski za sobom radnje nadzornog tijela.

Uredba o SSM-u: pravni akt kojim se uspostavlja jedinstven nadzorni mehanizam za kreditne institucije u europodručju i, moguće, u drugim državama članicama

EU-a, kao jedan od glavnih elemenata bankovne unije u Europi. Uredbom o SSM-u dodjeljuju se određene zadaće ESB-u u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija.

Zajednički nadzorni tim: tim nadzornika koji se sastoji od zaposlenika ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela zaduženih za nadzor značajnog nadziranog subjekta ili značajne nadzirane grupe.

Značajna institucija: kriteriji kojima se utvrđuje smatraju li se banke značajnima, zbog čega su pod izravnim nadzorom ESB-a, navedeni su u Uredbi o SSM-u i Okvirnoj uredbi o SSM-u. Banke moraju ispuniti barem jedan od tih kriterija kako bi se smatrale značajnima. Bez obzira na ispunjavanje tih kriterija, SSM može u svakom trenutku odlučiti klasificirati instituciju kao značajnu kako bi osigurao dosljednu primjenu visokih nadzornih standarda.

© **Europska središnja banka, 2017**

Poštanska adresa 60640 Frankfurt na Majni, Njemačka
Telefon +49 69 1344 0
Mrežne stranice www.bankingsupervision.europa.eu

Sva prava pridržana. Dopušta se reprodukcija u obrazovne i nekomercijalne svrhe uz navođenje izvora.

ISSN	2443-6011 (html)	DOI	10.2866/933178 (html)
ISSN	2443-6011 (pdf)	DOI	10.2866/89310 (pdf)
ISBN	978-92-899-2944-8 (html)	Kataloški broj EU-a	QB-BU-17-001-HR-Q (html)
ISBN	978-92-899-2959-2 (pdf)	Kataloški broj EU-a	QB-BU-17-001-HR-N (pdf)